

Lang.

2

ȽU

TEL KAIMINTIS KOLINZUTEN

KUITLT SMIIMII.

Some Narratives, From the Holy Bible, in Kalispel.

COMPILED BY THE

MISSIONARIES OF THE SOCIETY OF JESUS.

[Rev. Joseph Giorda]

St. Ignatius Print, Montana.

1879.

PART I.

PREFACE OF THE PUBLISHERS.

These extracts and narratives of the Bible were originally intended by the author solely for his own private use. Being urged by his friends and fellow Missionaries to publish them, in view of the benefit which would accrue from them, not only to those who are engaged in the work of instructing and christianizing these tribes, but also to all others interested in the study of the Kalispel language, of whose great beauty of diction these pages are a fair exponent, the author at last, though reluctantly, consented. The reason of his objection is found mainly in the fact that he had not aimed at as scrupulous a conformity to the inspired text as he would have done, had he intended them for the public. As an apology for the want of perfection in the dress and external appearance of the work, we beg the reader to bear in mind that its publication was undertaken and completed with no other resources except the ordinary limited means at the disposal of this Indian Mission.

St. Ignatius Mission, Nov. 1st, 1879.

SMIIMII

ŁU TEL SKASPLKAIMINTIS

KOLINZUTEN.

I. Łu Skolils lu Stoligu.

T-Kolinzùten kólis łu s'chchemáskat, u łu stóligu. U łu stòligu ichoòlegu. Ltàkanchstàskat uistès esiá. Łu lesshiiti sgalgált zúti: Kskòl'li łu spaàka; u kolil łu spaàka. Łu lksaslàskat gokuèus łu sèulku, u che ls'chchemáskat u epltkontès, u chè iè lstòligu. Łu lks'chałàskat zùti: Kskualemí tel stòligu ikuissopòlegu u kstìgu sakèini tesniàksem, kuemt kskualemì łu zelzìl kaep spiikálkai kaep snchiteltè kaestogtìguli lesnagaláksem łu spiikálk. Lshei u ezagèił. Łu moskatilsh zuti: Ks kòl'li łu spakani lsgalgált u lskukuèz. Łu zilchstaskatilsh zuti: Tel sèulku kskol'lems suèu, u esgoègoèe kaesgoegoèei lnuis', u zuis: Goetílshui u nkuèzkuskui łu s'chiłptlemètiku.

II. Łu Skolils lu Skeligu.

Łu uiskòlis Kolinzùten esiá teestèm zuti: Kaekskòlem łu skèligu kaezagèili tkaempilè, kłchèltichs esià łu suèuł u łu guigueiá'. U tmalt kòlis łu skaltmígu, u chpùgusis łu skutlàsts, u shè esguilguilt (gustelluís). Isíz tkontèm ilgesùlegù u zántem t-Kolinzúten: Ta ksgèsti (tasiò) ne ichinaks łu skaltemigu: kaekskol'item łu k olkshiszutis kaezagèili tznìlz. U iamstès esiá guigueiá' chAtàm, u au-łts t-Atam łu kskuèsts, pen ta ep łu ezagèili tznilz. U itshmsts łu Atam u pòtu esìtshi, nkutli'tès nko sgutips, u koeztits t'skèltich łu gol sgutips: u tel sgutips kòlentem łu smeèm, u guiássentem ch-

Atám u zúntem łu Atám : Shé szòm tel iszòm, skéltich tel iskéltich, u nem goèlsts t'skèligu łu leèus, łu skois, u nem s'chaàz łu lnògonogs u nem es'chesèlem linkò skèltich. U zùuntem t-Kolinzùten : Nem pilen tesniàksem łu spiikàlk liè ilgesòlegu, itnkò esshite t'spiikálk, taksiłen. Ne kuiłen t'shèi, msiz kutelil, kuemt esiá askusigult m telil. Es'chiszùnems ; ne koessèunemestep nem eskusigultlemen. Ne ta kossèunementep m guèlłemen.

III. Łu Skuilteies łu Skeligu.

A. M. 1.

Eschesèlem u ichitemèlgu, u tas zeèsh. Pen chiłiugtemis t'sguèlemen łu sgespièuts u nuieltemèlsemis łu Atám u łu skusígults. Gol shei inúlgu łu ls'cheuile, u zùis łu smeèm : Golstèm u geiłulems t-Kolinzuten taksiłeni tesniáksem spiikàlk? Kolkuènguzis t'Eve : T'esniáksem spiikálk u kaesiłeni, itnko u kaesgeiłúlils, gei kaetelil. Zuti łu sguèlemen : Ta pkstelil, pen esmistès t-Kolinzúten łu ne ilentgu iè spiikàlk nem pes'chgalgálsem, m mipenántep esià łu gest u łu tèie. U uichis t'smeèm gest łu spiikalk u zchitoukantès. u ilis u guìzełts łu lsgèluis. U siz es'chsèlem u chgalgálsem, u mipenùis ichitemèlgu : kuèis tpizchł tłakat, u ntkosèusz u kólis kliułkuè, u uèkuist lnskualálko. U galitis t-Kolinzùten łu Atám, u zuis : Atám kulchèu? Zuti : Lèshinemenzìn u chinuèkui, neli ichinchitemèlgu. Elzùntem : T'suet u zùnz ikuchitemèlgu? Tamá neli kuilen łu tiszchgaenèpile? Zuti : T'smeèm u koguìzeltgu u koguizelts u chin iłen. U zuis łu smeèm : Golstem lshèi u kuagèilem? Zuti : T'sguèlemen u kotkakanùis. U zuis łu s'cheuile : Nèli lshèi u kuagèilem nem es'chestshitemt łu lstoligu tel esiá tel asinkulguigueiùł. Nem ku titièsh, nem t'skoół mkuiłen. Kuemt t Kois m amisteułemen (*or*, nem kołemen kusguèlemen u sn eèm pkaeshemeneusi) askusigult u skusigults nem amistèussen. T zulz t'smeèm, nem łózkanz, u nem chgalèmentgu łu ls'chmèpshis. U zùis łu smeèm : Nem goeit m cheśtshitemt ne ku ntkukuèlt, nem essonúmitemstgu łu skaltemìgu, u nèm akł'chshièpile. U zùis łu Atám : Nèli ta koessèunemestgu, pen sèunementga łu annógonog,

m ku es'chskuìlt gol aksìleni t'opólegu m kuìlen, u mkuelgui lu tel shèi u kólenzin, neli kuskoół u nem kuelskoół. U kolłts t-Kolinzúten t'sipi ksnazełkèit, u gaznámtis, u she meemìntem itelgesélegu.

IV. Kain u Apel.

A. M. 128. —— A. C. 3876.

Chesèl łu stiguskusigults Atám, àultem łu skuests Kàin u Apel. Apel sguchit'skàgae lgolgoál, Káin sgukólka. T-Káin sguizełts l-Kolinzùten łu spiikàlk iè lstóligu, u t-Apel kaelgolgoàł lu esguizćłts. T-Kolinzùten lèmtemełts łu sguìzshis, u tipemistès t-solshìzteu iè lkaelkolgoál, u tas chkaèlsemìsts łu sguìzshis Kàin. U ainu Káin, u tigulemùs. Zuntem t-Kolinzùten: Golstèm u kuaìnu? Golstèm u kutigulemùs? Ne gest eskólstgu nem kuepsguizsh. ne tèie eskólstgu nem kuespupusench. Itanuì m kutgomenzút: anuì łu kuchéltichis t'aspúùs: t'anuì m kuesgeenzùt. Kain zúis łu sinzes: Gu kaeksózkai. Łu chilchèum u kuèis, kolzipzis łu sinzes, tkomstès u polsts. T-Kolinzùten zùntem: Chen łu asinze? Zuti łu Kain: Tas mistèn ù kochitenzùtis a? T-Kolinzùten zùis: U kuezs'chèni? Łu sigumłtgu singúls asinze koezuèems tel stoligu. nem inchèsèłsemenzt nem inaìmelsemenzt iè lstóligu, neli zi stoligu łagukuàuskanem, u sustis singuls asinze. Nem kutelkollùs les milko lstoligu. Kain zùis: Łu téie łu iszkuèn mił kutùnt łu kokaekołguèłłtem, komeemìntgu ietelgoá: shè ne it'zìi m kouìchtem. m shè kospeluìssentem, mkopólstem. Zuntem: Ta lshè m kaezageil. u tkółtèm łu ls'chilchemèsshis golshèi ne uìchłtem łu t'skèligu. m shè takspólstem.

V. Noe.

A. M. 1656 —— A. C. 2348.

Łù skèligu pgomìlsh, goetilsh iè l'stóligu. Łu kuankot it'shei u ntèls she kolinnógonog. Kolinzùtn zúti: Łu ispagpágt ta ikslzii łu lskèligu neli mił tèie. Łu skèligu shè hói łu kaes schiziz nkokèin essel open chspentich. Kolinzúten łu uichists esiá łu skèligu tsku-

kunnántem t'teie, elpupusènch kólis łu skeligu. Chìzistem łu spuùsz tkutùnt t'spupusènch, záti: Ikaesuèushilshem łu skèligu łu iszkói tel stóligu. U tel esiá tel skeligu ichinaks Noe łu nkonnemis. Zuntem t-Kolinzùten: Pótu skolchìz łu lshei u hói esiá łu skèligu iè lstoligu kuezt tesia łu t'tèie. Kólish t'tliè, m lshèi kólentgu akłzitgu. Kolentgu ngoeélze łu kłzitgu, mìnentgu tel zìtgu itpìk u tel chólzka. I tel s'chut m kólentgu łu kłkolinchmèp. Hói ksmelpemì, ks'chiłmelpène łu stóligu. Kuieslagtem: nem kunuìgnm lantliè, nem núlgustgu esniáksem łu guigueiùl. Esniáksem łu aksiìłen m kuéntgu. Tel esniáksem m'esél smeem, skáltmigu, tel sheì m kaepł guilguìlt. Ne she t'spelcháskat m tkoiè m tipéis musłopenchstáskat skukuèz, u sglgalt, m zspenún esiá teé stem. Nóe esiá u kolis łu eszùitem. Nóe tákanchłnkokéin u chiłmelpene łu stoligu. Łu potu spelcháskat u nùłgu nègu esiá łu guigueiuł tel esniaksem u esel. T-Kolinzúten kolinshnépis, kolinzenemápis tel cholzkae. Isìz tipéis musłopenchstáskat, u tècht łu séulku, u chiłzkakétiku łu tliè. Tastál łu seulku. Ezemilko łu esmkomóko es'chiłmelpéne. Open chsgoé el zil łu chgoézt tel esmkomóko. Nkokèin el zilch ópenchstàskat lzìi u ezagéil łu séulku, u kuemt u elzuùm łu sèulku, u łu tliès Noe ilchtogkéin u zkáka. U potu lopenspakam u ełaáko łu esmóko. Muslopenchstaskatilsh, u máuis łu nshilshélgutis, ózkaests melákalks. Ozkae, kuèmt ta elzgùi. Ozkaests łu gozgózem u tas uìchtem itgamlégu, lshei m łákshilsh u pelchùsem, ltliè u elgúi. Noè łu éltuìchis, u ełtkuèis u ełnúlgusts. Tel zi ulelspelcháskat ułełózkaests łu gozgózem, u t'shèi ełkolchìz eskoéussem ichkuìlp. U mipenùis t-Nóe ku tle elgampólegu, u máuis łu galkèintis ìe tliè, u tlutluússem ku tle elgampólegu. T'shéi zuntem t-Kolinzúten: Elozkeiui pesiá. Tagùi m ułeł kschiłmelpene łu stoligu: ázagant łu zi zkomìutshin shèi łu kłchmiitis łu nku iemtuègumenzin.

VI. Łu-Sntogtigulzinuílshz lu Skéligu.

A. M. 1800.

Esiá łu skéligu, u inkozin łu nkolkuéltis. U es zntuégui: kaeks tełmi,u kaeks kolèpem łu kaessztéłtìł; mkaekólelgu kaezagalsnuìst t's'chchemàskat, msiz mkaepgomenzùt. Es tełtełemi, es kóolì. U zùti łu Kolinzúten: Iks kuisàzgam zi skèligu, u łu sniapkéintis, u łu nuist łu kìzitgus: goa taks hóisz muièchstem. Iks nmetłłtem łu nkolkuèltis takae nsgunemenuégu. U shée ué kolkolstuégu łu skéligu she tas nsgunemenuégu. U pgomenzút, melkomúlegu telstolhgu; u tel shei u zntogtigulzinuílsh u nguezinuílsh łu skeligu.

VII. Sòdoma.

A. M. 2107. —— A. C. 1897.

Chesél Ange gúi ch-Sódoma. Łu chelúg uìchtem t-Lót u zùuntem: Lkoié m'pnzizìlshi. Zùti: Kaestagolúsi. U aìzis t-Lot u inùłgu kolsinzùt Lot, u tlé ksìtshi u tesiá łu t'skéligu shitenzìntem łu zìtgus, galìtentem Lot u zuntem: Lchen łu tituit lanuì u nzizìlshi? Zzuétent kaeks'chechemszútem. Zùis t-Lot: Ta lshei m'pksagéilem. Ta ma chessél łu istomchéelt she tas mipenúis łu skaltemìgu, che stiichemìsh? Tkuénti, pen tas chés'chestementep ié łu tituìt łu kochenùlgumis. Pen tamsts łu t'skéligu, aízist, u tlè ksmaum łu kołinchmep. Pen łu Ange kolłuachstem, zchinágeis, zkuntés lzitgus łu Lot, u ełkolinzenmàpis kuemt chinemnemkèists łu lchòlzka u tptepiéut. Zuti łu Ange: A kuep sinkusìgu, snéchelgu, skussé, stomchèlt? Esiá tée stem òzkaèsku ié tel eskèikei: nem uèushilshementem ié eskeikei: sissiús łu skoćus, u kolchìz lkae Kolinzuten; golshéi u kaekullils. Ozkae Lot, u zùis łu snéchelgus, łu ksgèluis łu stomchèelts: Gutilsh, ózkaeish nem uèushilshementem łu eskèikei. U ntélsemis esposzáni, emskèin Lot. Łu galìp zúntem t-Ange: Gutìlsh Lot kuent annogonog u łu astomchèelt, nèłi esnkonnemistems t-Kolinzùten: mku ozkae gei ku telil. U pen chenchenemeszúti Lot u chinchinágantem u òzkaestem tel eskéikèi, u t shèi zuntem Gutìpsh, ta kuksnazagachenzúti, ta ks'chkaèlsementgu łu asgú-

itn. Tam ielcé m ku eleè, pen chesmòko m kuełguilguilszùt. U potu st'tlèch, u tipéis t'solshìzten tel nuìst u ulentèm łu eskèikéi, łu skèligu łu guigueiúł, snkòlkatis esià chamùs kolsilchentém u elchizeeshéus, u shititesèus u chamús u nhoilégu. Pen nazagachenzút łu nógonogs Lot, u kòlil tchtguzìn.

VIII. Aplaám u Isaák.

A. M. 1235.——A. C. 1869.

Koénis t-Kolinzúten łu Aplaám, u zuis : Aplaàm. Kolkuènguzis, u zùti : Koiè ielée u chìn eleé. Zuti : Kuènt łu ichinàks łu askussé łu angamènch Isaàk u gúish koakskolłinuimìstemełtem łu lesmoko łu nem zúłzin. Gutìlsh Aplaàm łu skukuèz, ntkcchiskàgae, nkulgúimis Isaák, kuemt chesèl skulskulstèlts. Łu nisshelìm tlúku guìst. Łu chałaskatìlsh nzkòs u nìchis łu esmòko łu zùłtem t-Kolinzùten łu e łu, zì el zìí, u zùis łu skullkulstélts : Eleé mkueleé : koiè iskussé zì chzì mkaeuàmist, u ne kaeuischàum mkaełzpelchùs. Nchzełkèitis Isaàk tlùku, u znìlz t'skotéchists solchìzten u chololèlgu t'skotèchists. Pòtu estkoòti, u zúti Isaàk : Leèu. Elzùti : Stèm ? Isaàk zúti : Shé łu chololélgu u t'solschìzten, u tlúku, pèn stèm łu akskolłinuimìstem ? Zùti Aplaàm : T-Kolinzùten nem kulpagém łu tkakłkolłinuimìsten. U tkoòti : kolchìz łu lshéi u zùłtem t-Kolinzúten, u chgòigantem łu lúku, lchntés łu skussé, u chtkuéussentem. Nzokantès łu chololélgu u pćtu ksłuùms łu skussés kolkuèlt łú Ange u zúis : Aplaám. U zúti : Koié. Zùti : Takspòlstgu łu askussé ta tee kses'chéstgu. Ietelgoà mipenùn asngèilem Kolinzúten, u tàs iekomìłtgu łu ichinàks askussé. Nzkòs Aplaàm u nìchists sgotléi znàp : konnùnntem u kolłinuimìstementem gol łu skusìgults. Zúutem t-Ange łu nmizinzùtis Kolinzùten : Kuieszùnem : néłi ta koiekomìłtgu łu askussè, nem esnkonnemìstemen : nem goeetìlsh łu asgusìgult ezagèił t'skapéne lsgazìs łu s'chiłptlemètiku. Nem tèl anuì m'òzkae łu kłguilguiltszùtis łu skèligu.

IX. Łu Guìzshementem lu Susép.

A. M. 2276 —— A. C. 1728.

T-Iakop chópen el chesèl łu skusìgults. Susép łu stéuti, łu spalkogaménchis, u itshiumilgasélgu u estkuàlkastem, u gol shèi łu sinkusìgus tás niuáls. Nkoáskat mèicis łu snpsápsz: Chunspsú; kaeslchélisi t'spkéin, łu iszlchlchèus shititemìlsh, u łu empilé zgùi ié lkoiè liszlchéus u kamkammìn. U nchgut'télsementem t'sinkusgusìgus u zùntem: U anuì łu kukłch'shiépile? U ełnéiełtem négu nkò. Chinnspsù: uìchten spakanì, kukússem òpen eł nkò koespòteemz. U łemłòmlshtem tleèus, zùntem: A tkoié, taskòi, tasinkusgusìgu kukspòteems ié lstòligu? T'sinkusgusìgus pen kołeemìstementem, u łu tleéus es'chshitìms. Kuémt t-Susép nemiépis łu sinkusgusìgus łu lleéus, eskueumìsti lguigueiùł. Łu sinkusgusìgu chuèushilsh u chitentès łu golgoàl. Zùntem Susèp łu tleéus: Kuisáz'gaut ez's'chéni łu asinkusìgu. Łu t'sinkusìgus tuìchtem elkót u zuáti lzulz: Zenès łu kaesgunspsú kaekspòlstem, u meleè mkaeneluàtkuntem: nem kaezúntem łu leéus, tguigueiùł u iłentem nem kaemipenùntem stém łu nem chéłtichestem snspsùpsz. Rúpen kè'zchs lu eseutépemis zùis: Ta lshèi m'agéistep: takstlámentep łu chèlshemp lsngálssin zemp. Ta teé ksesʼchèstem: ichmìsh łu lesntlógo m'kaenelontém. Iádas záti: Kaestomìstem, kaesguìzshem. Chìshilshementem łu testomìsti u kamkamìlsh. Uiskamkamìlsh tzì tezagéił tululìm m'nèiltem guìz'shtem. Zkoàko łu Susép, u imshmstem; gùientem. U kuéełts łu snazełkéitis łu sìnzes u nkuéełts lszoòligu singùls, u ełguiùssis łu chleèus u zàis; Az'gant, tamá askukusèlt snazełkèitis? Łu uìchtem łu t'leéus snazełkéitis tas nkeìmels, u tàs choòp t'szkoàkos. Łu t'sgutomìst tel zì guìzshemis lilimìgum, u gòl gést łu zuùts, łu tilimìgum ptlèchstemis łu lzì u esmagaléls, u ezagéił. Nkoàskat ichinàks u lchòlzkae, u esagaluìsi: u chinàgantem u zuntem tnògonogs łu ilimìgums: Kaeksetìtshi. Zúntem t-Susép: Lchèn m'kaezagéił m'kuèn łu shéi téie lsmilchmèlsts łu Kolinzàtén? Tasgélui kochitélemełts esiá łuteè stém, che ichmìsh nògonogs łu tà. U chptlèchstemełts u guìst. U łu uìchis t-

smeém mił esnguzguzméchstems u galtúmsh u záti: Ieleé zkuèntem iè tituìt koks'choinzútemis. Łu t'sgéluis noninguenèmentem, kuentem, nelontém, ılnchìm łu Susép. Łu sguchitim lsznlòo uìchis mił gèst tituìt u tchinàks ełkolsguchtim. Chinàks ié tel sznlòo sgunkolpòlegums łu Palaò, chinàks sgunmùlems. Iè t'sgunkolpòlegums mimishìt t'snspsùpsts łu Susèp: Chinnspsù lesiéi u esukamini esnzkáuskanemstem, iesùkułtem łu ilimìgum, u t'sgoegoèe kouizinemełtem. T-Susép zúntem: T'asnspsú kueszùnems, che tchałàskat mchazéusenz łu tilimìgum u t'sgoegoée nem zgui nem telélilts łu askéltich.

Tchinàks zùti: Uíchten chilialálko u chechełéchst chkualèchst u tèl shéi u òzkae spiikàlk; chkòmen, u ipen t'shèi kòlıten kszsásts łu ilimìgum. Zùti Susèp: Kueszànems łu t'shéi che tchałaskat łu tilimìgum nem ełnlkokomìntz u nem ełkuénz m'łu lasnilziiten nem eltkonzìs nem kukaełt'sgunmùlems. Ne lilimìgum mkuełízii nem koesnlkokomìstgu, nèłi kosznàko łu tèl istòligu, u igoi tenemús u konelontém, iélnchìm. Esià u ipótu ezagéił łu t'sz'záis. Tel zi esél spéntich u Palaò nspsù echsushenètiku, uìchis łu stama kozt u ichitàs: sìspel icht'stás, sìspel łu kozkòzt. Łu kozkòzt zntèshlsh, u ìłentem esiá łu itcht'stàs. Négu uìchis spkèini, spełchaiakan, gèst: uìchis nègu nkò spelchaiàkan tàs gèst, łié łu ttás gèst łentem łu kuìtlt. U łu tilimìgum iaastés esiá łu iopièut ksméłe tem łu snspsùpsz, u ta epł lkonzùt. U ełnlkokomiis ié t'sgunmùłems łu Susep u zùis łu ilimìgum: Nmipemìstmełzin, chinàks tituìt shéi ilnchim u elzìi nem lkòntès ksméiełts. Łu ilimìgum kuémt kułtúmsh łu sgalìtem; òzkaestem gamzùsentem, kołisałkasentem, u guiłssentem chilimìgum. Łu ilimìgum méiełtem łu snspsùpsz, u zùis: Kołnèłe t ezìnti? Zúntem t Sùsép: Tám tkoié, t Koinzùten nem mèłełs goi ksgèsti. Łu kseséłem łu asnspsúp u ipòtu ezgagèi. Ié sìspel kozkòztstamà, eszúti nem spelchspéntich nem goeit łu spkèin; łu iè sìspel icht'stás stamá eszúti nem spełchspéntich m'konemszát m'apzìnem. Tlutluássish tmsìshátem, u guizo tgu tzmiz mestigusts łu spkéin iè spelchspéntich iè lsgoeits: ne esiá szsip łu spkèis, nem tomìstementgu nem goeit aklululim. Palaò npiéls u zùti: A nem goa

kacuìchm tchnàks tel zì mselshútem tel anuì? chitélemełzin esiá łu inzìtgu nem esséunemstems łu tesià. Łu tilimìgum ptłntés łu chmpkéinchsz u łgupłtés l-Susèp chèlshs, u nłgupentés tesnshiizìn gést nkalépsntem tkualiit teskalguélis, u chtkuéusz łu lnshiizìn gèst gatłziis u zùis łu sgusìgults: Kaesmiìmp eskòlem kssguchzoguèpilem es'mìlko lstòligu; nem kolèiłtem łu skuésts; iesàułtem łu skuèsts: guilguilt'szútis skéligu. Shéi pòtu ezagèił łu lsz'zùis, ie lspelchspèntich goeìt kolil spkèin, u łu gol sgoeìts she tas mistés u lshéi ksagèists. T-Susép neéłsis esià łu spkèin u éekòis. Łu chgoézt iè splchspéntich tas kuaàl łu spkéin u konemszùt.

Łu Elsuguntem Susep.

A. M. 2196——A. C. 1708.

Ł'esemilkomólegu sz'sìp łu spkèin, u łu lstòligus Susép goeìt. Łu kézchs u łu pgpogòts Susèp nguzguzméls t'skamèlten. Zuntem t-Iakòp: Golstem u ta pesgùi ch-Esìpt pkskuistomìsti t'spkéin. Chòpen tel skusìgults gùi. Che łu st'téuti sìnzes u lzìi llcéus. Kolchìz u łakomenzuùt l-Susép, ta ełsùguis, u tznìlz pen gest ełsgusùguis u ioiót kolkuélsts, u gutgut'zìnemis łu kézchs. Zùis: Tel chen u pzgùi? Zùntem: Tel Kànaan u kaezgùi, kaeskústomísti t'spkéin. Zùti Susép: Pułikoistémen pes'ches'chìsti. Zuti: Tamà koaskulkulstélt ichmìsh kaechszìłini. Ełzùti: Pchkuinkuìnsh łu pnkusgutélis? Zuntem: Kaechópen eł chesél, łu st'téuti che l'leéus u lzìi, u chinàks tle chò. Zùis: A; kuesià kuikskuàngan. Nem chinàks iè tel empilé łu ełgùi m'zguìst ie leé łu sinzemp, iksmipenúnem goà pesoneguìsti. Hòi lzniilz,u kamkamiilsh tnkolkuéłtis, esntéls taksnsugunémentem; zúti: Gest kaespàkaka kaeguzguzméchistem łu kaesinze łu kaezkoákostem łu lesntlógo u tá kaenkonnemìstem łu konkoìnt skukuìmelt; ietelgoà kaełnkolisúsentem. T-Susèp esiá esnsùgunemełtem łu skamkamìlsh, ué epsgunmizìnem. Kuèis chinàks tel t'snkusgusìgus u lchntés tululìm, u zùis łu skulkulstélts: kspkupkułtéep łu chkoguéusz t'spkéin; kozkoézsku m'ełnes'chéełtgu łu ululìm zi lchkoguéusz u tel zi teèchlementi łu kaeksiiłis łu tkaełgùitis. She kołchiskágae u elgúi. Łu esshiit chiłchelguéne u

kuèis łu chkoguèusz ksiiłini, u ełuìchis łu ululìm u esnes'chén u zuti : Golstém ? ez's'chèni ? U méiełts łu leéus u zùis : Kaegut'tzìnemłils łu tilimìgum kaesuséułils esiá łu zuúts iè kaezìtgu, kuèis kaesìnze, nelontès ilnchìm, ne lzìi m'kolchìz ié st'tèuti kaesìnze Peniamìn ; Zuúntem : szchzógomp u zúntep kaepsìnze ié leé, kokstlilnùnemp t'spupusènch. Zùti : Ta. Tzniìz u kaesuséułils esiá. Łu elz'spenúis esiá łu spkéin łu s'chazskàgaeis, t-Lúpen łu esshiìti tel skuskussées zùis łu łeèus : Ułéł kakaełzuéti spkéin? Peniamín kaeks'chshiłúłils : nem ie chesèl isgusígult łu lanuí m'lzìi, ne tas zgúisten Peniamín, nem komentégu shè isgusígult. Iém'm łu pgpogót, kuémt zùis : A, gúiui, eskonelszùtui ksguízshtemp zí ilimígum kskéilemp. Ta pkaes'chsemszúti she tksgùitenemp. U gúi kolchíz łu l-Susép, u łàkomiłtées łu ksguízshtemis. Łu t-Susép łu uíchis łu sínzes tel skòis (ichinaks łu skóis, ichinàks łu leèus, ichináks sínze) zkoáko u kolsinzùt, lzítgus u npìilsts. Ié esiá łu siłen shiumił gést esguízełts łu Peniamìn. Łu uisełiłen u kolkuéelstem : Shèi a łu sínzemp łu koeszùłtemp? Łu łeéus potu a sguilguìlt? Tàs choóp łu sz'zkoákos u chnkoélgu u ełinólgu u łu nepep'senzùt u ełkuisinółgu u aítzin zúis : Łu leéump potu a sguilguílt? Zúntem : Guilguìlt. Zuis : Igu ipguetlé kaełúkushtemp tksíłis leéump. Ułel nes'chèltem łu ululím łu lchkoguèusz, u łu sinzústis ululím iè Peniamín, u ełgui. Łu ta leslkót, chguizùtementem t'skulkulstélts łu Susèp u zúuntem : Pèz's'chèni, u sznákomełtep łu sinsústis inchshiépile? Esiá u zúuti : Ta kaeskuèntem; ne ełuíchtgu lkaechkoguéus m'chazéustgu łu t'shèi u kuéis. U łu sinsústen l-Peniamìn chkoguéusz u eluíchtem, u ełpelchùsem ; elkolchiìtsh, u konkonszínemis. T-Jutas zuis : Koié łu kokuènt, m'kochazèustgu, u kaełgui shè skukuímelt. Łu Susèp ta tel zí kselkontès łu ksuékuist, u zuis aítzin : Kosínzemp, shei łu kosínzemp, chin Susèp. U łu zuis ta apł-kolkuèlt, p's'mstáam u zuis : Tempilè u kotomístementep, u u pen taksngèl, taksp'spmàntem gol ieleè kozgùistep. Tam ichmìsh gol splkèinemp ieleè ù chin zgui ; szntèlsz Kolinzuten. Ieleè kochshiepiles tesmílko tstòhgu. Peluámist kaełmimishítemp leèump. Nem ielee lis'chisságam mlzii tam stem ksiapezinementep.

U sìz kolchiz'zìis łu sìnzes, ntamzàis. Łu ilimìgum Palaó lu ł-eshin snkusgusìgus Susèp, zùis, kszgúiems łu leèus, guizełtem t'ululìm ie gol kaesgùitis, t'golko, t'guigueiuł gest gaznùmnten kłgaznùmtis leèus. Hoi, ełgui, ełaíip u mèiełts esià łu leèus. U konkoìnt p'gpogót ezagèił t'kèilt t'esnspsù, ta uè ksnóninguenèms. U łu uìchis esia, łu sguiz'shz, u ezagèił t'ełguilguìlt, u zutì: Tlè shèi ełmìpenùn łu iskukusèlt Susèp esguilguìlt. Nem ełkuisuíchten, m'chin telìl. Hoi tkoót esiá łu skusìgults, guigueiúl esiastès łu tee stems. Jútas tgùi ksmimishìtems łu sìnzes, u tgúi lgólkos, ilkót u tchízis. U tpgpogót kolchìz'zìis, ntamzáis łu skussès u zuti: Nem chinnpièls m'chin telìl, neli uìchtemen. U t-Pálaó guìzełtem łu Jacóp u łu sgusigults łu shiumılgèst stoligu u guìzełtem esià łu golgoáls kaeschitełtem.

IX. Łu Skólils lu Moís.

A. M. 2433——A. C. 1571.

Tel shéi u goetìlsh łu skusìgults Jacóp. Łu telìl Susèp, ełtchináks łu ełtilimigum, u zùis łu skusìgults: Ma t'shèi mił tle goetìlsh, mił tlè ióiót, ne chiìshenè m'kaechsuìchkèiłils, m'kaekuàngaiłils. Ikaeksgesgesèchstem, m'kaez'spenùntem kaekskol'łtem ioiòt kaeskòolems. She łu ué lshèi u agèists shèi itelzìi goléchist esgoètilshi. Ié ilimìgum łu uìchis tìliguis, u zùis łu pèlpilkui sgukunèm l'estkuèlti: Ne ikolil łu skukuìmelt m'shèi kuèntep, m'ntketikuntep. Łu ìe pélpilkui ngeèlemis Kolinzùten, u gulguìlt'sts esià łu szizemèlk, u zùis łu ilimìgum: Łu Suìp pélpilkui ta kaestèemlils: teu kaegui, shè tlè kòlil łu skukuìmelt shè kaekolchìz. Hoi łu tilimìgum zúis łu Suìp: Esìa łu ìe ikólil m'shenzkamnètikustep. Chinaks smeèm tkuèltem t'skukussè, uè uèkuis chełes spakanì lzìtgus, łu zkoàko iè skukuìmelt u ngèl mipenúntem, iéiem iè t'tkotin u lshéi u ntkuntès łu lsgazìn lntkotìn u ntkontés. Łu lchìchezìes tel lkot u esàz'gastem es'chitìm. Tnkoàskat łu stomchèelts ilimìgum gùi chsgazìn kszuzàulshi u léshin teszkoáko iè lntkotìn u chìtshlshemis chtalìzeis u uìchis egest skukussè, ngesèlsemis ıé skukuìmelt, u kuèis. Shee łu uìchtem iè tlchichezìes

kuéntem u zpùptlem tel esilìl u zùis: Alkuikstlutlúshtem tkakłnkaemtìis? U Zùis: Gúish, tlutluùsish. Gúi sgalìtis łu téms. Zuntem iè tkaelilimìgum: Tama koskakaemłégu ié skukussè? nem gàkanzin. Łu ié tpgòt ełkakaemés łu skukusélts, u łu pogtìlsh, u ùkults łu stomchèlts ilímìgum, u tkuéis kolskusíligultemis, u kolskuésts Moìs, u tkolsts ks'áz'gam lkaimìnten: gest pogtìlsh.

X. Kúlstem lu Moìs.

A. M. 2513.——A. C. 1491.

Moìs pótu msłopen smgòp łu tel skólil u telóko kołłnògonog Sóphora. Tnkoàskát lesmòko u lzìi, u t-Kolinzúten łakomeuzùtementem chkutenús essolìp l'nkùèzt. Uichis t-Moìs iè lnknezt chkutenùs, u tas ulìp łu zelzìl u chìzisehemis ksaz'gam stèm. Zùntem: Takszchìzilsh, ptłptłshiníish, nełi gest iè stòligu. T-Moìs ntkatkainzùst u tas l-es'chèusem gèi àz'gais łu Kolinzùten. Zuntem t-Kolinzúten; Uìchten łu esguzguzmèchstèmstem àsnkóeligu: chìn zuèlkup ikaesózkaem, ikaesùkum chgést stóligu. Anuì łu kuieskùlstem chilimìgum Palaó kszùnems: Ksgùi łu asnkoéligu. Kolkuénguzis t'Moìs: Ta ezageił łu skéligu łu esłakomenzùti l-ilimìgum. Zùntem: Nem chshistómen, nem tel zi nem kuioiót tel Palaó. Ułełzùis: Nem chingúi kolkuèlsten łu isnkoèligu, mshé łu ne koséuntem, Kusuet m'she chinezìnent? Nem zùntgu: Koiè Itkoié chin-Kolinzúten. Ta teè t'suét u kokólis. Moìs ełzùis: Ta koksnoninguenémis łu t'skéligu, nem zùti, chnnspsù. Zuntem t-Kolinzúten: Stem łu eskuèstgu zì l'anchélsh? Zúti: Inzkuèchsten. Ptłéchstement. Łu iptłèchstemis u kòlil t-s'cheuìle. Chchinùpsent. Łu ichchinùpsis u ełkòlil t-zkuéchstis. Zùntem: Nem l'shéi, m-kuagéilem łu lsmilchmélsz asnkóèligu. Ne tas kussùstgu łu l'shèi, m-shéi iè nkò łu nem kòlentgu. Kułkaént zì anchèlsh l'askaém. Łu ìkułkaentès łu chélshis u chis'chemísh spozt łu chèlshis. Ełkułkutlènchment łú anchèlsh. U shèi łu ièłkułkutlènchmis u ełezgeił lu chèlsh. Moìs élgalgalemist, zuti:

XI. Łù Zuùts Palaò.

Zì ilimìgum esntèls kutùnt ioiòt, esntèls szúłem kagukégut gol ululìms sguilinuègus : es'chguasáchstmsts esiá łu skèligu ; gusòs łu lesià ; esnshiiziszúti ; èsnshiizinemìszúti ; esià łu skéligu u kaluàtkasi, tas kułazgamíst, eisá łu skèligu u ezagèists tnkokosmì. Esntèls nshiizìn, kaesnshiizìni, ta łsuét u eskùłagalemìst : tlìzt łu spłkèis ú łu tenténes tlìzt : kułeemìstémen lesia łu skèligu, eskutiszúti, esntéls iznìlz łu esnshiizìn ie lstòligu, kolguzguzmèchst, u ngutgutzìn. Zuntem t-Kolinzúten : Taksngèlementgu ne ué shtemkèin, u ntéls kaezagalnuist lmelkanú, nem tkoié m'elchtòikanemsten ; esntèlsi ksnuìsti, m'tkoiè nem ełishìlishten : es'chshitemshtemúsi, u tkoiè nem ełchishilshústen, nem esazazentèn, nem zeeshstèn, m'ełzeeshemìis łu sznshiiznemiszútis.

XII. Łu Snguzguzmélstis lu esípt.

1. Hòi łu Mòis łu uisinòłgu l-Palaò ú zùis : Zùti Kolinzùten, akaespttéchstem łù isnkuéligu, kaeskuis'cháui lchoéut. Ne ta aszntels, nem chiłspétikum shè sèulku iè tinzkuèchsten, u nem kòlil t'singùl. Esiá łu suéuł nem inàka m'che ta kaessùst. Kultùmsh lu Palaò u zgalìtentem łu tletlekuìlsh, łu shishèi łu ishéi négu agéilem. Kuèmt iekomìis ta kstkoòt.

2. Mòis elgúi chilimìgum u zuis : Ne ta ptléchstmentgu kstkoòt łu isnkuèligu nemnkozkuézełzin esià łu ánzìtgu tlemłamáie. U guàlchstem łu chs'chiłptlemétiku u zntèsilsh łu łemłamàie, u kuèzt łu stòligu esmìlko. Ełzgalìtentem łu tìlimìgum u zúntem : Koakłchilgakénent shé t'łemłamàie, m'ptkoòt.

3. Shéi łu uìchis ełkomèpem łu łemłamàie u kuémt ełmákais łu ne kstkoòti. Zuntem t-Mois : Nem chin guàlchstem ie tozkuéchsten, m'kuézt łu stòligu t'sláks. Hói zuti łu tletlekuìlsh : Tel Kolinzúten, ta kaèkslkontèm. U Palaò tel zì u estlizmì.

4. Ełzuntem t-Mois : Nem kuézten esmìlko łu stòligu tkuìtkuiteps lesniáksem ; nem oguèusten ié tkaesniéusem, u ta kaepł kuìtkuiteps lkaempilè. Nguzguzméls Palao łu gol kuìtkuiteps, u zuis :

Ieleé m'cháuntgu łú an-Kolinzuten, ta kaesnmezinemìsti. Zuntem t-Moìs: Ta-lchoèut m'kaes'chàum. Ułéł mákantem.

5. T-Moìs zúis: Nem zgúisten spòzt lesiá languiguciùł, u kultùmsh ksazgam łu guiguciúls łu Suìp, u ta nkò espòz. Shìi tel zì esnaìzełs.

6. Moìs komèm tkolemìn u ìskolis chnuìst, u skusùkut łu skèligu.

7. Ułéł zùis: Nem zgúisten łu spózt lpesiá, u gol stem u koeskuàngaiłtgu łu ìsnkuéligu? Ziamstéku łu itelchilchéum, esiá nem npìilstep, łu lchìlchèum nem pozt. Ułeł tas utéls ksséunei. Kolis t-Mois ksteltelláui, ks'sàlùssei, souèchem; łu t'sálùsse temuàlsts łu skolka, łu sopólegu łu zelzil. Elzùntem t-Palaò; Kaełhòi shé steltellàa, salusse, mpguigoá łu chchén łu spuússemp. Sheé ilzìi u ezagéil. Ułchó steltelláui, telzi ełmàkais.

8. Zùti łú Moìs: Ikszguiem łu t'táze ksuizìnems łu ne che esguilguìlt t'salùsse. Kuémt zúntem: Gùiui tkoòtui, pes'chmísh pkskalkaltmìgu; ileè skusìgultemp u pélpilkui. Zùis: Ta; ne kaesiaamì m'kaetkoòt, ne tam shè imkaetlìl.

9. U guálchstem chnuìst ks'chempmí: łu s'chmìp esioiót che tastem esuìchstem. U ełzuntem Moís: Ilee esià łu guigueiùłemp, stakelzútemp, m'ptkoòt.

10. Zúis łu Suìp t Moìs: Lu esiá m'tnkułngonguèusntem m'kukunèm tkaelgolgoàł ta kaeplesìlem, m'komentègu, m'tlúmentgu ls'chnuìsts ankolinchmèp kuèmt lès'chshmenèus, m'pkòlin ié tel shemènemp łu t'shiumił gest tlkapèlze, m'kuesgazmenzút lkaksztkoót. Pòtu ihéusem skukuéz u zuèlkup chináks Ange u chsilchmìis łu eskéi, u lesiálgu łu ta epsingùl lu kołinchmép, u nòłgu u pòlsts łu s'shiìti. Łu uìchis t-Palaó es'shiìtemìshelts telil, u zúis łu Moìs: Ipguetlè ipkoòt, kuèmt łu t'sheméis koìmzenementem łu t'sngél géi esiá m'teè es'chénem ne ułèł kássìp.

XIII. Łu Ngustèusentem lu S'chilptlemetiku.

Zúis t-Kolinzùten łu Mois: Nem zúntgu łu askusìgult; Guish, lsgazìis łu s'chìłptlèmètiku m-kuntkukuèlp: Palaó nem ntéls ta kąepsguiten nem ngùistems (nguilems,) nem tlizłtèn łu spuásts, nem łakomełtèn Koiè.

Łu Suip lshéi u agéilem łu tzùłtem. Palaò séune iìmsh łu Suip, u zùti: Kaeks ezs'chéni? a shei kaehòistem? Gazmistès łu gòłkos gùists esià łu skusìgulis, u chguizútemis, nshiùsts u uìchis łu lsgazìn eskéi. U łu chìitshelshemis ngel, kézelsh łu Suip, u uèis łu ilkmigums: A łkukuimùlegu łu astòligu łu lshèi ù kakaełakalilt, cheè u kaezguiùlilt? T-Mois zúntem: Tapksngéli itlìlui nem uìchtep łu kszkóls t-Kolinzúten ìetelgoá lsgalgált. Łu anshemén nem hòi kaesuíchstp, nem kugupemàganem zi ls'chiłptlemètiku, gokopèusku zì séulku, taskusìgult nem niékó, táksnás, łu shemènemp nem ngùiłems m-sız chinłakomeuzut. Łu Ange t'shéi u esgolshitustem l'esezéut, lniheussems ié eselèligu u lzii, u kolis ikoáit s'chemíp, kuemt taks uchuchtuégu. Łu gupemàganem ıè chs'chilptlemétiku u t-Kolìnzùten kolis ioiót néut u pelintém esiá łu seulkù u gamìp łu stóligu, u gampòlégu lniheusètiku, lzì u ezàgéił tesmóko. U ngúistem łu t'shemèis u t-Kolinzuten komkomentés, u elmopstés, łu seulkú, lshèi u nz'spétiku.

XIV. Łu Sinai.

A. M. 2514——A. C. 1390.

Zùntem Mois: Gazmìsku (Kaesgazmeuzúti) łu askusìgult iksguìzeltem łu klzuúts. Kszèums łu gaznùntıs: kologònt ta kaesozózkaei: Kolinchemèpsht geisózkae: takaeshalútem shéi chesmoko, taks'chngustès shéi kolchchemùłegus. Ne koleshinemèntep npágun mpzgùi. Potu lchalaskatilsh u npùguis utel zì esntlaginuilsh. Kolinzúten zuèlkup łu lesmokó, tel skàkalt u galìtis Mois u guizelts esèléshen iłkésshin łu sshènsh, u łu lshèi u kołkaìntès tchelsh łu òpen skolkuélts. Muslopenchstáskat u lzii Mois. Lkolchchemál-

egus ié esmòko esgazgazmì eskòéui łu skèligu. Łu uèlkup Moìs u uíchis łu skusìgults esià eskoèui. Łu t'spupusénchis u teltelintès iè shènsh ù zúti łu koikoàialks: Kuént zì ancholulélgu u kuchgutpmiskéligu u chesmilko u kuespelskéligu, akséichshtem gol tas poteests Kolinzùten.

XV. Maṅna.

Łu nteéshilsh u uékuzinemis, chiłikois Móís t'Suíp zuis: U golstem u leè u kaeguiúłilt iè lkonkoìnt stóligu? Ntèels ku pén gest łu lkaeskaspłnilzíiten u kaestelil, pen lshèi gest kaesiílen kaesmkèinch t'skèltich. Zùis t-Kolinzùten: Itlílui, ne galíp m'uíchtep łu gest snkolpòlegu łu piksguízełtem. Hòi łu galíp ezagèił t'skueilègu es'chsilchíze łu eskéi, łu uíchis sunuègu: Stem lishèi· Zuntem t-Moís: Shéi łu síłen t-Kolinzúten esguízełtem. Kuesià m'kueschénem łu tkaezagéił łu taksntéls. Lshei u agèilem, u shé łu kuítlt ué goeìt łu zes'chéis, shèi tas tigulem łu tel łuet. Shéi łu piákstès kuèmt tesniáksem łu tgèst łu spgpàlks, ezagéił t'skéltich, t'spiikàlk ittísh łu lszntéclsz.

XVI. Core.

T-Kóre chsuìch'káis Moìs, zùis: Kuesilimguszúti, kuesntèls kukoàialks, es'ch'zogoepiléstgu łu skèligu. T-suet u z'kolstem kaeszogzogłùlilt? Kolłuélsts t-Moís łu skèligu u zúis; Kołgokomenzùit tel Kóre, u łel sellágts; t-Kolinzùtèn nem łakomiltém a itisplkèin, isztéls u chinilimigum, goá t-znilz u koeskólstems. Łu ikołgokomenzút u nskapèus łu stòligu łu lzítgus Kore, u esiá nishilsh ntuák. U paáp łu zitgus, kuemt tel shéi u mellúk. Moís kuisntéshilsh u chàuṁ kaeł'łepsi, u ełłéps.

XVII. Malì.

T-Malí t'sgusmeèm négu temálsementem u t-Kolinzúten guízełtem łu spózt, u zùis: Meémìnti ié tel èskéi. Chàushitem t-Moís u ełpaàg u ełzgùistem łu l'eskei.

XVIII. Eszogzogltùmshi lu Moìs.
A. M. 2553——A. C. 1451.

Gokuéusts łu skusigults t-Moís, eseléligusts; łu nkoéligu chnkokèin u lzíi, u łu nkoéligu chntelihélze nègu lesmòko n lzíi, zùis: Eskòlskui łu t-Kolinzùten peszùłtem. Nem es'chestshítem łu t'shéi u tàs potéests łu leéus. Nem es'chest'shítem łu t'shéi u esnchmélkus łu chitemàpile; nem es'chestshítem łu t'shéi u u eskuèsts téie lguigueiùl, lsgsumeèm, lsnkuskaltemìgus. U tesiá łu skéligu kolkuénguzis,zúti: A; kòmi ezagéil. Ta kaessàlko łu łu asztkoòt łu lkaesmèiełils t-Kołinzúten, itog m'kuestkoót: ne ta kùesséune m'es'chèstshítemt lanzìtgu, lchòlzkae, m'es'chestshítemt languigueiúł, lastomàlteni, langatlzìn. Nem kuep slzíze t'skamèlten, t'spòzt, tanshemén. Nem che ta kaépsiłen; ne ué kukólka tá kaeskólil: mespółłts łu anguigueiùł, nem kues'chiszléin, nem kuesulíp t'skukulíl. Nem t's'chitemíp nem ta kaesguízełts łu stipéis, łu ne tipéis nem kolemín. Nem kues'chinemkéin, nem kuest'zté zem ué lntogkéin kuesgustelluísi m'kutitiésh, m'kues'chmilkomìze t'spózt, tgamálteni, itnáka tel aszozoshìn ú lesmìlko lasplkém. Lesmílko nem kuespelstuégui, nem itchinàks lu tanshmén m'she m'nkokéin łu tel empilé mchtkantèm, nem ta t'suét ksłákałemt. Tnshiizen nem esíłiłts łu askéltich. Nem eskuéstgu chinàks smeèm aksznàko. Taskusígult nem es'chsuíchkéistems. Ne esséunementgu Kolinzùten nem esgestshítemt laskéltich, lasnishtèlze lannógonog laskusígult, lasnkólkaten, lanzítgu, lchólzkae. Nem gést kues'chiłíp, kueskakaméiem, kuesnshiizín tel esiàligu tam kukaełezéut.

XIX. Łu Nkuenzìntis Moís.

Moìs nkuéis lié: Séuneish s'chchemàskat, sèuneish stóligu: łu iskolkuélt łkukuiéti ksmoopmí ézagèił t'stipéis u t'skuéit ié lskualúlegu.

Kolinzùten, onégu msełshùtem, itóg, ta epsuíluilt lznílz. Ta kaes'chzutéchstemstem ezageił tkaeleéu, mił kaèułchechét m'kae-

skusígultłils. Mił ikukokuèu tapspłkèin. Tamà shéi łu aniléu, an-Kolinzùten anchshiépile. Posemínt łu t'skassíp, séunt łu aniléu nem mèıełts. Łu t-Kolinzùten pgomstés łu skèligu iè lstóligu u kusznkuéis kuksskusígults. Uíchtens kuezagèil tkuskukuímelt kuszgoèlem ù kuénz u esázgastems ezagèił t's'chkutkutlústis. Ezagéił tmelkanù łu eskóim'ms łu skusígults ksgoèemí ils'chiságam estugteluíssi, u lshèi u ezagèił t-Kolinzùten chiłkamínz ls'chuágais ileé u kukszuúkums. Kólinzùten its'chinàks Kolinzúten; u ankunzùten, eseémstems, espalkomıstóms eskoózstùms u kukoòz u telkantégu. Chnmenchìnementgu anchshiépile u sguèlemen kolchshiépilèmentgu: kukólist kukskoàngais t'sguélemen. T-Kolinzùten esià u esuíchists, u ulíp łu spuúsz t's'chgut'télsz, zúti: Nem chiniligùsem łu t'shéi lezagéił l'skèligu, ikaesàzgam lchen m'goá agéilem. Kae ulip łu is'chgut'tèls, iksulím esmílko iè smòkos u kułtkokòlegu. Iks chgòikanemłtem łu splkèis łu esià lu tnguzguzmélsten, iksngukúm esiá łu ntapmìn, esià łu mchzniíłz ikaestapmìnem. Ikszgúiem esniàksem łu s'cheuìle kskokoéem. Iè ilchłkèltich mt'smúlemen, meslúu, u łu lnishùt nem tnchmshkanemìsten m'esłùu. Kómi tìguspgpágt ié iskusìgult: kòmi posemìis, kaeskolłuiszút gol kstelìls. Ko· iè łu chiksèichsti, u ikskòlem kutùnt ksnkolisúsi: iesgoàkom iè ismúlemn, chinès chgèzchsti, iè ntapmìn nem ntlemtlùm t'singúls łu inshemén. Kutenélsement Kolinzùten, nem ułèł nkonnemìis łu skusìgults.

XX. Josuè.

A. M. 2553.——A. C. 1451.

Zilchstéligu łu iáiàa ks'spelstuégu l'Josué: èpłsissiùs łu pelsuègu, esiá gèst łu tapmìis. T-Kolinzùten zuis Josué: Taksngèlementep; guìzełzin esià, ta teè kses'chèłems, takselkołúlems. Josuè tkoòt chmilkomàskat łu lskukuèz u ıta tuìchtem u chguizùt. Łu sheméis psàp, u goèit łu komkonntèm. Łu toukamenzút t'estłók Josuè łu t-kuiskolzàkois, u t-Kolinzùten kólis salùssem t'sshensh, u tmuálistem u agèistem t-sopólegu. Josuè łu uìchis u tlegùpis łu shemèis u tlè chelùg, zuìs łu spakanì; Tlìpsh. U łu

spakanì zesèlem u tlìp lsnihèussems chchemáskat, tam telzì eskoaáp łu itasz'spenùsts łu shemèis. Kómis chztìlztìl łu ilimìgum u chazélists l'zilchstàłko l'eszilzìl, lziésts es'chgóèus u chelùg.

XXI. Sámpson.

A. M. 2848——A. C. 1156.

Tchìnáks skaltemìgu Manue epłnògonog łu estmskusìgult. Łakomenzùtementem t-Ange u zùntem: Ta kuep skusígult; nem kutíguskukusèlt, pen ta kaesgamzùsem, nem tàgùi m'teè stem m'kskoéustem nem súst. Łu askukusélt nem kłznìlz łu Kolinzùten. Nem kłkutúnt ilimìgum kłkolkeigunzùtis łu t'snkoéligus. Hòi kolil łu skukusélt u kolskuèst'shts Sampson. Łu pogtílsh uìchis skukuìmelt smeèm tel shemèis u ntèlsemis shéi łu kłnògonog, u nséuzis łu leéus u zúntem: Ta apłpèlpilkui lasnkuskèligu, u tel anshemén u kuntéls kukaèpłnógonog? Sámpson gúi łu l'shèi u galít'shemis kłnògonogs; iekomìltem; zùis: A, tám ikszchzògo m'łgupenùłemen: kszchzògomp. Gui ch'esmòko u kuèis chełnkokéin guaguàligu, u azèlists esesèl. Łu uisazélists u lesià l'snihèussems łu súpsts u chlchntés st't'lúkue esolùs u ptlèchstemis. U iptléchestemis u chesmilko kotlkòtlish lsnkòlkatis u paantés esiá łu skolka. Łu skéligu sunuégu zuti: T-suét u paantés? itchinaks Samsòn melkontés łu shèi m-ksagéists: chgut'téls gol tas guìzełtep łu smeém. U ulentès łu smeém u łu méstums. Léshin Samsón u zuti: Uè m-l'shéi u psagéilem u pen chikséichisti u m-siz ichinèltlil. Telòko gui lesmòko lesntłòg. T'snkuéligu ngél u chgúimis kskunéms kslchím. Łu kslchìims zúntem: Kolchínti łu ne lzi mkaezagéil łu ksznтélsemp, pen ta kókspólstemp. Ełzùntem: Tam kukspólstem, kuksguízshem lkaeshemén. Itlìl u lchntèm teselèp t'tliztlìzt łu sípi. Łu tuíchtem t'shemèis eslích, u npiéls; pen Sampson ìumi u líkat łu sípi ezagèił łu it'tétiim. U uìchem kuiépests snchilzaskàgae u kuéis u chgutpmiskéligu łu shemèis, u nkokanél u ópenchstakan łu pòlsts. Aigot u chnòłgusts chinàks smeém u zùis: Ieleé m'chinítsh. Ikuémt chièlentem t'shemèis, chshtentém. Pòtu lsihéusem skukuéz gutílsh Sampson, kołinmàupis łu zìtgu u ntkołkèitemis łu

kołinshnepenzúten u ełguiùssis ch'esmóko. U sìz kuéis chinàks smeèm Tàlila łu skuèsts kłnògonògs : u t'shemèis zuis łu Talila : Kèilent mkuéłtgu łu somésh łu t'shéi u ioiót. Zúis łu Tàlila : Ne koangamènch m'koméiełtgu t'stem u kuioiòt, u tas lkostúmt łu·kslchnzít. Zuis : Ne t'tìnsh ta tesgamíp m'kolchentép, lshèi m'chinezagèil iè tesiá t'skéligu. Hòi łu itsh, tnógonogs kuéis t'tìnsh u lchntés, u zúis : Sampson chguizùtemenz tanshemén. U kéilt u toukantés łu tinsh ezagéił it'tenemùs. U zùntem t-Tálila : Koikoiòkontgu ; mí komèiełt t'stem m'lchnzìt. U zuntem : Ne it'sìz łu t'sípi ta teesazmìnemsts mkołchntèp, she chin hói, chinkułgutìp. Shé lchntém, u ełmáuis. U Zuntem t-Tálila : Pistém hòistgu łu koksikoiòkontgu ? Zúti : Ne kusìtchem t'splchèp ié tel inkomkan, u tełpogomìn m'kochazłtégu, mnshitòleguntgu ié lstòligu, mshé mchinalìp. Elzúntem : She téu chełès u koikoiòkontgu, ietelgoà m-kuonéguisti. Teièshtem łu tnògonos, esntèlsi ksmèiełtem, tas chopmìstem esmezinem. Hòi zuis. Ne kogòizèłtgu łu inkómkan. U galìtis t-Tálila łu shemèis u zuìs : Mipenùłten. U łu esit'shi u goìzełts łu komkais, u chguizùtementem u łu ełkéilt izùg u ta kselkontès kspelstuégui, neh t-Kolinzúten ełchéulshilshementem. Hòi łu t'sheméis tas hói es'chguaguèimìstem. Sampson agèilem itkoèu u nkuìtlem łu s'chkutkutlústs. Tlé ełkuàal łu kòmkais u ełioiotílsh łu Sampson.

Lnkoàskat u iaà łu shemèis lkutenélgu t'sshènsh łu zítgus kstlekuiszúti u guiùssentem łu Sàmpson. Łu zìtgus liliúlt u èsgolzkozìn, u łu lnihèussems ié lesnshitòlegu u tkontès. Łu eskoimmenzùti łu skéligu, u chinchiním iè leselálko łu esnzlulegu íumsts u zúti : Kstelilemì Sámpson, kuèmt esiá łu sheméis Kolinzúten. Esmìlko łu zìtgu u nzák, chiłemzkène esià łu skèligu, z'sìp. Łu lshèi u ezàgéił goeìt łu szpelskéligu łu shéi u telìl u łùet łu potu sguilguìlt.

XXII. Łu Tèshilshtem lu Tapit.

A. M. 2934.——A. C. 1070.

Łù t'shèi u Saúl łu ilimìgum ta esiá eskolsts łu eszùłtem t-Kolinzùten. T-Kolinzùten zúis Samuèl łu kutunt koaiàlks: Tlè áigotemen, shàłłemen: iksuèusshilshem łu tel silimìgums, gúish lzìtgus Isái l-Pètleèm m-kunólgu m'kuèntgu łu kuikszùltem łu kaełtilimìgum. Taksnkóèntgu chen łu milsuinúmt, łu ioiót łu kutenálko, nełi t-Koiè lu spuúsz u esàz'gasten. Niáa esià łu skusìgults Isài, tpíp lsmiùlchmelsts Samuél: zùntem t-Kolinzùten: Ta leé sleè łu isznkuèn. Zúis łu Isài: A iè esiá łu askusìgult? Zùntem: Chechináks skukusèe łu chesmóko es'chitims lgoał. Zúti Samuel: Kultùmsh kaeszgalìtem, elzkolchìtsh, u zúntem t-Samuèl: Shèi łu isznkuèn łu kłilimìgum.

XXIII. Tapít u Golíath.

A. M. 2942.——A. C. 1062.

Kuémt łu pótu t-shèi łu Suíp espelstuègu l-Pilìstin, łu nkoèligu lntelihelzè u nkoèligu, lchntelìhélze, u łù igasùlegu lsnihèussems. Chinàks szlèchst skuests Goliát, shiumiłkutenalko tel esià, pótu tel skolchmágais łu chgozentés łu esiá łu skèligu, u ululìm łu koazkáis epsòtalks t-ululìm (sololìmalks) goeìt łu ngazèlstis. T-guìst łakomenzút łu lshemèis, esguasemszóti, zùis: A tlè puiechst lkspelstuegump? nkoénui tchinàks zi tèl empilè mzgúi: ikaechesélem m-kaepelstuègu kaechnksmenuégu. Łu Suìp łu léshinemis lshèi u egukúistem, kołpip. Tapìt iskukussèe łu sèunemis u esguaszáni, sèuis łu skéligu łu chisgasàgams: Stem łu kakaesguìzcłtem łu lchinàks łu nem npolstemélsemis iè sguaszàni? Suét łu znílz u esntéls ksiganùnems łu sgupelstuègus łu Kolinzùten. Zùntem t-kèzchs: Choópsh, tam kusiopiéut. U łu t-kuìtlt łu sèunemełtem łu szkolkoèlts guiúłtem łu chilimìgum. Galitentém t-Saúl: zùntem t-Tapìt: Ta kaeskołpìpe, nem koiè łu chingùi nkulpelstuègumen. Zúntem: Takselkontègu, tamá kutenálko, u kułkukuimaláko? Elzùis: U a kses'chènem? es'chitełtèn łu gołgoàłs łu inilléu: shéi

tee u esmgéichen u zgúi kskóccms, shéi kuèn tkuiépests, shéi nskéusten. Shéi lshèi m-agèisten łu izìi, ikséichshtem łu Kolinzúten łu gol esłemłomelshtem. Gaznúntementem t'és'chemìsh t'sololìmalks, ué koènis, iumst, u tas ìuu, u zùti; Ta iksguìsti ta iskoém łu teè zagéił. Ełchizelgunzùt u kunèm t'sìpi, u zkuèchistis, u chguìstemis. Łu t-Golìát t uìchis zguist, u skukussée es'chkóskan, p'pèguzin, ìkoòt, zúis: A kokołnkokosmèchshenementgu, u kuzgùi koakspeluìssem t'anzkuèchsten? Zúntem: Kuzgúi kueplchululèlgu, kuepsololìmalks, kueplshitlechst. U ié koiè z'chgúimenzin ichmísh łu skuests łu Kolinzúten łu iszkuènel. T-Kolinzùten nem kułkaenzìis iè l'iszozoshìn, nem ietelgoá lsglgalt m-kuiksnìchsem, u m-tesià m-mipenúis, suet łu Kolinzúten. Ikutenálko téshilsh, chìtshilshemis. Igòetlé Tapìt u niluàchestem l'łagènes, nkutlintés s'shensh u ncheèusts l'sìpis, u zkamìis u tápkéis, u tkòko. Chgutpemìis u kuélts łu chululèlgu, chitàmkais u kolshileltés łu splkéis: nuìshelłts łu splkéis u zùti: Kaekolinzùten łu epsioiót (szkóls) tam koiè. Npièlsementem, kutenèlsémentem łu t'sinkuèligus, zuti: Kuskaltemìgu, kulchelìchet. T-Saúl séunemis łu shèi u kołéemìstemis, zuti: Hói a? chiìs'chmìsh shèi skukussèe łu esaz'gamp, u che ta koes'chkaélsmestep. Pupusènch t'chen m'ageists m-chgkasinzùtemis. Tnkoàskat Tapìt es ełileni łu lilimgum. Saùl t-kołeemistemis téshilsh kshuúms t'chululélgus ks'chshiteminálkoms lzitgus. K'łu uchiszùt u ntelkapénzùt telòko.

XXIV. Tapít u Ionatas.

A. M. 2944.——A. C. 1060.

Łu t'skussès Saúl Iònatas lágtemis Tapìt, u pupusénch łu uìchis łu lshéi u agèilem łu lećus; chizenuégu u zuis t-Tapìt: Es'chésten łu anillèu, łu lshéi u koksagèists, koesnpolstemelsems? Zuntem: Ta: teèu tee ks'es'chénem łu inilléu shéi esmistén, shèi ne esmistén, m-shèi nem zúłzin. Zùntem: Ta, esmistés u kaelgatéus, nem esuékułts; esmistèn, iè koiè u stelił l'nkuépust'shin u kaéslkotéus (kaesgáméus) Zùntem: Ta: T-Kolinzùten tlé goèlstem łu ínillèu, u anuí nem kukaelt ilimìgum, aksnłkalshélpem, u ne kuilimgulsh

m-koesnkonnemuìstgu. U zkoâko es'chesèlem nèłi łu spuúsz ezagéil esołèus: T-Iónatas zuis: Negalìp m-kskolsinzuti łu inillèu: ne mipenún kuesaìmtems, m-shèi nem mimishìtemen. Ié lesntłógo m-kulzìi, nem chinzgùi, l'as'chissàgam chikaestatapskéligui. Nem l'kaeskukusélt kokaełesiamłtems łu intapemìn. Ne zùn łu skukúsê ltzì, chastchlzì łu tapmìn, m-shè ne kuséune łu zùn zi chastchlzì, m-shé m-kuntèls kuesnpólstemelsem, shéi kuemt, mkutelòko. M-shéi m-zun łu skukusèlt: ishé l'as'chiteléelé, m-shè m-kuózkae, m-kozehgúìmentgu, m-sheì m kuntèls: Hói gest chines gustelluìsi. Hòi łu gàlip t'atapskéligu łu Iónatas u zùis łu tituìt: zì chastchlzìi. Shèi kuent tlòko Tapìt.

XXV. Tapìt lu l'Esntlógo.
A. M- 2946'——A. C. 1059.

Goeít łu skèligu u l-Tapìt u chishintèm ksgupelstuégu. Shé chesmóko u lzìi. Saùl kuistkukuélp l's'chisàgams ks'chièlems. Saùl itàm szchzógos u nòłgu lshèi u lzìi Tapít l'esntlógo. Shè łu łàkshilsh ksmenèchi u euétentem u kułníchem tel snazelkéitis łu ilimìgum. Shèi łu ełòszkae łu tel esntlògo łu ilimìgum kuémt tlè ełchuéushilsh, Tapìt kuénełts łu skułnìchis u zùis: Azagant kuilimìgum iè iskułnìch tel asnazelkèit- K'łu chín ntéls shéi pòlstemen; pen nkonnemínzin: u golstém u koestlutluástgu koakspolstem? T-Saùl kolkuènguzis: Onègu łu kuiskussè, koié łu tèie iszkól.

XXVI. Łu Stelils Saul.
A. M. 2949.——A. C. 1055.

Hòi chguizútementem Saùl t'shemèis, u z'spenuntem esiá łu sgupelstuègu, chinàks tel sgupelstuègus ptłłtés łu koázkais ié ilimìgum, u gutip ch-Tapít u zùis: Ié łu anshemèn telìl, anuì kukaełtilimìgum. Séuntem: Lchén u ezgéił esmistégu u telìl? Zuis: Esmistén, nèłi les'chisàgams u chin lzìi; łu mipenúis taksguılguílti, u nshitòleguis łu chululëlgus, lshèi u zkalìlsh, tznìlz u pelszút. Shè łu zkalilsh u ntèls ta iksgolstelíl, u kozùis: Kòpólstgu, pen ta t'shemèn m'kokspólstéms. Shéi kolkaluètzin u polsten, nèłi esmi-

stén tlé taksguilguìlt. Tapìt chitelzeenzut u zùis: Mìł a kukutispùus łu kspólstgu łu inilmìgum? U zùis łu chináks tel sgupelstuègus: Pólstgu. U chgùimentem esiá łu skéligu, u zúntem: Takstámstgu, anuì kukaełtilimìgum.

XXVI. Szpukuéis t-Tapit.

A. M. 2969.——A. C. 1035.

Łu ilimìgum Tapìt, tnkó łu skepz skùsigults eskuipèlstuégui lshméis u Tapít estòko esìtshi u ntogkéini. Łu chelúg u gutíslsh, u gustelluís u uìchits łu zitgus s'chitelzíis skukuìmelt smeém ichitemèlgu eszoàulshi. Zuti: Gúiui, kuénti. Hòi nkułetıs'shemis u tlè esiùmi, u ełkolsts. Łu ksuékums ié téiè szkòls kultùmsh ksgalìtełtem Urias sgéluis. Łu elkòlchítsh lilimígum u suséułtem ez's'chén łu zuùtemp łu lszpelstuégump, u goeìt łu guìzeshsts u elkùlsts ch'zìtgus ksítshi lnògonogs. U tas ntēls kaelgùı ch'zítgus iē ilsgupelstuégus u elzíi. Ełgalìtentem u zúntem: Golstém ta les'chgúimstgu annógoneg? goá kuesàigoti kukaełesmiłguélsi. U zúis: Łchen m-kaezagéili, ié sgupelstuégus, Kolinzúten, lchólzkae es'chiliguigumúsi, tesià u esnguzguzméls; u lchen m-kaezagéił míkoié młzitgu mchinesítsh linnógong? Zúntem: Iguish tlé chespelstuégu. Kaishíts łu shiìti ilimigums tel sgupelstuêgu u zuis: Łu mìl ilchìnchint m lzìi Urìas takstàm kspólstem. Shêi goà kuinsháskat u pelstuêgu: shêi lshêi u tkontês łu mìł ilchìnchint u pólstem. Ełkùltùmsh, elmimishìtems łu Tapít: goeít łu pólstem łu skêligu, shēi nêgu Urías u pólstem. Kolkuênguzis t-Tapît u zùis: Ta golshêi mkskołpìpe: łu sgupelstuêgu ezageìł tngazgazmínten, itnkoáskat sheshéi chestshítemt shéi t'nkoáskat esgestshitemt. Koiłchestmenti łu sgupelstuégu. Łu smeèem Persapé łu léshin pòlstem łu sgéluis u nłulemtépis łu ełnzilìskuem, kuéntem kłnògonsogs Tapit.

XXVII. Tapít u Nátan.
A. M. 2970.——A. C. 1034.

Kolinzùten kutúnt tás niuàls łu gol szkóls Tapìt, u kùlsts Nátan kskolkuêlstem. Chnòłgusts t-Nàtan u zùis: Lnkòligu stóligu chesél skalkaltmìgu, chináks koiòlegu chináks konkoìnt. Łu koiólegu goaskàgae stomà t'golgoàl; łu konkoìnt ichmìsh łnkoskàgae t'kaełgolgoàł, tas ptléchstemis, eskuésts, es'chtkontés l'snìtshitis ksìtshi ezagēìł t'skusígults. Tnkoàskat eps'chìz'zin t'tiguléligu u gúi lkoiòlegu u ksnzizìlshi. Łu koiólegu némis łu guigueiúłs u gui ié konkoìnt golgoáłs łu pólsts ksziiłis ié s'chìz'zis. Aìmt łu Tapìt u zùti: Suèt konemszùt? Ezagalsmìi łu t-kaesuìchłils t-Kolinzúten ikskuiskuném, ikspòlstem. Nem tmùs m'chgoézt łu kłnkolisústis. Zùntem: Anuì łu kushèi, kuinilimìgum. Sèuneish łu kukszùłtems t-Kolinzúten: Kólenzin łu kukłilimìgums łu tiskusìgult, guilguílstemen łu tanshemén guìzełzin, esià łu stakelszùts, łu nògonogs łu anshemén akłanuì, łu shéi ne ta pòtu lshéi, nem chtgułzín. Golstem u choinzútemełtgu łu kueszułtems akszkòl t-Kolinzùten, u kuéntgu lié teie ls'chkùtkutlùstis? Pòlstgu łu gést skaltmìgu tchululélgus anshemén, nàkomełtgu łu nògonogs; lesuékum lshéi u kuagèilem, u t-Koié kuikslzím luinuìntgu. Tapìt ezagèił tnółgu lspuùsz, u zúti: Téie łu iszkól. Zùntem: T-Kolinzùten nēgu ełkolgoéłts łu téie aszkuén, pen nem goeìt kuzkoàko łu gol shèi u ezagéił Nátan ełgui u Tapìt łkeìlsh u zkoàko tas nełinèlsi, tas ns'stélsi lspelchàskat: łu ioiòt łu sz'zkoàkos łu zìtgus gualemstêm: che ichiłinàs łu snìt'shitis t's'chauaupúsz. Lesmìlko łu sguilguìlt's ishéi łu szkóls; eszùti.

Konkonnemìnt, Kolinzúten, łu ezagéił łu skutúnts łu asnkonkonéls.

Gol kutúnt aegést koełkułeépełt łu téie iszkuén.

Tel zì koelzèult łu isngapéus, koełgukùnt, koełgaként łu tél téie.

Nèli esmistén łu tèie iszkòl, tágui m'ksnłèptemen.

Nèli anuì ikuchinàks u kuies'chés'chstem łu lasmiłchemèls.

A nem łénemtemen ne kuełzgùi koakschmiépilem?

Ltéie u chin kòlil, u tel zí goeìt u tkoié u kuèn łu tèie.

Chgozntès łu t'sgoeìts łu téie iszkuén łu uesgoeìt łu inkòmkam ezagèił t'es'chiłmelpénei łu isplkéin.

Esgamècheni łu ispuús ezagéił teé t'stem tkutùnt gemt. Kosłuułtém łu ispuús ezagèił tepłłułuèlze.

Ta ièpł nmiłguèlsten, ta ièsnzìpzp'sem. Inkò ichinés zkoákoi, ezagéił tchikstkupmì tispupusènch.

Zeeshemìn łu inzuút; kómi máun łu iszkòl téie. Zeeshemìn łu íksłakomenzùt las'chkutkutlústen, łu gol snchesélze łu isngapèus.

Kochàułt łu isngapéus tasngúł; nem chgoz'znùis łu smèkot łu itkspíks.

Menzement łu téie iszkuén, nem koełkólshitgu it'síz tikaełspuús, koełtígulemełt łu ispuùs. Ta kokaesmènzmstgu, ta kaełuéushilshtgu łu St. Spgpàgt tel koiè, ta kukaesuèushlshi tel koié.

Koełguìzełt łu isznpiéls łu pótu lisgèst: kólint kszenzánti łu iksioiót.

Nem chsguiúłzin łu kuáukot, nem esméiesten łu sgést kaeskòlems.

Nem guêlsten esià łu tas gest islagalàgt. Tagui m'kokaełkongais tanshemén.

Koestkuèłtgu łu is'chauaupús, ta koes'choinzùtemłtgu łu iszpupusénch.

T'shièus chikaes'chazmí lanuì, muìchtemen łu ls'chchmáskat.

XXVIII. Absalóm.

A. M. 2980.——A. C. 1024.

T-Absalóm chsuìchkais łu Tapìt u iaamìm łu tnkułpelstuégums łu sguilinuègus łu Tapìt. T-Tapìt zúis łu skusìgults: Ta kokaespół'łtep łu iskusse. Ie eseléligu chiłchéushilsh łu lshéi u pelstuègu. Łu sgupelstuègus Absalòm chitkantém pgomenzùt, u Absalóm nègu telòko. Chuìsshnkan. Łú kèzelsh, pelintèm chsnchmìchis łu kómkais. Lsztelòkus u kułólgukan t's'chzelzelléchst, u łu kulòlgukan, u chialminálko łu kómkais. Lzíi u chshaltèus u łu sin-

chemtèusz gutíp. Uíchtem u zùis łu Ioàb; Chshaltéus Absalòm. Zùti Ioáb: Golstèm u tas pólstgu? Zúntem; Kuesià łu ululím iè lstólígu koguìzełtem, shèi takspòlsten, néłi chgaenèpilis łu tilimìgum. Zúti Ioàb: Nem koiè chingùi m'koesàzgastgu m'pòlsten. Chełés u kòmis smùlemen u tes'chełèlem u łuułtés łu spuùsz u npùguis esgeenìms łu skusìgults ta tel zìi ks'chitakantès łu snkusìgults. Eskèigtems singùls skusígults. Tapìt leshin pólstem Absalóm u chilìkois Ioàb Zúntem: Ta teè zs'chéstemt iè tkaempilè; u ietelgoá pół'łtst łu askussé uàkaukt kuesngeìlshem, kueszkoàko ezagèił tkusmeèm. Ozkaeish u lèmtementgu łu sgupelstuègu, łu gol anuì u pelstuègu.

XXIX. Job.

A. M. 2520.——A. C. 1484?

Chinaks skaltemígu Job: pótu shèi, itog, u skaltemìgu esngélems Kolinzúten golłuèsts łu teíe. T-sispel łu skalkaltemígu łu skusígults, u chechełes pelpikúi, goeít łu guigueiuł; łu skussé agalàskat eltchináks łu eltkolsinzùti: łu teèu kolsinzút t-Job es'cháushits es'chíntem géi es'chesemszút. Tnkoáskat łu t'sguélemen lakomenzùtemis Kolinzùten, zúis: Iessilcheminem essemilko łu stoligu. Zúntem: A uíchntgu łu inpteenzuten łu iskulkulstélt Job? ta chinàks tel essemìlko tel stóligu lshéi u ezagalstóg. Zúti: Uné: tam itenemús kuesngé lems t-Job. Tanuí u chogoìzełtgu łu zitgus: koéziłtgu t'esniaksem t'stakelszùts; mi nguzguzmèlstgu, chngułt łu stakelszúts, nem uìchtgu a takschinmenchìnements? Zúntem: A: Tamà esià stakelzùts u l'anchèlsh; pen taks chngułtégu łu skéltichs. Gúi łu sguélemen. Tnkoáskat teèu kolsinzùt łu kézchs łu es'shiíti, lu esmimimi kolchitsh ch-Job, u zúntem: Aszúłem estelúlegui, łu anguigueiùł esià ilchissagam, u koguèut u chguizùt łu shemén, igantèm esià, komkomentèm esíà łu isgazùt: ichinchìnáks u chinguilgułlt, u chinzgùi kuiesmiímishìtem. Lìé potisuèulsh u négu chináks inółgu u zùis: Ztiip łu souéchem u ulíp esià łu guigueiùł zkazkantèm, kuemt łu asguchiteskàgae, ichinchináks u ichinguilgúilt, u chinzgùi u kuiesmímishìtem. Lìé tas

choòp łu ts'mimìs u chinaks inòłgu u zùntem : Łu askusìgult eskolsinzùti, u t'sznéut u chiłemt'skène łu askusìgult u chis'chináks ù chinguilguilt, u chinzgùi u kuiesmimishítem. Esniáulsem u potu tshéi u téshilsh, u chitélzeenzút u łkeilsh u zùti : Ichinchitemélgu u chinkólil michinchitemélgu m'chin elkòlil t'mált. Tel Kolinzùten u koguizełts, u t-Kolinzúten, koełkuélts : ks'kòlili łu szntélsz Kolinzúten : m-tshieùs kakaesseunem Kolinzùten. Łu gol esià tas nchèsnels, ta teè esnentels ta teè ezìnt t'estìgulem l-Kolinzúten.

T'sguèlemen ułéł łakomenzùt łkae Kolinzùten; zúntem : Gol stem u kuaizìst ikspupusénchem zi gest skaltemígu Job igòl tenemus? Zuti : Tamá esià łu skélígu m-goélsts esià łu teè stem gol ksguilguìltem łu malt skeltichs. Chingùłt łu skèltichs, u nem uìchtgu a takstìgulem. Zùntem : A : ne tksagéistgu łu skèltiehs, pen takspòlstgu. Lemt łu sguélémen łu chsptléchstemełtem łu lszntelsz : gúi chJob, u guìzets spozt es'chmilkomìze, ta cheepłesgák. Łu spugpàlks ié spòzt łu chesálka shéi gúi les'chgóikan mnechs snchilzaskágac shèi t-konzùt. Shéi kunémteè stem t'shénsh łu tshéi es àgusts łu mzólt. Zùntem t'nògonogs : A potí kues kokuén : gu chànish melshè m-kutelił. Zuis t-Job : Kueskolkuèlt ezagèil t'smeèm tasknlpagèm. Łu kakauèstem łu gèst tel Kolinzúten, kaesguízełils, u golstém m-ta kakaeskuèntem łu tèie kaeguìzełils.

Chechelès łu tel selagalagts léshinemełtem łu kuskùsts łu zuùts, u kuisázgantem, ks łemìm. I'tel lkot u uìchtem u ta ełsuguntem, u zkuakuáko, chitelzenzút, chpokokanzùt t-kolemín, łàakaka lsplchàskat skukuèz u sgalgàlt; ta epłeslkostès kskolkuelti, gol uíchis tastùl łu snguzguzmèlsts. U tznilz Job łu es-shiìt u kolkùelt : Komi ititaìkskòlil! kuti iliziúzi leskòlil tel iskòi u chinestelíl. Kùshéi ta t'shéi t'ezagéil ikaesnguzguzméls. Kushei nèu pen ichinkéim łu l'ikłntemtemnéiten.

T-Eliphàks chinàks tel selágalágts chiłìkontem u zùntem : Goá nem konchesénementgu : łu pótu laskoiólegu esnaukéistgu łu skèligu : łu ilasgés, shéi gest kueskolkuèlt : ietelgoà lasnguzguzmèls kuełchmshkanemìst. Mi posemìnt t'spistém łu itóg skèligu es'chestshitem? Ichmìsh kuáukot esnguzguzmélsts t-Kolinzùten. Łu skèligu a nem esgests zùt l'smilchmélsts Kolinzùten? Ta. A łu skèligu tel zì igúku tel Kolinzúten? Maa ué zì Anges, she tas ioiòt

tas zenzánti; shèi uè l'shéi, she uìchits t-Kolinzùten epłes'chitóko epłesuìlem. U lchen m'ezagéił ié łu kaempilè, łu pen ichmísh kaemált.

Zuis t-Job: Łu teìe iszkuén, u iszngnzgnzméls kòmi suguméntem łu lsnsúguméten m-kaemipenùntem iè isnguzguzméls, łu mił goeít, u łuet łu téie. Tapmìis Kolinzúten nółgu łu liskéltich. Koespolstems. Łu tle suìsntéls, u golstém u ta koesikumtéchstemsts? golstèm u koeskamkaméchemstemsts? A chiss'shénsh, m-shè esniàulsemsten esiá? Iè piselagalàgt itenemús koes'chiókomp. Stem łu skeligu łu kaeskèigtemsts t-Kolinzùten? Tlé shállemen łu iszguilguílt. Kolinzùten, ta koks'chns'chtùsementgu néłi t'anuí u kokòlentgu t'malt, u tanuí m'koełkòlentgu t'ikael mált. T'anùi u kochilguizéntgu t'kètite, t'anuí u kokòlentgu t'szóm u t'tinsh. Mí kozùnt chén łu teié iszkol łu golshéì u koesnguzguzmèlstgu, u esłakomistègu łu asioiót ezagéil t'pìzchl t'snéut kspelím. Koeskòenemełtgu essemilko łu iszguilguílt, koesuíchłtgu łu isgúitn. Ietelgoá t'snàka u chikshói, zagèił teéu t'koesgèipem. Łu skèligu łu kòlil iłguiguez łu ksguilguìlts u goeít esnguzguzmèls. Koezágéił t'szzeéko szchagéiłs u kuaàl, shèi elhói. Koezagéìl t'sopòlegu iłtétim u szchagéiłs, u kuaàl, u ełkoeèl t'skukulìl: iè l'stòligu ezagèił t's'chèilégu łu kaestlágt, (smelmelkoé,) shèi kaełhói. Kaezagéił t'tapmín łu kaestlàgt tas uìchtem łu ksgùitis łu l'shéi u shiúst. Kaezagéił teshíte t'snzkamínten. Kaezagèił t'szshilèp iát't, u chitóikan u kutsích, takslchèn m ksagéilem, m'ełshititemílsh: tshíeus lzíiezagèili łu chshéi u chzíze. Shéi lshéi u ezagèił łu skèligu telìl, t'shiéus tzìi kaezagèiłi, tagui m'kaelsípshilsh, m'kaełgutìlsh.

T'sèulku lkukuiét, esamnùnems łu s'shénsh: t'sèulku esnkułgúiems łu silchezìn tas mistèm she nkułgúimis. L'shéi u ezagéił łu skéligu iłkukuiét esaámti, eszspmì: esaámti łu kaesioiót, she hói she gùi nłapàks u telìl: ta lchen m'kaeagéilem m'telzìi kaesguilguìlti. T'suèt m'ełkontés łu séulku, m'taksmoòp? T'suét mtlpstés? T'suét m'ełkontès łu steltelláum m kuéis, mt'znilz ksztelsi l'shèi m'ezagéists? U l'shèi u ezagèił ta lchen mkaezagéił m'kaełgóp t'stelíl n'kaechìziłils. Chingolinłapáks: che ié sonùntem łu stelíl.

T'iszozooshìn che ta koeselkostés is'chuàgan che itłagtlàg (tlagtlagép) esaàmti łu iskéltich. Che itinkétite eschilguìze łu iszóm. Che ichmìsh tispelìmenzin es'chilguìze łu ingalégu. Chè izúg łu intlutluùsten. Ispuùs estemuálshi, iskutlús chè estígułem, cheiszchagèil u chinespopèulshi. Koeéi łu inkétite; łu iszóm gamíp. T-esià łu skêligu u koes'chns'chtúsemis. U łu innógonog shéi ngaztùsis łu inshemèn, koeskoeshemíłts łu iszpopeulsh. Gamàlten, u szóm, u snàka lu isnkusgusìgu, u łu isínze u łu isgupélpilkui u ískòi. T-Kolinzúten kochializeis teplłuéłze łakom'stès koesaímtemis, inpiílsh łu chinesnguzguzmèls. I-tempilé mkonkonnemintep kuisellagalágt.

Eliphaz kolkuelt: Kusuèt łu kueskolkolstuégui l-Kolinzúten? kuesieiezinemìsti tas sćunemstems? Ta a smipenùstgu t-kutúnt tèie aszkuén, tas kolchítsh łu aszchàu lkae-Kolinzùten. Ezagéil tes'chitemíp eskołchèists łu spakanì u tas paáka, tas tlaáka. Mipenúnt łu tèie. *K*oshèielt ié kuikszùłtem. *K*ułagalemístement łu Kolinzúten, ptlchstemìstsh tlélemistsh ichoòzinsh.

Job zuti: Ué koeslemímp u połenmemezín. *K*ómi empilè łu pezagéil t-koié, kushéi nem epskolkuèłłemen. Ta pepłnzeshtìn, u koes chns'chtùsmstep, u koes ípłtep łuúltép łu ispuús estmuálish. *K*usuét esméieshtgu łu tkłzuùts *K*olinzúten? *K*uitlt łu kuáukot u gest estkotkoòt, u łu gesgest esnguzguzmèls.

Uíchis t-Kolinzùten łu snkamkamèlsz łu Jób u léshinmis łu szkolkuèlts łu selagalágts, u síz łakomènzùt u zúti:

Kusuét u koesmèchstemstep łu iselágt? Lchen u pelzìi u kòlen łu stóligu? l'stem łu stóligu u kol? l'stem u lzíi? lchen u ezagèił plíłt? t'suét u kòlis łu silchezín ls'chiłptlemétiku, u zúis: ieleè mkuzkolchìtsh, u m'l'shéi m'hói łu astèchet, łu aszpàlt? t'suét u eskuésts łu spálts łu s'chíłptlemètiku, u tàs mełìp łu stóligu? tás chiłmelpéne? T'suèt u kòlis łu s'chitemìp kłchiłchèistis łu stòligu? T'suét u eskuèsts łu steltellàum souèchem esgúists, ełzzgùists łu l'szintéls? T'suèt u eskuésts u itóg łu esmòko? T'suét u zùis łu spaàka: kaespaakamì? T'suèt u kólis łu eschiłkalìi łu l'skàkalts esmóko? T'suèt u eskuèsts łu stipéis lnuìst u shalút? T'süét u guepilègusts łu stóligu t'smékot? T'suét u güepilégusts t'sopúlegu

itkuìi ezagéił kłguéplp? T'suét u gaznúmtis łu guigueiúł łu tgest t'skapússels? T'suét u eseèmsts łu skusìgults mlákalks? T'suèt u esguízełts łu ksíłis esiá guigueiuł? T'suét u chłpelpgontés lu kukùssem lnuíst? T'suét u kolkólis lkałnelziítis? T'suét u eskoaàp (koamstès) u tas chnguéus? T'suét u eskuèsts zilnuìst, u tas tìip lstòligu kstemuàlshems? A kuneu lshèi u kuagèilem? A kuneu eselkontègu kukskólem tnko taks'chkutkuthlústen?

Ku n'hau kutúgt ezagéił t'tetáze? A kunéu elkontégu łu kschtguntègu t'nkoép łu ankomkan? A kunéu elkontègu akstlutluùs akszuchskéligu ezagéił t'an-Kolinzùten? A nem elkontégu łu anketìte ne ipìk mkskolentgu ikaełkoái? Tas ntéls akskułpagshìtem Kolinzùten, takskulpagshìtgu Kolinzuten. Ta isnagalels t'skéligu.

Pesntéls gol skuáukots a esnguzguzméls Job. Ta l'shèi u ezagéil. Ies nguzguzmèlsem gol kutùnt esposemìsten. Esmistém ioiòt skaltemígu, esioioszùt kaeschazmì lkoié: chinesntélsi iksmipenùnem ieskoénem; eskuésten nkutenàksem tel empilè: emshismzólt, u pezéut teeu mepskoiólegu. Kutùnt łu stlegúps. Essiéłten esià łu s'chauaupùsz, eskołkaìłtén, esnpiélsmstem łu esàz'gasten. Tam gol szkuéis teie u esnguzguzmèls, gol empilè sznkuènemp téie. Guìzełemen kłnchsuguméteneinp, kłnàzgatenemp. Ioioszutui lkaes'chazmì l-Kolinzùten, mtastém kslkołúlemt kaes'chmáulemt, kaes'chtałúlemt, Pkaeskolłuiszúti pen gest ne pnguzguzmèls gòl lksguilguìltemp singapéusemp. Es'chmilkomíze tgamàlten Job: u pen nem chgoézt tel spakanì łu spaàkas łu ksguìzshs. Tam ichemísh ilasgés mkaespóteem Kolinzúten: akaes'chagéilem, akaes'chioioszútem akaespòteem. Tam ne itá kuesoslszùt akáesséunem Kolinzùten. Ne uè goeìt asoslszùt tlè akaesséunem. Tágùi makaeskołpìpe, makaes'chmshkanemíst. Ptlchstémìstish l-Kolinzùten ezagèił t'skukuìmelt ls'chuágais łu skòis u elzíi. Lzìisku né tkszntéls Kolinzùten m'lshéi m'ezagèistems. Esiá łu tee kues'chènem gol akłngestìn. Job, téshilsh. U kuemt ełgest łu skéltichs, esià łu spoz'z u ełpaàg, u gesálk łu spugpàlks. Tesiá łu t'skéligu chgúimentem, ksnkułnpiélsem.

XXX. Tóbi.

A. L. 3300.——A. C. 704.

Tòbi áigot ls'chisgamélgus stekonzùt u ìt'sh. Łu mómkozin chitiipús tmenéchis u chinempkéin. L'shèi u méchestementem tnògonogs: She stem łu chéltichstems łu taszcháum? Stem łu chéltichstems łu esłàkastgu łu temtèmnéi? Pen łemłòmelsts łu nógonogs, zùis: Ta l'shéi m'akaesegukúnem. T-*K*olinzúten kaeskusìgulthls, u kaesnemtéusem łu nguilguìlten tapshòìi nèm guìzełts łu t'shéi u esmùsselstems.

Ichináks łu skussées, u tnkoáskat zùis: T-Gapél kokółis tòpenchistakan łu potu kuskukussè, u koguìzełts kaimìn ietełgoá che estòko. Chgùiment kukaełguìzełtems, kuksnséupi. Taks ìaamíntgu, kaekonkoínt, pen ne kaesngélemstem *K*olinzùten ta kaesiapzìn. T'skussée kolkuénguzis łu leèus: Nem l'shèi m'chin agèilem lesià łu koasz'zúłtem, u pen tasmistèn lchen m'chin agéilem mkaełguìzełts: tas súgusten, u ta koesúgusts: ta lzìi u iésnkołgùi. Zùntem t'leéus Gùish, tlutłuúsish taksgazùt, nen gakantgu kaelguizełilt ululìm iè potú iesguilguìlt. U òzkae u uìchis gest tituìt, echsuìsh tle esntéls ksgusteluìsi. Tóbi skusseés tas sùguis u Ange, u koìtsemis: Tel chen u kuzgùi? *K*ustemèligu? Zuntem: Ta ma tel empilè. Elzùntem: A esmiulégustgu łu shushuél ch-Media? Zuti: Esmiulégusten: tlè goeìt lshèi u chines kolchítsh. Zùis: I'kuleè ìkaełuis méiełtem ìnilléu. Elkúsméiełts łu leèus, u zùntem t'leéus: Z'zúnt kszgúi zì tituìt ié leé. Łu inółgu łu Ange zuti: Gest sgalgált. U zùntem tpogpogót: Ta epłgest lkoié. Ilchìm u chines elzłi, tas uìchsten spaàka. U ełzùntem t-pogpogót: A nem chishintègu łu iskussé? ne kuełzkolchìtsh, nem gàkanzin. Zùti: Uné. Nem guiùssen, mełzguiùssen, nem gest esgusteluís. U gazmenzùt ks'tkoòti, u tkoòt.

Łu itkoòt lsgazin u tkukuèlp. U shèi u zntèshilsh kutunt suéuł, ue ks koeluìsems łu tituìt. Ngèl, uée u zuti: *K*oeschgutpeminem t'suèuł: Zuntem t'sgazúts: Zì t's'chuàgais mkuéntgu, mznkutlétikuntgu. U kuèis, n nkutlètikuis, u tkontés ilgamlegu, popèulsh, u

hói. Ełzúntem: Maułt zı stgénchis, kolchilemstégu zí spuùsz, u pnínch u kolìi, gest malièmisten. U kolélzeis łu skèltıchis suèuł, shëi łu stèechels.

Zùis t-Tòbi: Lstem u gèst iè penìnch, iesélkom ełkont? Zùntem: Ne chitekúsentem tel spuúsz leszïìku, t'smoòt esmeemístems sguèlemin m'shée tagùi m'kaełzgúi. U ié kolìi ls'chkutkutlùsten u gest. U zuıs: Lchen mkaez'zìlsh? Zúntem: Ié lchìchet u lzìi tel astemèlis epłstomchéelt, áułtem Sara. Ne nóggonogomentgu m'esià łu teestem makłanuì. Galítełt zì mèstums, nem guìzełts. U zúis: chines sé' une tle chsìspél łu sgéluis, u t'sguéłemin kolzipzíis esià. Zuntem t'Ange: Koséunement, u kuiksméiełtem łu shei u esalìp tsguèle-min. Ioiòt łu sguélemin łu lesngenoguèus u tas pusemìsts Kolinzú-ten: ìchmìsh ksznpiélsz u esposemìsts ezagéił t'guigueiúł. U anuí ne kuèntgu m'kuinòłgu łu lanzìtgu; chałáskat ta tee kses'chéstgu: ichmísh kuks'cháui łu lannógonog. Ne chałaskatìlsh, melchìtshel-shementgu tam pótu gol aksnpièls, pen gol akskusìgult.

U gùui, u npìilsh lzítgus Raguél, gest npìilsh. U zùntem t-Ra-guèl: Ezagalùs tistemélis t-Tóbi. Zùntem t-Ange: Leèus. U ié tpiìpogót kuéntem, u tamzàntem, zkoáko. U zùti Raguèl: Chinlemt łu uíchtemen: pgpágt łu anillèú. U kutùnt kolsinzùt. Pen zùti Tòbi: Ta iksiłeni, iksústi, ne koguízełtep łu stomchèeltemp ikłnó-gonog. Iem łu piípogòt ngèlshsts nem nègu pólstem t'sguélemin. Pen zùntem t-Ange: Ta pkiém. Ie stomchéeltemp lesngèlemists Kolinzùten u kskolisgèlui: gol shèi iekomìntem lkuitlt. Zúti Ra-guèl: Ietełgoá mipenún koséunemełts łu iszcháu t-Kolinzùten u zkúłems ielcè, lgest titùit mkagpsgèlui łu istomchèelt. Takstám ksguìzlzin łu istomchéelt. U chinchinèchists łu stomchèelts u tutko-chinèchists lszich'hèchsts iè titùit, u zúti: Kolinzúten lempilé m'l s lzíi, pkulúsems U kolsinzút.

Łu kukuèz zúis t-Tobi łu nógonogos: Gutìlsh chànish lchałàskat, néłi kaeskusíguitłils Kolinzúten. Łu kolkuelt łu skuìskus u zuis sguagaluìsz tpiípogóts: ksnzíkai tkłntemtemnéiten. Łu galìp u kuisntléchsem łu smeèm, uìchis esetítshi ies'chesélem, ełmimishìts łu sgèluis, u zúis t-Raguél łu sguagaluísz: Kakaełlàkasem łu szn-

žíka. T-Raguél zúis łu nògonogs: Kskolsinzùti, u kolłtgu ksteéchls: u guìzelts s'chút łu stakalzùt łu lsnéchelgus, u zùis: Ne chintelíl m'sìz esiá m'guízełzt.

Pen t-Tòbi zùis łu Ange: Konkonnemìnt, kuént iè kaimìn, u koełznetełtgu łu ululím lu koeszúłtem tinilleèu. Nèłi inilleéu, iskói, tle eskoltkapélsi. U gui łu Ange.

Łu t'leèus tel zítgus tas mistém golstém eskassip, u ntéls ilspuúsz: Ezs'chèni? A goà telìl łu Gabél? A goà taksguízełtems ululìm? U kuémt gol shèi espupusènch.

T'sgagées, zùntem łu Tòbi: Ikuleè: nem kaishìten łu anilléu kaełnkamélsi. U zùntem t'snechèlgus: Ta kslkontén: néłi iniléu iskòi espupusénchi. U łu tsgagées u t'lzèchsz guìzshtem goeit łu teestém u ełtkoót. U kuéis łu stomchéelts u zùis: Espotéestgu łu asgágae, anzèchst; gaménchsku asgélui, gést eschitestègu akskusìgult, mkuesgéstem, géi eschilìkoistemt. U tkoòt.

Łu elchichiìt lzìtgus u zúntem t-Ange: Esmistégu łu l'shèi u ezagéił guélstgu łu anilléu: gu, kaełtgái ikaechesèl. U iē annógonog u ié esiá ne ilkukniét. Kuènt zí koliis suéuł nem iapzìnementgu.

Łu skóis lnuìst u lzìi estlutluùssems łu skussées. Łu ełtuíchis, ełzenès, ełgutip kszùnems łu sgéluis. Konkoìnt, es'chinemkéin, tèshilsh, ué gutìp, she tkokoluìs; ntamzàis łu skussées, u eszkoàko es'cheséłem. Ié t'skussèes kuèis łu kolìi, u mìniłts łu s'chkutkutlùstis łu leéus, u zòskae ipìk łu kétite tel s'chkutkutlùstis, ezagéił tuùsse ketite, u tkuéis, u zkułtés u ózkaes tel s'chkutkutlùstis, kuèmt ełchgalgàlsem. Uèulsh ié pogpog't aitzìn: Kolinzùten lemtemenzin; tanuí u konguzguzmélstgu, u tanuì u koełguilguílt'stgu, u chinełuìchem ułéł kuiskussè.

Tel zì spelcháskat u kolchítsh łu nògonogs kuèmt esiá łu teestéms, u mèiełts esià łu lshèi u agéistem t'Ange. U ié t'leèu u t'skussées galìtis chuéushilshsts łu Ange u zúntem t'leéus: Stèm łu ksguizshtemen łu goł aszkòl liskussè? Tanuì u guiùsentgu u ełzgùistgu igèst. Tanuì łu ełzknèntgu łu ululim, tanuì u gest łu stigułnògonogs, tanuí u meemintgú łu sguèlemin tel znilz, tanuì u npièls lu pogpogots, tanuí u guilguìlt'stgu łu iskussé łu ncksskamìm t'suél, tanuí u chinełuíchem, tanuì u kae-

koiòlegu. Kuent s'chát ié teé kaestèm. U zúntem l'esuèkum: Lèmtement Kolinzúten łu nkonemiłems. Gest łu łakomstègu łu szkolis Kolinzùten gest łu s'cháum, gest łu chìskamèlten, kaesnkonnéminem łu konkoìnt. Łu kues'chàui łu esguélstgu łu akszììłen gol akszuétem łu temtemnéi gol aks-làkam, t-Koié u esúkusten łu aszcháum l-kae-Kolinzùten. Nełi kugamènchis t-Kolinzúten u ntéls kukskoènems. U ietełgoà kozkòlsts t-Kolinzuten kuikaełpagèm u iksgulguìltem łu nógonogos łu askussé tel sguélemin. Koiè chin Ange Raphaèl, Koié chinchínksà łu tel chsíspel t'shièus ls'chiságams Kólinzùten kaetpièut. Pesntéls chines iìłeni u chines sústi; u estìgulem łu isiìłen tas uìchstem. Tlé chikaelgúi. U ełchòo.

Łu uiskolkuélt łkakaìlsh, u kasìp esléimtemis Kolinzùten.

XXXI. Iùdit.

A. M. 3347.——A. C. 657.

Chinàks kutúnt ilimìgum esàustem Holoféines, iaamstès łu sgupelstuégus lnkoéligu eskèi, esàustem Betúlia, ù esgasemenzùti kspelstuègui. Łu Suìp łu uìchis goeìt skèligu u esiàa, łkałkalìlsh, u kuném tkolemìn u tkontèm l'spłkéis u ioiòt chàum. Kultúmsh łu ílimìgum u zúis: Kułagalemístui. Łu sèune esià łu ilimìgum, esiá u lpòtu shèi spuúsz kołagalemìst. T-Iúdit tchinàks gèst smeém łu tel znìilz u zúuntem: Pezs'chèni u pkułagalemísti? Ikohóiskui, nem guilguílstemen kuesià. Ełnòłgu lzìtgus u zèuis esmìlko łu skèltichs, ushkèinem, chst'stchpènem, gaznúmtem łu t'shiumiłgest gaznúmtis, kaeshinìm łu gest kaeshìis, nazazènem, kołialkoznèchstem; t-Kolinzùten kòlentem tel zii igest, nèłi tam gol tèie u gaznúmtem, gol gest.

U oózkae łu lsguagaluìsz, u chiìtshilshemis łu shemèeis, u guiúsentem łu chilimìgum, zìtgus. Liè ilimígum łu uìchits suinúmti smeèm u kussùs, u gamènchisz, u kultùmsh kskoìłzinem ksnółgum lzítgus. U chlùg npiéls łu ilimìgum, ìłen, sùst, u koèu, u chiłtkontem l'snítshitis. Zúntem t'skéligu łu Iùdit: Ta kuksngéli t'shè lilimìgum m'kuít'sh.

Inòłgu, kuèmt esià koèu, u chit'shìlshemis łu ilimìgum, nzelguèpem u zùis : Kolinzùten, koguízełt ietelgoà chiksioiòti. Chptléusts łu ilimígum chululèlgus l'sniit'shitis u chpelkiiéus : nzokantés, u chtàmkais łu ilimìgum u chgèchstem ksspìms, u spentés nasalkanèl, u kołchitełtés łu spłkéis. u tapłkołmipenúmt ié ué chitenzútis, u esiá **eskoéui.**

Ełkolchìt'sh łu lsnkoèligus, u zúis łu estchitemí : Kokołinmàupsht. Tchiaamìntem, nkutlintès u koènis ié ilimìgum spłkéis, chiłkontés u nshitolèguis. Łu galìp telìlsh, łu sgupelstuègu, u uìchists łu ìlimìgum spłkéis esnshitolégu, u ełtelóko esià.

Zúntem łu Iùdit : Kuesnshiizìn gest nèłi ikutòg kusmeèm, néłi łu tel telíl łu asgélui u tałposemìntgu chináks skaltemígu.

PART II.

SMIIMII

ŁU TEL SIZ TEL KAIMINTIS

KOLINZUTEN.

I ŁU NKÓLILTIS ST. JOHN.

Luc. 1.

Q. Ko zált łu nkòliltis (*conception*) łu St. John.

A. Łu potllimìgum łu Herod, Zakariás u Elisabet u taepskusígult, u tle chuèulsh, (*both grown old.*) Nko sgalgùlt potes'cháui łu lsnchàumen u ózkae ksmótems (*offer incense,*) u esià łu skéligu chchólzkae es'cháui. Łu tel szch'hèchsts łu snmotemen (*altar of the incense,*) u łaáko łu skulstélts Kolinzúten łu epskapkapúlse (*the servant of God with wings,*) u kussùs łu Zakariás. Łu tépskapkapùsel zuntem: Taksngèl: séunemełts łu aszchàu łu t-Kolinzùten. Łu annógonog nem ntkukuélt (*shall conceive,*) nem kskuésts John, nem kulemt, nem esià łu stelskéligu mlemt łu lkłchkóliltis (*at his birth*). Nem kutunt ksiopiéuti łu l-Kolinzùten: tapistèm mkssust łu tnkuilku (*wine,*) m-teé łu tiojót łu ksslpstèm (*that may make him lose his mind.*) Łu t-Zacarias kolkuénguzintem: Nujlélsemen (*I do not understand it,*) chin-pogpogòt, u łu innògonog negu pogpogót. Łu tepskapkapùsel zùntem: Chin Kapliél, Ko'è łu tel ch'sipel u u pèntich u chiséchsuìsh (*stand,*) łu lsnilzítis k'e Kolinzùten, u kozkùlstem (*sent,*) kuik-mèiełtem łié. U pen nem kuesthàu (*dumb,*) nem tiltilugt łu akskolkuélt, mnełaàko (*appear,*) łié, nèli ta kusnoninguène łu t-kolkuélstemen (*foretold thee.*) Łu chchólzkae u tesiá u estnemtíusem łu Zacarias, u nuìleílsems (*did not know,*)

łu gol skasip łu ks'chchizetis (*his coming.*) Zushè a zózkae, u kolsùgumests estkàu (*told them by signs that he was dumb,*) u nsugunèmentem kuuichis łu epskapkapùsels. Kuemt łu uièchsts łu kszkólis łu lsncháumen, u elgúi łu chzitgus, kuemt łu nógonogs ntkukuélt, u uèkuist łu gol szeésh (*hid herself for shame,*) u zuti: Kuemt łu t-Kolinzùten konkonnemíis, u koełtlékułts (*removed from me,*) łu iszeésh.

II. Kapliel Esmimishitems Maly.

Luc. 1:-26.

Q. Koméiełt łu smimii łu epskapkapúsel łu tstìichmish Maly.

A. Łu pòtu tàkan spakaní u ntkukuelzémentem (*conceived,*) łu St. John, t-Kolinzùten u zkùlstem Kapliel łu lesiapkèini (*city,*) łu skuésts Nazaret łu lpagpàgt stíichmìsh zogshitem (*promised,*) łu t'gkaltemìgu skuésts St. Susèp, soguèps (*root of,*) Tapit, u łu stìichmish skuésts Maly. Łié epskapkapúsel gùi u chnółgoms (*went in to,*) łié lzítgus, koìt'semis (*saluted her,*) u zuis: He, Maly, kunkoézelze łu tgest, łu Kolinzùten lanúí u lzìi, u pòtenzt (*thou art respected,*) tel esià łu tel asnkupélpilkui. Sèunemis łè łu t-Maly, u nmeéls, n eskułpagami goá gol stem u egukúistem tezageil (*had been spoken to thus,*) łu tepskapkapúsel zùntem: Taksngél, anuí łu kugaménchis t-Kolinzùten; nem kuntkukuélze; m-kutkuèltem, (*thou shalt conceive and bring forth,*) t'skukuìmelt, u łu kskuèsts Jesu Kli. Nem łu akskusè nem kłkutúnt skusèes kae-Kolinzúten. Nem t-Kolinzúten guizłtem łu leèu Tapit łu ksnemùten; nem shéi łu kłilimìgum tagùi mks'hói łu lskuígults Iakóp. U zuti łu Maly: Lchen nem ezagéil łu shéi łu tasmistén skaltemígu? Łu tepskapkapusel kolkuènguzintem: Nem zgùi łu St. Spagpàt, nem zchìzents, łu t'siopièuts Kolinzùten nem chiłchèineents; łu ne tèl anuì łu kskólili nem łu kskùests Kolinzùten skusèes. Tamá łu anłz'zuùps Elisabet, shèi łu tle tiguszìgult łu ls'chchèułsh (*in her old age;*) shéi tle ltákan spakani u esntkuéltì; nèłi taepłezagèil t-Kolinzùten. Maly zùti: Ie koiè łu sguagolùist łu t-Kolinzúten: łu lchen nkoegukúéistgu mlshèi mezagéil łu lkoié. U elchoùsemis (*saw no more,*) łu epskapkapúsel.

III. Łu Chgùimentem Elisabet.
Luc. I, 39.

Q. Ko mimishít łu ls'chguimskèligu łu Maly l-Saínt Elisabet.

A. Łu lséunemis łiè smiimìi, (*news,*) Maly iguetlé u gui, u uàmist chesmókos Judea, u chnòlgumis łu Zakarias, u koìt'semis Elisabet. U isèunemłts łu skolkuelts Maly łu t-Elisabet, u íumist łu skukuímelt łu lsusgusígultis (*in her womb,*) u łu pogòts nkuezelzèmentem t-St. Spagpagt u uèe: Tel chen iè isnkonín u łu t-skòis Koliuzùten kotchìzis? (*came first to meet me.*). Ma, isèunemelzin łu ankolkuélten, u npièls łu isntkuélt. Anuí kuszpóte tel esià tel kaesnkulpélpilkui, u kszpòte łu asnkòlilze łu esntkuelzèmentgu (*what thou hast conceived,*) łu spiikàlks łu asnishtélze. Maly uèe, u nkunem:

Łu tisngapèus kutenélsemis łu kae-Kolinzúten, u łu tispagpagt nsniélsemists łu isnguilguilten: nèli zàzgais łu nkonkoìntis (*the poverty,*) łu sguagaluísz; u ié tel estagolùs nem tesiá łu t'stelskéligu m-koáuntem koksnpotéten. Néłi łu tiopièut kutunt łu kokòlishts łu téestem łu ikłniopièuten (*for my dignity,*) u łu skuèsts npoteten. U łu snkonkonèlsz (*his mercy,*) łu tel sogüéps u chnt'ltallemép (*from the first to the last generation,*) łu etngèlemstems. Kolem t'tastúl (*awful things,*) łu ls'chuágais, pgomstès łn kagukègut (*proud,*) łu tel spuász. T-komstès łu ililimígum kołpìzpizchst (*put down the bravest chiefs,*) u nuìsshelshsts łu esnkonkontelsemist (*those that think themselves poor.*) Łu es'chskamélteni mkèinchentem (*filled,*) łu tgesgést, u łu koì úlegu meemìntem inchólze (*empty handed.*) T-kuéis (*accepted,*) łu skusigults Israel, łu esnlkolkòtemists łu snkonkonélstz (*remembering his mercy,*) łu gol skolkuélts łu gol kaeleéu Aplaam, u łu gol skusigults gol takáepshói.

Maly chemútemis (*remained by her,*) lchàciłès spakani u elgłi chzìtgus.

IV. Łu Chkóliltis John.

Luc. I, 37.

Łu potushéi łu nchizínùs nlopús (*the time arrived,*) u tigusìgult Elisabet t-tituít, u t-esià u chgúimentem t'schsgaságams ksnkułn-piélsems (*neighbors to congratulate her;*) u potu hanmáskat, u cheuizèłtem łu spàplks (*circumcised the prepuce,*) lu tituìt, u ntels ksnausktiéstems łu leéus (*to call him by the fathers' name;*) u zuti łu skóis: Ta, John łu kskuèsts. U zuti łu stemélis: Ta suét u eps-kuést łu tel astemélis. U kolsugumèshtem (*made signs,*) łu leéus: Suèt łu kskuésts? Kuèis łu kaimìnten, u kaintés: John łu kskuésts. Ziuzisuiskaintés u talip (*got loose,*) łu tìguzchis, u nkuném: Kaes-kutenèlsemstem Kolinzúten, néłi zázgais u guilguìlsts łu skus-gusìgults.

V. Nmeélsemíst Łu Susep.

Mat. I, 18.

Q. Kaezúłilt golstém u epsnkaèls Susép.

A. Łu kòlentem łu Maly łu l-Susép, u tas'chiznuégu, u mipenúis t-Susèp esntkuèlt łu Maly. Ué tle lspuùsz estòko łu kaełgokouszùt (*to separate himself,*) ksnmiépems łu lsnçhzoguepiléten, u gól sgests łu estòko łu lsplkéis, u ntéls takaeplnshuélzentem, m-guìst. Łu espupusénch, łu tepskapúsel u kéisemis (*spoke to him in a dream,*) zuùi: Susèp, taksngél łu kskuèntgu Maly łu asnkulkóhl: néłi łu esntkuelzémis tel St. Spagpagt. Nem tiguskusìgult nem tanuí mkolskuèstshtgu Jesus: néłi nem tznìlz mgulguìltsts esià łu skèligu łu tel szkuèis łu tel teíe. Łu kèilt łu tel siitshis, u kólis łu zúltem łu tepskapkapùsèl, u kuéis łu snkulkóls, u tas'chízis mshéi u kskóli łu ksshiitemishelts.

VI. Łu Chkóliltis Jesu Kli.

Luc. II.

Q. Ko méielt łu smimiis łu Jésu Kli łu chkóliltis.

A. Cæsar Augustus eszùti: Kaesčhsinzùti (*make a census,*) łu tkaeskusigult. Ié gol iè esiá ksgùi łu chsnkoliltís golkaechmússhin (*to the birthplace of their ancestors.*) U Maly esiúmi. Łu kolchìtsh łu ch-Bethleèm, u łzì kolchítsh łu kłchkuèltis (*time of her delivery.*) U ózkae łu tel sniapkinten, gùi łu cheskolzìk (*grotto,*) eskolłog, nèłi takaeplsnlziiten (*no room,*) łu lesiapkèini. U łzì tigusìgults łu tksshiitemishelts, u chpelkuìzeis łu liiselgu (*wrapped him round with linen,*) u tkontés łu lchspkéinten (*straw.*) Łu łzì lstóligu u epsguchitskágae golgoàł (*shepherds,*) es'chitims łu golgoàl. Łzì u łaàko łu tel s'chchemàskat łu epskapkapùsel, u łaáko łu spéègu (*bright light,*) u zchpeguizeèntem (*surrounded by the light,*) u gualíp t'sngél. U zuntem łu tepskapkapùsel: Chinzgùi piksmimishìtem łu esnshiizin łu tpipìit (*joyful;*) nèłi ietelgoa nkosgalgàlt u kólil łu akłguilguilt'szùten łu lsniapkéintis Tapit. Shéi łu kłchłakotiis, kłchmiitis (*his sign,*) łu skukuímelt: ném chchìzentep łu skukuìmelt es'chpelkuìze itpikálgu (*white clothes,*) est'tóko lsupúlegu. I-choòp łu epskapkapùsel, tigushemenuégn tepskapkapúsel, kuemt goeit u ziamenzùti, u esnkunéi, u eszúti: Kutkutúnstem, sisiszínemstem gesgeszìnemstem, (*be praised,*) łu Kolinzúten łu lsnuíst, u ksgèsti, ksnkaméłi ksihemtuègui lcsmilkò iè lstoligu esiá łu gesgesspuús. Łu ełchłuéentem (*left,*) łu tepskapkapúsel, łu sguchìt'skagáe łu lgolgoàł ełkamkaméelsh łu lzniilz: Gu kaelgúi ch-Betleèm, kaesuichem łu teestèm łu kaełakomłúlils t-Kolinzúten. U ùamist, u uichìs chiizis łu Maly, łu Susèp, u łu skukùimelt est'tóko łu lsupùlegu. Kuemt mipenùis kuezoneguist łu epskapkapùsel; u kuèlsh łu sguchit'skàgae, u esiá u séune iè lsmimìi u agéilem. U łu Maly es'chitestès łu łspuùsz esiá łiè teestém. U elgùi łiè es'chit'skàgae, u essisìszinemsts łu Kolinzúten.

[Luc. II: 21.] Łu hanmaskatílsh, u cheuizeéntem łu spàplkas łu skukuimelt, u kuèstemis Jesus Kli, néłi száu łu tepskapkapúsel łu ziúzi esntkuéltemstem.

VII. Łu Chechelès Ililimìgum.

Mat. II.

Q. Koméíelt łu smimìis łu chechelés ililimigum?

A. Łu potu kólil Jesus Kli łu l-Betleem, łu potu chilimíguntis Helod (*in the time of king Herod,*) łu sgukułpagém (*thinking men,*) łu tel skutlptín (*East,*) u zgui ch-Jerusalem, u suułtumsh: Chen łu sìz stigulilimígum łu Suip? Kaeuichłtem łu skukúsems łu lchs-kutlptìn, u kae-zgúi kaechcháum. Łu seúnemis łié t-Helod, u mée néhels, nchésels, (*was vexed,*) u esià łu snkuéligus u nehéels. U esia ziamstès łu ililimìgums łu koàialks u esià łu esmiszùt (*the Sages,*) u kułsèuis: Chen łu kskòlili łu Jesus Kli? Kuemt itóg u zuntem: Betleem łn kłnkóliltis; nèłi eskolkéi łu lkaimíntis Kolin-zúten (*Bible,*) nèłi tam kukukuiúme kusniapkèinten, ku-Betleem, łu lasnkułniapkéinten. Néłi tel anui mksozkae łu kłilimígum łu l-Suip. Łu lshéi lesuékum u galìtis łu chechełès łu sgukulpagém, u chsèuplèi (*questioned,*) potu es'chinemnùg (*at what time,*) u uich-entem łu kukùsem. U kùulstem łu ch-Betleem, u zùis: Gùiui, u kułsèuntep łu skukuimelt, mne chechìzentep, mkoełchgùimentep, mkozúntep, mchingúi mcháun. Łu seunemis łu ilimígum, u gùui, u łu eluíchis łu kukúsem u t'shéi u nchinéelsentem golshitús-tentem u koáp, (*went before them gliding,*) u gùi ls'chnuists ié zitgu, u tlip, u chiłtgoéne (*stopped right above.*) Łiè chechełès łu esgukul-pagèm łu eltuíchits lu kukùsem, npièls npiilsh ié ié lzitgu, u uichíz łu skukuímelt, u łu skois, u chkoikoishénemis kammin, łkakaìlsh łu lstoligu, tełìł (*bent their knees to him, prostrated flat on the ground*; koł-inchegkuèpis łu sntakalszuten (*opened their trunks,*) ucks'chéípenems (*to present him,*) tkuaìit, tmòtemen, u it'tagt. Łu lsiítshis u zúntem ta kaeł shiùstementep łu Helod, u tnkoáks u shiúst u elgúi.

VIII. Téshilshtem lu Jesu Kli lu Lsncheumen.

Luc. II. 22.

Q. Komèieltgu lchen u ezagéil łu Jesu Kli teshilshtem lu ch-Kolinzúten (*was presented to God.*)

A. Ms!openchstásklat łu tel chkòliltis, u ezkuèstem łu t'skòis ch-Jerusalem, u guìzshementem łù ch-Kolinzúten, lu chsnchzoguepilètis (*according to the law of,*) Mòis łu néłi ezkèi łu l-Kolinzuten kaimìis: esià łu tıtuìt łu shìitemìshelt, łu eskołinchegkuépis łu snsgusigulten, shèi łu kaepstéi łu Kolinzúten (*belongs to God.*) U tguizelts łu esél gozgòzem, goa esél hemis'shemis. Shéi u eplchinaks skaltemìgu l-Jerusalem esnkamkamèls (*quiet,*) chochomúl, niàuiols (*patient,*) itóg es'chtlutluúsem łu klzogzogunzùtis łu Suip, u łu St. Spagpagt lznils łu lspuùs. Łshéi zúntem t-Kolinzúten ta ksuichems łu tkstlíls potusuíchems łu kl-Guilgùilts'zùtis. Gúi chsncháumen potu ksnpilshi łu lsncháumen łu Maly eskuèsts łu Jesu Kli. U kuéis łu skukúimelt t-Simeon, kułgoecentès, u sisiszìnemis łu Kolinzúten, zuti: Hòi, koptłéchstement łu laskolkuèlt l-koié, gest łu ikstlíl. Néłi łu tischkutkutlùsten uichis łu inguilguilt'szúten néłi kołuistégu (*prepared by thee,*) łu lesiàligu; shéi łu szgúistgu (*thou madest come,*) łu kłnpegutiis łu stemskóli (*light to the infidels,*) u łu kłnpiélstis łu askusigult łu Suìp.

Łu skóis u łu leéus eskuèlshi łu łié es'chkolkuèltemstem (*what was said about,*) łu skukuìmelt, chchaupiléntem t-Simeon, u zuntem łu skóis: Łiè skukuímelt t-kontèm łu gol snoòsten lchgoegoèit, u kłnguilguilten lchgoegoeit: kscheutúsem, zagéil tkłsnchkaiálkonten kaes kéiúsem, ksngoélzentem, kstàmzintem. Łu tnspùsten młgoèułtst łu asngapèus, gol esià łu skulpàgs łu skéligu ksłaákoi, (*that he be fought against as a mark of contradiction; that his words be rejected, denied, "a sword shall pierce through your soul, that the thoughts of the people be manifest."*)

Shèi u chinàks pogpogót smeém skuésts Aune, sgutmèiem (*prophetess,*) spelchspéntich łu semùt łu lsnkułkóls, u łu słuélemtem hanemłopenchspèntich elmus spéntich, u tapistèm u shòists łu

ịsnchàumen chs'chlchlùg chsgalgalip, u pentich esnshizinùs, u es'chskamèltenem. U łu lshéi u ełnółgum lsnchàumen, u lshéi u mipenùis łu Jesu Kli, u chkolkuéltemis (*spoke of him,*) łu lesiá łu es'chtlutluúsem. Łu lshéi u kolentem łu lsnchzgoepilètis Kolinzúten, ełgùi łu chstóligus, ch-Nazaret.

IX. Telkusentem lu Jesu Kli.

Mat. II. 13.

Q. Kóméiełt łu lshéi u ezagéil telkúsentem łu Jesu Kli łu ch-Esìpt.

A. Łu tèpskapkapúsel łakomenzùtemis łu Susèp lsnspsup'ps (*manifested himself to him in a dream,*) u zúis: Gutilsh, mkuéntgu łu skuknùmelt u łu skòis, mtelkùsentgu (*carry him away in a flight,*) ch-esipt: lzíi im kutlil (*be still,*) ne kuepótu kuiks'zúnem. Néłi tlè uisntèls (*decided,*) łu Helod, kskolgoèlems. Susép agèilem łu tzùltem. Łu uistelil Helod u zúnten łu Susép łu tepskapúsel: Elgùish łu chast òligu. Łu t'shéi u esnpolstemélsemis (*wished to kill him,*) łu skukuùmelt tle komip. U ełgùi eł-łaákaka (*went to dwell,*) łu lsnlzíiten łu t-Nazaret.

X. Komkomentèm lu Szizimèlt.

Mat. II. 16.

Mipenúis łu t-Helod selpèchstementem (*fooled,*) łu t-chechełés łu sgukułpagém, u aimt, u kulsts łu sgupelskèligus kskomim łu szizimèlt łu eskòlil łu tel esèlspentich esiá łu Betlèem, u lesmilko sel'lichch (*around*) łu Betleem. Pòtu nlopùs łu skolkuèlts łu kaesgusmiszút (*prophet*) sgutméiem Jèremy: Léshinementem es zoòti, Rachel es'chzoótemsts (*mourning,*) łu sl u ìgults, tas'chłunélsemis (*did not drop them from her heart,*) néłi che taepskupsigult; u tiltilugt łu ks'chmshkanemìsts (*could not let them go out of her head,*) łu skusìgults.

XI. Oósentem lu Jesu Kli.

Luc. II. 40.

Q. Komèiełt lchen u ezagèil u oósntem łu Jesu Kli.

A. Łu Jesu Kli espogtilshi gest łu spagtilsh (*his growing.*) Lagalàskat nkułpogtuìlshemis łu sniopièutis (*his wisdom was growing with him,*) łu esiá, łu ł-Kolinzùten u łu lstelskèligu. U agalàskat tel zi es'chtgùgu (*it went adding,*) u esgamènchstem.

Łu pogpogòts, agalspéntich esgùi ch-Jerusalem łu gol kutánt sgalgált. Łu Jesu Kli potopenchspéntich u eselspèntich nkùłgúimis łu pogpogóts. Łu nptlemàs łu szpòte (*at the end of the feast,*) ełgùi łu pogpogòts, u łu skukuimelt u chcelzìi (*remained still,*) łu lsnchàumen, tasmiszùt łu pogpogòts. Chechelùg (*toward evening,*) łu ztkòot, u esntlusèusts (*looked for him among the,*) łu lsnkuèligu, łu ne uz ksnuichùsis (*perhaps to see him among,*) iè lsnkuèligus. U tasuìchis, u ełpelchósem, estlutlùsems. Potigulchalá, u ełuìchis łu lniehèusems łu sgukalpagém, u essonùmtemstem u essusèuzinemstem (*hearing and questioning.*) Łzì łu iè kutkutánt u psap łu kusíchis łu gol sisiús łu titút. U łu t'skòis zúis: Gol stem u lshéi u ku agéilem lkaempilé? Mà łu anleèu u koié u kuestlultluùsem, u kaeszkoàkoi sheschałákat. U kolkuénguzis łu skóis: Golstèm u koestluthuástep? Tamá esmistégu u ikaesazgałtem lu tèe stems łu inleèu? U ełchshintés łu skois, u gest esséunemists łu pogpogòts.

XII. John Eszogzòglumshi.

Luc. III.—Mat. III.

Q. Ko méielt łu snguilguìl t s łu John.

A. John gùi lochochoùlegu u łàkshilsh łu lsgazíis łu Jordan. Łu gaznúmtis łu tel spums eznkomkoìchen (*camel,*) łu snlchéusz sipi łu kuilgu (*leather;*) łu siiłis t'tàze u uàkaukt tish. U eselòatémis, esmaliéimis łu stelskéligu u ioiót zogzogstes eszúnems: Iè

pkaelgeùlegu? (*brood of rattlesnakes,*) t'suèt u zunts lu lchen mkuagéilem młgupenunts (*will miss you,*) lu tnchguttélstis Kolinzùten? Gu, chpupusénchement łu aszkuèn tēie: gu gest łu akszkol łu lakspupusènch. Takaeszuti: Kaeskusigultłils łu t-Aplaam: néłi łu Kolinzùten kunéu ié tel shensh u kolshts łu tkskusigults łu Aplaam. Iètelgoá tkontém łu shelemin ié ls'cheméps soguép esshìte; łu ne taksgest łu kskólilosts spìikàlk, nem esshl'lép (*cut at the foot;*) u kuzich esnzkamnùs. Unègu maliémenzin t'sèulku, u łu t'shéi u kokseutèpemis (*that will come after me,*) tel koiè u kutiłshiit. Unégu t-koié tam chispotushéi łu kskaeshinemiłtems łu kakaeshiis (*to wear his shoes,*) nem tznilz meléatements t-St. Spagpógt. Eskuests łu gagaústis (*fan,*) ksgukúms łu zitgus łu chmchinèlgus (*yard:*) nem iaamstés łu spkèís łu lsnspkéintis: łu chngukuéusten (*the chaff,*) nem npkuminúsis (*scatter in the fire,*) lsolshilzten tapistem mksłèps.

XIII. Maliémentem lu Jesu Kli.

Luc. III, 26.—Mat. III, 13.

Q. Lchen u ezagèil łu malièmentem łu Jesu Kli.

A. Jesu Kli, gùi ch-John, u zúis: Ko maliément. T-John kolkuènguzis: Koiè ze łu chiksmaliémi tanuì: gólstem u ch koiè u kuzgúi? Zuntem: Lzìi tle kaezagèili; néłi kaeshceełúlilt (*it is decent for us,*) kaeks nloćsem łu kaekskólem łu esià łu ipotushèi. U lshéi u malièmentem łu Jesu Kli u sìz ngutelshètiku, u ntéshilsh (*arose from the water, went ashore,*) u łu s'chchemaskat kolinchegkuèpshtem, u tuichis łu St. Spagpagt ezageil t-gozgózem istgomenzùt, ntguàuskais łu ls'chiłtgoénes łu splkèis u łákshilsh. U léshinementem skolkuèlt tel nuist, eszuti: Shèi łu iskusèe łu ingamènch, iskutenèls.

XIV. Jesu Kli Es'chskamélteni.
Mat. IV.

Łu Jesu Kli potu s'chełopen spèntich, u ntèlsemententem shèi unegu Susèp epskusée. Łu uismaliémentem u guiùsentem chchochoùlegu (*wilderness*,) kskołeguegukúistem (*to be tempted*,) łu t'sguelemin. Lzí emut mslopenchstàskat u msłopenskukuéz, u łasnkoliilen. Lzí u nemtèusis łu uàkaukt łu guiguciùł (*dwelt among the wild beasts;*) u kuemt chsàgamstem, u galteluísentem (*talked to*) łu t'sguelemin, konkonszìnemstem (*supplicated:*) Łu unègu ku-Kolinzúten skusèes ikunkozin, mshe plchemistègu (*turn*,) ie sshensh kaelsnkolpólegu. Zúis t-Jesu Kli: Eskolkéi: tamichmish snkolpò łu kłnguilguiltis łu skèligu, pen ne esiá łu kłnkolkúéltis Kolinzúten, shèi łu unègu kłnguilguíltis (*life*,) łu skeligu. Kuemt kuèntem łu t'sguélemen, u guiùsentem ch-Jerusalem, chtkuéusentem łu ls'chiténetis (*placed high on the cupola*,) łu snchaumen, u zúntem: Łu ne unégu kukael-Kolinzuten, mtelzi mku chiltpemenzút. Tamá nèłi zúis t-Kolinzúten łu epskapkapùsel kuks'chitims, mshèi ta kuksłgùp (*thou shalt not be hurt:*) nem eskuèstems łu lchelchélis, mshèi ta kuksłgupshin łu lsshensh. Zùis łu t-Jesu Kli: Tlè eskolkéi taks'choinzútementgu łu au-Kolinzúten, takskolspsaiamentgu (*not to fool with God, not to make a fool of him.*) Ułeł elkuéntem, elguiùsentem łu chesmóko łu lchkutónkan, u koènłtem esmi ko łè stoligu: zúntem: Ma koié łu chinepsté (*all is mine*,) mguizłzin, łu ne ielè mkochkoikoishènementgu, mkochàuntgu (*if thou kneel at me, and adore me.*) Łzí u tnichltem łu skolkuélts, zúntem: Eskolkuelt: nem ichínáks kae-Kolinzúten łu kakaes'chàum, mkaeskòlshitem. Lzì u elgoelstem łishè (*for a while*,) lshéi u tipenzùt łu epskapkapùsel, u zkashítem łu ksíılis, (*placed down food for him, prepared him a table.*)

XV. Suet lu St. John.
John I. 19.

Łu tel sniapkèinten u kultùmsh łu koikoaialks łu chchochoùlegu ch-John, u zùntem: Ku suét łu anuì? U zułtem łu unègu tas łénemt: Tam chin Jesu Kli. Lzí ełseuntem: Ku suét łu ne kakaełzùnem łu tshéi u kae zkùlłilt? U zùis: Chin spéuzis konkolkuèltis łu ezuèulshi łu lchochoùlegu. Łiè t'skultumsh (*messengers,*) ełsèuntem: Gol stem u kuesmaliém, ku łu tam ku-Jesu Kli, u ku łu tam ku sgutmèiem? Zùis: Néłi kuiesmalièm łu t'séulku, pen łu lasnihéusem u nechsushèus (*stood among,*) chinàks u tassúgustgu. Nem koezeutèpis, u skutiłshiit tel koiè (*he will come after me, and he is by far first,*) u tam potuisshéi łu kstałłtén łu aznéneshis. Esià łu shèi eskol łu lchniskóts łu Jordan. Łu ełgalip u uichis t-John esgusguesznétiku łu Jesu Kli łu lsgazin (*walking on the bank of the river;*) zókois (*pointed his finger at him,*) łu t-John łu Jesu Kli, u zúis: Ié łu kaelgolgoáls (*lamb*) Kolinzúten es-kolgoèlsts esià łu téie szkueis łu skèligu. Ichmísh gol shèi u ko zkúlstem kokłnmiszùtis (*to be his witness,*) piks-łakomltèm, pikskoénłtem.

XVI. Esgalítems lu Ksgumimiíms.
John I. 37.

Q. Lchen u ezagéil łu Jesu Kli, u iámstés łu sgumimiìms (*apostles.*)

A. Lu t'szmemèies (*some diciples,*) John seùnemełts es'chkolkueltemis łu Jesu Kli, u chshintés. T-Jesu Klí tuìchis zeutèpstem (*he was followed,*) u sèuis.: Stem łu asntéls, stem łu spuùsemp? U záut: Mienzùten, łchen łu asnlziten? Zuti lu Jesu Kli: Zgùiui, u nem uichentp. U chshintées, u chlziimis chs'chłùg (*remained with him until evening.*) U chinàks łu tel shèi Antelì łu kèzchs łu t-Piel. Shéi łu ełtchizis łu sinzes, záis: Kaechechìzentem łu kaeguilguílts záten, shéi łu Jesu Kli. U guiásentem ch-Jesu Kli, u t Jesu Kli

zúntem : Anuì łu ku-Simon kuskusées Jona, u ieteleè nem kuèstementgu łu Piel; kochshintèku.

Pilip u shéi tel sinchinàaks's (*one of the two.*) Piél u Antelé tchízis łu Natanaèl, zùuis: Kaeuchchnùntem (*we found out,*) Jesu Kli skusèes Susép łu tel Nazaret, shèi łu kaestlutluústem. Natanaèl choinzútemis, u zúis: A nem teestém zgúi tel Nazaret? U t-Pilip zúis: Zgùish asuichem. Uichentem t-Jesu Kli u zùntem : Ié gest skéligu tasuiluilt (*guileless.*) Natanaél tas nehełtúmsh, teteùs (*had no manners, carved with the axe,*) zúis łu Jesu Kli. Lchen u ezagéił u koesmistégu? Zúntem : Tamá tle súgunzin tle shiìt zgalıtents kułachsushàlk leshite (*standing under the tree.*) Ełzúntem t-Natanaél : Ku unègu ku kael-Kolinzùten. U nt'tomt'msem Jesu Kli u zùntem : U gol zùnzin uichenzin kukulachsushálk, u siz kononinguenémentgu chin kael-Kolinzùten? Shèi kunèu kuezint, łu nè uichentgu łu s'chchemáskat kołinchegkuép, shéi łu zgúi łu epskapkapùsel, u koesntshlshàukaistem ełesnuisselsh? (*standing on my head, and re-ascending.*)

XVII. Łu Skolsinzúts lu Kana.

John II.

Q. Ko zúłt łu skolsinzùts łu Kana.

A. Chałàskat tel zi u kolsinzút łu esngonoguéusi, kólzintem łu esngonogoèusi. Esiá u chłákakamentem łu snchiłiiłentem (*table,*) u kułtuin łu tnkuílku. Łu t'skòis Jesu Kli nłkalshénentem (*sitting by the car,*) u zúntem: Ta che epłnkuilku. U t-Jesu Kli zúntem: Stem łu lanui łu l-kòie? ta kus'chehíchet, u ta is'chchíchet (*it is none of your business, none of my business;*) ziúzi nloópùs łu ikłchkólemen (*my time to work has not arrived yet.*) Maly zúis łu sgumilems : Takstàm ksnkaèlsementgu łu teestèm łu kszùłts, mgoetlè mkòlentgu. Tákan łu sshensh essil łu nsigumen łu eskolz'mzimzin (*stone, small-necked jars.*) Ntagolúsem łu Jesu Kli u zúis łu sgumilem (*waiters:*) Nsgusígunt t'sèulku, mkuzkuézt. U kuézts. U ełzúntem : Mi znsigunti, zkułmúlui, mùkułtep łu ilimígum. U ukułtem. Tilimìgum nkuénkuis (*tasted,*) łu sèulku, u

mipenúis ku nkuìlku, u łié esgumìlem esmistées łu tznìlz u nsiguis t'sèulku. Łu tilimígum galítis łu estìgułnògonogoi, u chilíkois (*complained of him,*) zàis: Péntich łu ngasétiku es'chiłs'lstèm (*put on*) łu snchiłiłenten; kuemt łu tlaáka łu t'séulku, kuemt siz tnchesètíku eschiłs'lstèm. U kuemt łu anuì czènt'stgu łu ngasètiku nkuilku u ietelgoá. Shèi łu esshiìt npas'chstemltúmshten (*miracle*) skòlis Jesu Kli, u łakomenzùt łu lskusigults.

XVIII. Łu Eichshtem lu Sncháumen.

John II. 13.

Q. Lchen u agèists łu t-Jesu Kli łu spàupot (*irreverent,*) łu lsnchaumen.

A. Łu s'chchiít łu lspóte, u gúi łu chsncháumen, u kolchítsh, u uíchis estomistemenuégui (*trading,*) lgolgoàl lszùłem, lgozgózem, esneigushtuégui (*exchanging*) lskaléu lululim, u kunèm tel es'chiłtkaièut spèzen, u kólem t-kéigumen, u nsilchemenzùt (*went around,*) u nspélisis (*striking amongst, in their midst,*) u òzkaes łu tel snchàumen, u plchemstés łu snululìmtis łu snkàléuten, u zùntem estomistéms gozgózem. Tlèkuskui ìé teestèm iè teleé, takskòlenteps ksntomistemenuégunten łu zítgus inleèu. U łu les Apótres nlkokomìis łu eskolkèi: Gol isgaménchem łu anzitgu, u chulpspuùsemen, chamspuúsemen (*my heart is burned, consumed for it.*) Zùti łu estomistemenuégui: Stem łu akłchmimiten ne u imistemt (*thy sign that thou may be known?*) Zuis: Gu máunt łié sncháumen msłopenchspéntich łu chkòlemenemp u uistép; nem t-koiè potu chałàskat muistén nko sncháumen, tam tchelsh mkòlen. U chkolkuèltemis łu skéltichs esàusts łu sncháumen: esshiizúnems: kunéu pòlstem t'zniùlz, t-Jesu Kli mełguilguìlts łu skéltichs.

XIX. Nikotem.

John III.

Chinàks ilimìgum ɫu tel Suìp [ngéigezin] esàustem Nikotém lskukuèz u chgúimis ɫu Jesu Kli, zuis : Mienzùten, esmistùmt u tel Kolinzùten u ku zgùi, néɫi ta suét mksagèiɫem tanui ɫu leskòlstgu, ɫu ne taepchshiepile ɫu t-Kolinzùten. Kolkuènguzintem t-Jesu Kli : Ƚu lunégu kuieszúnem, shèi ku ɫu taeɫkólil, shèi taksnóɫgu l-Kolinzúten lsnlzíten. Eɫzùntem t-Nikotém : Lchen mezagèil ɫu chinàks ɫu pogpogót m-negu eɫkólil? a nem eɫnóɫgu ɫu lsnskusì-guɫtis ɫu skóis meɫkòlil? Zùis t-Jesu Kli : Kuieszùnem, ɫu ne ta kueskólil t'séulku u t-St. Spagpàgt, mshéi taks lkontègu ɫu kuks-nólgui l-Kolinzúten snlzìtis. Ƚu stem eskólil ɫu tel skèltich shéi skéltich, ɫu stem eskòlil tel Spagpàgt shéi Spagpàgt. Taks nilélsementgu ɫu zúnzin kaeɫkólil negu. Ƚu t'Spagpàgt es'-chpupèulshem ɫu chen u ntels, u esséunemstem ɫu spupéulshis, u ta kaesmistēm tel chen u kaechshiústemlils u ztagolùs u chchèn ɫu estagolús. Esià u ezagéili ɫu kólil tel spagpàgt. Kolkuènguzis t-Nikotem; u zúis : Lchen mezagéil ɫié? Zúis t-Jesu Kli : Anuì kusgumimìm, u tasmistègu ɫié? Kuiésunègum : kaes'-chskolkuéltem ɫu kaesmistém : kuiesméieɫtem ɫu imisten, ɫu esuìch-sten, u ta kuesnomiguène. Shèi ɫu mèielemen ɫu teestèm iè lstóli-gu u ta koesnoninguenémstgu; u lchen mezágéil mshéi méielzin ɫu Kolinzùten, mkoksnominguénèmentgu? Ezagéil t-Móis lchochoù-legu nuìsshelshts ɫu lúku, es'chialàlko ɫu geùlegu; lshéi mchínez-agèil nem konuìsshelshtem; ne ɫu suét m-kononinguenèmis, mshéi taksoósti, nem esguìlguílt tespéntichem. Néɫi ɫu t-Kolinzúten ɫu gaménchis ɫu skèligu, u guizeɫts ɫu is'chinákśi ɫu skusées. Tas zkùlsts ɫu skusées ks'chzoguèpilems ɫu skeligu, u pen ksguilguìl-tems. Ƚu suét ɫu ne noninguenèmis, mshéi ta ks'chzoguépile : ɫu ne t'suèt mta ksnòninguenèmis, tle suis'chzoguépile, néɫi tas-noninguenémis ɫu is'chinaks skusées Kolinzùten.

Łu Smeèm lu Samalitan.

John IV.

Néłi łu Jesu Kli, t'shéi u ksshiùsti tel Samali, u zgùi lesiap kéinten esàustem Sikar, u gol sáigots łu lsguiluisz, u chłàkshilshemis łu słgosèulku (*tired of his trip, sat by the well.*) U potu òpen ełnko sillìchch łu sp'pakaní (*at the eleventh round of the watch, at eleven o'clock,*) zgùi łu smeém kskulmúli iè tel słgoséulku. U zùntem t-Jésu Kli: Ko guìzsht tikszsust. U łu smemèièms (*disciples,*) kúlstem kstèuzini. Zùntem t'smeém: Ez's'chéni ku Suìp kungéigezin u koesgalìtshtgu t'séulku, u chin Samalitan chin smeém? Nèłi tas temmenuégui łu Suip u łu Samalitan. Zùntem t-Jesu Kli: Shèi ku esmistégu, ku smeem, łu asnkonín tel Kolinzùten, shèi esmistègu łu t'shéi kuesgalìtłtem łu séulku, shèi kunéu tanuí esshiít akstgalìtshtem, u kunéu guizełts łu séulku łu nguilguilten. Kolkuènguzis t'smeém: U tam kukaeplkulmùlemeni: tamà nishát ié słgoseiúlku; tel chen mkuuichem t'sèulku? Ełzùis: Łu suét essást ié tel séulku, nem negu elngampzin, łu suét mguìz'shten msust ié tel iséulku, mtapistém mkaelngampzin. Łu sèulku łu iksguìzłtem nem kélil ksozkaètiku, kłnguilguìlten. Łu smeém zúti: Mi koguìzsht łu taséulku, mshèi taikaelznmúlem. Zúntem t-Jesu Kli: Zgalìtent łu asgélui ksgùi ié leè. Zùti łu smeèm: Ta iepsgèlui. Zúntem: Kuezunègui kueskolkuélti ta iepsgèlui; néłi tle kupochzilzil, ietelgóa askaltemìgu tam asgèlui asnkulkól. Zúti łu smeem: Hoi mipenùnzin (*I discovered you,*) ku sgutméie, nèli kesmiłtégu łu inzuút. Łu kaelgolchemusshin kolsnchàumenémis (*made a place of worship,*) iè esmòko; u łu empiłè upszúti Jerusalem łu kakłncháumen. T-Jesu Kli zùntem: Smeèm kononinguenément, hòi zkolchitsh, tam ieleé tam łu ch-Jerusalem łu kłnchàumen: hòi, ièteIgoá u ks'chàui łu lunegu u lspagpàgt. Nèłi esntels łu inleéu tezageil łu kspóteems. Zùti łu smeem: Kaesmistèm łu kakłguilguílt'szùten u zgùi, mznilz mkae méiełils. Zùti łu Jesu Kli: Koié chin shéi łié kuieskolkuelstem. I-potuskamkamilshi,

łu sgumimiìms zgúi, kussús łu uichis eskolkuélstems łu smeem, u taskutispuùs łu kssèums gol stem kueskamkamilshi łu lsmeém. Hói, ełgui łu smeèm, lzíists eszkstès łu nmulemen (*left set there the bucket,*) u zùis łu snkuéligus: Mi zgùiui ksuichem chinàks skaltemígu u koméiełts esiá łu inzuùt tamà łu kaengulguìlt'szùten. U chiaamìntem; u zùntem t'sgumimiìms: Hoi, ilensh. Zúis: Chinepsiìłen u tasmistép. U susunuégui: T suét u znekuzíntem? (*who brought him food.*) Zúti łu Jesu *K*li: Łu isilen łu istkuène łu sntèlsz łu inleéu łu ikszkólłtem iksnloółtem łu skolkuelts (*I must fulfil his will.*) Peszùti potu tmus spakani mguìzlêgum; pen kuleszùnem nuìsshelshku łu as'chkutlkutlùsten, màzgantgu esmilko ié stoligu; tamá tle ipik gol chgoizlèguten, u łu goizléguten mepsgákaka; u łu sgupkúlegu, u łu sgoizlégu nem elnkukòo chinnákas (*will become one.*) *K*úlstemen aksgoizlègum łu tam aspkùlegum. Chinkanáks łu epszkòl, u anuì kunółgu lu lszkols.

Hoi chgúimentem tesiapkèini, u màkantem kschlzíim; u chlzìimentem chaláskat, u nonìnguenèmentem. U zúntem łu smeém: Tam gol kaesminmishiłilt u kaenoninguenèmentem; néli kaesenementem łu znilz, u kaeimìstem ku shéi łu kaegulguìlt'szúten.

XXI. Nchitusentem lu John.

Marc VI. 17.

Q. *K*omèiełt lchen u ezagéil nchitusentem łu John.

A. T-Helod pukuéis łu sìnzes (*took his brother's wife,*) u chgùimentem t-John, u chiłikontem, (*reprimanded.*) Szkutenéls t-Helod łu John, u eskułagalemistem (*surrendered to him.*) Pen łu t'smeèm saáìmes łu John. U ksnlemélsems (*to please her,*) łu sméem kuemt nloontèm łu lsnlchminten (*was put in jail.*) Łu lchkèliltis łu Helod u kolsinzút, u łu nógonogs epstomchèèlt u ié stomcheèlt koimmenzút, (*danced,*) łu lskolchemmèlsz łu ilimìgum, u gesgesèchstem. Lèmtemis tilimìgum, u zúntem: Ne stem kogalitłtgu, mguizłzin. Chgúimis łu toms, u seuis: Stem łu iksgalitltem łu ilimìgum? Zùntem: Ta stem mksgalitentgu, ichmish John splkéis mgalìtłtgu.

Chgùimis łu ilimígum, u zùis: *K*oguizełt łu splkèis John lsnkunkunéls (*in a dish.*)

Pupusénch lu ilimìgum, u néłi tle uiskolkuelt łiè lstiíchmish, tle uisununungnzinemist (*had sworn,*) lsmeèm tasntéls kaełtàms (*to take back*) łu skolkuélts, u kùlsts łu sgupelskèligu. Gùi łu sgupelskèligu, u zgùists' (*brought in*) łu splkèis John, u guízłts łiè smeèm shèutem stiíchmish, u guizłts łu toms. Łie teie smeèm kuéis łu splkéis John, u nzkultìguzchis, u łułuułtés łu tíguzchis (*pulled out his tongue, aud wounded it repeatedly.*) T'sgumimims chgúimentem, kuèntem, chzoótementem, u lákantem.

XXII. Łu Ilimìgum Eszalelti.

John IV. 46.

Q. *K*omèiełt lshéi u agéilem u ełpaàgstém łu tituit.

A. Chináks ilimìgum eszalèlti, esuitèlti (*had a child sick.*) T-séunemis Jésu *K*li zzgùi, u tchgùimis u konkonszìnemis (*went to meet him, and supplicated him*:) *K*ochgùimełt koakspaagłtèm łu iskusèe tle potu kstlilemì; esntl'èlsi. Zúntem t-Jesu *K*li: Łu ne tasuichntep teestèm kspsàchstemłems (*to make you wonder,*) ta pesnoningueni. U telzi lchemistèm łu tilimígum, ksgoetlèchsti ks'chgúimłtem géi tlił. Zúntem t-Jesu *K*li: Gùish nkamèlsish (*be quiet,*) esguilguìlt łu askusèe. Nominguène, u elgúi. Łu ełezgúi u tchìzis łu es'chemtèps (*servant*) zúntem: Esguilguìlt łu askusèe: Séuis potu es'chnemnúg łu spakanì (*at what hour*) u elchmełéls łu tituít. Zùntem: T'spiszè potu sìspel sel'lìcheh łu spakani, u chłuéntem t'stlaáka. U mipenúis iè tleéu łu potu lshiemnúg u łu spakani, u zùntem t-Jesu *K*li, esguilguìlt łu askuseé. U noninguéne znilz, u esià łu skusigults u noninguène.

XXIII. Łu Kutúnt Sntgusuełten.

Luc V. 1.

Q. Ko mèiełt łu kutunt sntgusuèlten (*the great draught of fishes.*)

A. Nko sgalgàlt Jesu Kli esgusgueznétiku łu łsgaziis łu s'chilptlèmétiku, u uichem tchesél snzeèus, Simon Piél, u Antelè naiéut łu lstiłems, potunptlechstètikuis łu mùlemen (*just throwing in the water the net*) néłi stgutgusuèlè (*both fishermen.*) U es'chiaaminem łu Jésu Kli, kssèunemłtém łu ksnuéulshtems. U koltàkshits łu t Jesu Kli, zàis: Mi shéi gèił ku chèushilsh. Łu lshitàs u n'akshilsh Jesu Kli łu lstiłem, u tel shéi u mimishits łu goeit łu skéligu. Łu choòp zàis łu Piéł: Ptlèchstement łu anmùlemen. Zàntem t-Piél: Tamà chsgalip kaekòlem, kaestgusuèłi, u ta kaestiguèlinkoélze, [takaes'chiłinkoélze] t'suéul. Gol askolkuèltem nem ptléchstemen. I-ptlèchstementem łu mùlemen, u goeit łu snèul u npils lmùlemen, kuemt tutuàk łu esiéi. U kolsugumèshtem łu nkoéul (*made signs to the other boat*) ksolkshitem. Ezsléulem (*both boats*) łu stìlem u nkoèzelze t'suéu', tama kaesnkaetmi (*to sink.*) Łu uichis t-Piel ié suènl łu sgoéit, u ch'koikois'héne n's Jesu Kli zàis: Tlékush uéushilsh tel koié [kochuéushilshement,] (*retire from me,*) néłi chin koukouemàl t'tèie. U zàntem t-Jesu Kli: Taksngél: ié tel estagolùs nem kuksgutgusuèls łu t'skèligu. Nem kállemen kuksgutgusuèłi łu s'kèligu. U t'goélsts łu stiłems, łu màlemis, łu leéus, łu nkólemis (*their trade,*) u chshintèes.

XXIV. Łu Chechèt Sguèłemen.

Luc, IV, 32.

Nko kutunt sgalgàlt chnòlgumłtem łu snmimeiétis łu suip, u esnèulshi łu Jesu Kli. Pen esmimimì tam itenemàs, nèłi pen szkols, epsiopièut, u lznilz estóko esià łu sniopiéuten (*he had full power.*) Chinàks ié lsniaiatìn esushéi eskuèstem (*taken hold,*) łu t'chechét t'sguélemen. Uéis łu Jesu Kli: Ta kuks'chichichet lkaempilé. Esmistòmen kuguilguilt'szùten, u kuemt kuzgùi kaekskolgoéłłilt ziùzi nlopùs, Cheszinementem t-Jesu Kli u zùntem: Hóizinsh, choópsh ózkaeish zi tel skéligu taksméchstementgu, tapistém negu kaeł hitemintgu. U ntlagziszàt, u ózkae. Łu stèiskéligu esazgenùegu sanuègu: Suèt łishéi? I-nkozinemis łu sguélemen u gualip gualemstes, u kuemt òzkae. U łu szkóls guiùltem esmilko lstòligu.

XXV. Łu Lzèzchis lu Piel.
Luc, IV, 38.

Łu gúi łu ch-Piel łu zitgus, u nółgu. Łu lzèzchis es'chzalèls, t'stlaàka, u cháushts l-Jesu Kli; konkonszìnementem kspaagstém łiè smeèm es'chzalélsi. U t-Jesu Kli, kolkuèlts łu suèit, u ozkae: téshilsh iè smeèm kuemt kolziiltúmsh (*made a feast for the people.*) Łu chlùg esiá łu esuéiti lzitgu u chsguiáłtem; ichmish tkatkaiàkantem (*laid his hand on their head,*) u paagstèm. Nèli eskolkéi: Kolstèmmis (*took as his own*) łu kaeszál lznilz.

XXVI. Łu ue Klchshinzútis Jesu Kli.
Mat. VIII, 18.—Luc, IX, 57.

T-Jesu Kli, kùlshts ls'chiłptlemètiku u chniskótem łu sgumimiims. Esgúi łu Jesu Kli, u tchizis chinaks suinùmt, u zùntem: Kuiks'chshinim, łu ne chchen m-kuksgúi m-chshèi es'chshistómen. Zùntem t-Jesu Kli: Łu guaguàligu epłzitgu tesnłóglògo (*holes,*) u łu guigueiáł esgueguée chisùs (*nests set on high;*) u ta chen chinepłnchèéne. U zúis chinàks tituit: Mi kochshintéku, koeutèpent. U záti łié: Mi kuené, chisgúi ikst'lákam łu inleèu. Ełzùntem: Kochshintèku, lzìisku łu tentemnéi znilz m-làkais łu sgutlils, łu snkultentemnéis. Anuà gùish, m-chmièpilent łu snchaumen (*preach the gospel.*) Zùntem tchinàks: Nèm chshinzìn, ne kuenè isuiskòlem łu ikszkòl m-chshinzin. Zántem: Ta suet skaltemigu uiskuèis łu telulèguten, m-elnazgachenzàt, m-potù kskolchitsh, tàm potushéi łu ksnòlgu lsnlzítis Kolinzáten.

XXVII. Estelpims lu S'chilnéuku.

Mat. VIII, 23.

Potu ls'chlùg ełkulkúlstem (*sent them*) chzitgus łu skèligu, u nłákaka (*they went on board,*) lstiłem łu sgumimiims. U łu Jesu Kli, nłkailsh lu lstiłem, u łu lshitús u nitsh (*laid himself down on the stern, and slept in the boat.*) Łu esùzelem (*while they were pulling*) ioiót snèut u tchizentem, u chiłnèukuntem (*beaten by a sea storm.*) I-chiłchimku: kutentilsh łu snèulem (*wind on the boat*) u chłpakétiku (*the water became white, foaming all over.*) I-uéluèl (*tossed,*) łu stiłem, u usigu łu séulku łu lstiłem: temp łu nłkèulten (*the sails became stretched*) kuemt teltelip. Kuemt tíliguis kstgomèpems łu stiłems (*could not steer the boat.*) Ntels hoi kaez'spètikui (*we are gone in the sea, drowned.*) Chgùimis lu Jesu Kli, kéil'lis, u zúis: A ta kuesnkaélsi tle kaesnzspétikui? Kaeguilguílłilt. Zúntem t-Jesu Kli: Stem łu asngélem? mił kulkukuimspuùs. Gutilsh u kolkuéltsts łu snéut: Tlipsh (*be still.*) Kolkùeltsts łu schilptlemètiku: Mi kutlił. I-ne uiskolkuélt, u tlip łu sneut, u łu sèulku chiłkampétiku (*a calm*) ichiłkòiku, ichiłoólku, ichiłshitlku. U zúis łu skusigults: Chen łu asnoninguéne? Suunégu: Suèt lizì? I-kolkuelsts łu snéut, u estlip, kolkuèlsts łu séulku, u hòi.

XXVIII. Iápkèin Sguélemen.

Luc, VIII, 26.—Mat. VIII.—Marc, V.

Łu Jesu Klì, zkak u ntèshilsh (*went to land, and went ashore*) u tchizentem tchesèl konkóint naiutelzeèntem łu t'sguelemen. Łu snlzítis łu skaspélgu łu s'chocholshélgu: ta suét u ksshiúst łu t'shèi shushuél. I-chitemmélgu. Shèi łu sntèies lizì skèligu. Uè ezlchlchéchst (*hand tied*) t-kalguèlis tululim, shéi iumis, shéi máuus łu lchmintis. Łu chiitemiis łu Jesu Kli, u zlzalkèpem (*groaned*) łu sguèlemen, u zùis: Kaehòiłilt. Zúntem t-Jesu Kli: Sùet łu skuèstemp? Zùti: Mił kaeiapkéin łu kaeskuèst. U konkonszi-

nementem łu t'sguélemen: Łu ne kaetlékulilt ié tel kaesnkasplnlziten (*our old abode*) takaeksnzkamnúłilt lesolip. Ls'chisàgams u goeit łu npelpelkáks koguéut (*grazing together*;) zùti: Chshéi łu chkoguèut m-kaegoéłlilt. Záis: Gúiui. U chtlékumis (*retired from*) ié skéligu, u npilshèusemis (*entered amongst*) łu koguèut. Łu chizentem iè eskoguèuti, kuémt chlaàpkane (*their heads reeled*) golgólko testoktók, nkuáukan cheipkukeinem; kuemt ntookètiku ls'chiłptlemètiku, u nkompètiku (*rolled themselves down hill in the ravines, crazy, shaking their heads; throwing themselves in the sea, got drowned.*)

XXIX. Łu Est'llélze.

Mat. IX,—Marc, II, 3.—Luc, V, 18.

Eslaapmi chkapharnaum łu Jesu Kli, nélgu lzitgu, i chiaamintem l-łhtéumentem łu t'skèligu. Lshéi epłchináks est'llelze (*paralitic*:) ksgùiems ch-Jesu Kli, u takslkontès ks'chnòlgumìls skułpepennemèi nkulpnin (*could not go in to see him, on account of the crowd.*) Kuèntem ié st'llèlze łsuitshitis, u nuìshelshtem łu lnuists łu zitgu łu ls'chiłtgoénes Jesu Kli u chtkuèusentem; u máuntem łu chłzminten (*shingles*) u luàusentem í-kukuiiét'stem (*dropped in slowly*) u tkontém łu lsmilchemélsz Jesu Kli łu estk'tkéli. Uichis t-Jesu Kli, łu eskutenélsementem łiè t'skéligu, u záis łu estk'tkòli: Mi kotkúelsement: łu aszkuèn łu téie tle elkolgoéllzit. Łu tshèi u chaiéutemstem (*bystanders*) sunuígu: Suét łizi łu eskolgoéllts łu teiè szkuéis łu skéligu? Ta suèt m-ksagéili, m-tchináks Kolinzúten.

Łu t Jesu Kli, esmiltéem łu spuász, u záuis: Stem łu mił tíltilugt, łu kskolgoélstem łu teiè szkuén, u łu kszunem téshilsh u guistsh? Hói komipenuntgu koiè łu chiniopiéut: gu, ietelgoá m kutéshilsh, kuènt łu asnìtshten, m-tkołkéitementgu, m-kuełgúi. Lshèi u agéilem. Esiá u psàp, psj mànłem, kamkamilsh: A ю ietelgoà kaeuíchtem łu tastál. Ta pistém u kaesnichen tezagéil.

XXX. Galitentem lu Mate.

Mat. IX, 9.

Kolingustép (*passed by the door*) łu Jesu Kli łu tzitgu u uichis es'chemtchinèlgu (*sitting by the door*) lchòlzkae chinàks esàustem Matè, u zùis: Kochshintèku. U goèlsts esiá łu teestems, u chshintés łu Jesu Kli. U Matè kolsinzút u galtłtùmsh tksnkułiłinems. Sgakanzùt łu Matè. Chgoegoeìt łu tel shemenuégus u upilsh łu lzitgu, u chłàkaka lu ksełiłem. Goeit łu kuìlnchestin (*sinners*) u chłikois gol snemtéusis łu lkuiłnchestin (*because he sat among sinners,*) u zùis łu sgumimiìms: Ez's'chéni łu anmienzúten lzí esnshèi łu lkoàukot, esnkułiłinemists negu? U kolkuènguzintem t-Jesu Kli: Łu esgulil (*the healthy ones*) ta kaepsgumaliém: łu uitèmen (*sickly*) kaepsgumaliém. Tam chiszgài íksgalitem lu gest; u łu koáukot łu iksgalitem.

XXXI. Iairus,—Łu Tastlip lu Snilimélgutis.

Marc, V, 22.

Chinàks sguchánm Iairus łu skuésts uchis łu Jesu Kli, u chkoikoishènemis, konkonszinemis, zùis: Znò'gush łu linzitgu néh is'chináksi łu istomchèlt shéi sopenchspè eleséłspè u tle esutellèlsi: zgúish, ne takłtégu łu splkèis mshèi m-elgestuilsh. Téshilsh Jesu Kli, u esnkułgùiems. Łu esguisti u pinemstem (*crowded on*) t'skéhgu.

Chináks esushéi konkoint smeèm tastlip łu snilimélgutis (*her bloody flux did not stop,*) zspenùis łu stakelszút esgàkams łu sgumaliéms, taspàgaganùntem (*could not cure her.*) Łu ilspuász esntèls iè smeém: T-shéi komi chiitemìn, u chngultén łu s'chempàlksz shéi kunéu chinełgestuilsh. T shéi kaemenzút ukaemuszùt (*squeezed herself between the crowd*) tel sezèuts tel snchemichis, u chngułtés łu chiłkaltichálksz, u tlip łu snilimélgutis. Shitlùsem (*looked round*) łu Jesu Kli, u zúti: T'snét u kochnguntès? mipenùn łu siopièut

ózkae tel koiè. Zùntem t-Piel: Ez's'chèni? Tamá kuespnemstem t'skeligu u kusultùmsh t'suét u kochnguntès. Oinzùt łu Jesu Kli, u záis: T'chinàks u kochnguntés t-koeskutenèlsemis. Łu konkóint smeém łu nechsushichis (*standing behind him*) ntels łu lspuùsz: Hòi chínnmiùp (*I am discovered.*) Ngel, u gualip u konùsem (*held her face in the hands*) u záis; T-koiè u chngunzin. Jesu Kli zéeltem, łu spuúsz zántem: Shéi kokutenèlsement, (*have confidence in me*) tas noninguenèten u guilguilt'stems. Gùish m-kuhàu (*be free*) łu tel aszaál.

Potu lshèi u zchiízentem t'schemtéps ié ilimìgum zántem: Potu stlil łu astomcheèlt, gol stem u esmezínemstgu (*vex with your talk*) łu Kolinzùten? tamà tle hói. T Jesu Kli zántem łu ilimígum: Taksngèl, esitshi łu astomcheélt, tamstlilemi: kononinguènément, m-shèi nem gest. U kolchitsh łu chzitgus, chnpilsemis (*they went in*) łu zìtgus ié stlilemi, Jesu Klì, Piel, u John, u Antelé, u łu pogpogots, u kołinalpenzut kołinzenmapenzút, (*shut themselves in.*) U łu chchólzke goeit łu skéligu łu es'chguákonchi (*playing the fiddle,*) espelchépi es'chilguàlkoi (*beating the drum, playing the fife,*) es'chizoòtem ié estlilemi. Chguistemis łu chsnítshitis, u chinèchsis (*went by her bed, took her by the hand*) záis: Shèshùtem, gutilsh. Shéi gutilsh, chgalgálsem, paág, u elguízshementem lpogpogóts, u zántem: Emkui (*feed her*) ksiłeni. U zántem: Ta lsuét pkaeszùti. Pen itenemús: itshenè u mimishituègumentem lesmílko łu stóligu (*it was reported from one to another, all over the country.*)

XXXII. Łu Es'chnemnemkèin.

Mat. XX, 30.

Łu esgéi łu Jesu Kli uichem tes'chinemkéin esèl. Tueéntem (*cried first to him*:) Jesu Kli kaénkonnemì'ilt. Zùntem: A kuntéls nem kolnúshtemen teé t'stem? U zùti: Une, kutenèlsemenzin (*we have faith in thee.*) Jesu Kli chchinchingúsentem tzókomis, u elchpapagús (*touched their eyes with the index, and their eyes got cured.*)

Chinàks skaltemìgu négu nshéi u estkàum t'sguélemen; mee-mintem lu sguèlemen t-Jesu Kli, kuemt eltiguɫnuèulshten.

XXXIII. Probatica.
John, V, 2.

L Jerusalém u epsnkakameièten (*piscina, fishery*) lu lshèi u es'-chilsculkustem ɫu golgoál klnuéimen (*where the sheep to be offered in sacrifice were washed, probatica,*) ɫu lzlchstélgu lu eslgolgozinétiku (*five porches.*) Lzì u eskuɫkamminiéut ɫu estkutkòli; u tee ztipem-enzut ɫu skulstélts Kolinzùten lu epskapàsel, u iums lu séulku. Ɫu suèt esshit u ntipkumìst (*threw himself in the water*) ié lséulku m-shéi eɫpaàg. Chinàks skaltemìgu u lzìi chelòpenchspéntich eɫheenemchspéntich, estnemtèusems kaetnusshelshètiku (*waiting for the raising of the water.*) Tuichtem t-Jesu Kli, u zùntem: A anga-ménch ɫu kukaeɫpaàg? Zúti: Nèli, u ta ieplchinishzútem, u pen-tich chines guzpèli (*I have no helper, and I am always too late.*) Zúutem t-Jesu Kli: Gu kuènt zi asízem, u guist'sh. Nlkoɫkèitemis lu snitshitis (*put on his shoulders his bed*) u guist. Tuicheutem esnlkoɫkèitems ɫu sguépelps (*what he used to spread on the floor*) ls'-chazéusem, u chiɫikontem, zúntem: Gol stem asnlkolkéitemstgu ɫu asguépelp? tamá ls'chazèusem? Zúis: Ɫu t'shèi u kopaagstès kozúis lshéi chiksagéili, u lshèi u chinagèilem. U zùntem: Tam gest skaltemìgu ɫu taspòteests ɫu s'chazéus. Suét lu tshèi u paagstòms? U zùti: Tasmistéu. Eɫgúi: goá teè kuinsh-áskat eltuichis Jesu Kli, zùntem t-Jesu Kli: Shéi kuelpaàg ietel-goa; takaeɫkuiɫnchestin, géi telzi m-chestshitemt (*sin no more, lest worse should befall thee.*)

XXXIV. Łu Esgampéchst.

Luc, VI, 6.—Mat. XII, 10.—Marc, III, 1.

Nko s'chazèus kolchitsh lsniaiatin łu Jesu Kli. Lzì uegu ushéi łu esgampèchsti (*with a dried hand.*) Tkuitlt esazgasts ne uz kspaagłtes łu ls'chazéus, ksnem'èpems lsnchzoguepiléten. T Jesu Kli séuntem: A ikskunèm łu téie ls'chazèus, u pen łu gest? néłi łuuchiłts łu spuász. Záis łu esgampèchsti: Tèshilsh. U utshelshéus (*stood up in the middle*) ié esgampèchsti: ełzáis: Mi kozunti: a ikslziim kstlilemi skèligu ls'chazéus, a kspaagstén? Es'à a choézin ta apłnezinten (*had nothing to say.*) Ełkolkuèlsts łu t Jesu Kli. Shèi łu kuepłgolgoàl, u kuepst'atlze (*jack-ass*) u łu uloopétiku łu lslgosèulku łu ls'chazéus, a shéi ta ksnkutlétikuntep? (*would you not pull him out of the water.*) Łu skèligu mił nkutenaksem tel guiguciáł. U gol shèi tas'chgaenepiléstem łu ksnkonnemintem łu konkoint łu ls'chazéus. Shitlásemis, u tgulemùs (*looked around at them, indignant*) chpupusènchemis gol ta epspuàs, esu'tktàkti (*impostors*) u zùis łu esgampéchsti: Gupméchstsh. Shèi gupméchstem, u ełpaagèchst potu ezagàil łu łle t'skasip. U elzuunzàt (*talked among themselves*) ksgoltlèchstem łu tel snchaumen.

XXXV. Łu Chòpen Espòkoti.

Luc. XVII, 12.

Łu ksngustéus (*entering in town*) łu Jesu Kli łu linkòlegu lsuiapkéinten tchtkoótemententem (*they went to meet him*) t'chópen skalkaltemìgu espòkoti (*10 pers.*) Chtpièutementem, chutlagzìnementem (*they stood before him, crying aloud to him,*) zùuti: Jesu Kli kumienzáten, kaenkonnemiłilt. Łu uichis záuis: Gàini płakomenzát łu lkoáialks. U shéi iłtkoét u papaàg. Łu chinàks ié tel estkoèt iłkołmipenàis paág, ełpelchás esntlagzìnem, essisitz'nems łu Kolinzáten. U lszozoshìis u lkotátie (*prostrated*) lemlèmzìnemis (*thanked him,*) u Samalitan lishéi. Zàntem t Jesu Kli: Tamá

chopen łu elpaagstén, u lchen łu chgaganùt (*the nine?*) Ta epłzkuslémtems łu *K*olinzùten, ichinàks łu ié u tiguléligu. U zúntem: Gutílsh m-kuguist: tasnoninguenéten u paagstòms.

XXXVI. Łu Sesar lu Kaepstè.

Luc, XX, 22.

Łu Palisè tkoòt u eskoén'mi ksazpnúłtem (*entrap his*) łu kskolku-élts Jesu *K* li. U epłkùlsts łu tel znìilz kszúnems: Mienzùten, esmistómt kuunégu, u esemèiestgu łu unégu shushuèls *K*olinzùten, u tá kueszasháuskan (*thou art uot ashamed to speak*) ta kuesnheełtùmsh (*thou hast no regard for any one.*) Mi kaezùhilt, a szchgaenèpile kaes'chgakakapiléntem łu Sesar, a ta? Łu mipenúłts łu spuùsz ku teie (*having perceived that their hearts were bad*) zùis: Pum koazpnúltep łu ikłnuêulsten, pułntktakzín (*Pshaw! to entrap me in what I should say, you deceitful tongues:*) kokoénełti łu anululim łu anchgakapiléten (*the money to pay taxes with.*) U t'koènełtem nkó ululim łu kłchgakapilèten. U zúis t-Jesu *K* li: Suèt łu epskolkaì łié? Suèt eskaıłtém łu skuèsts? Zúntem: Sesar. Zùntem: M-shéi ełguizłti łu l-Sesár, łu Sesàr łu kaepsté: u ełguizłti łu *K*olinzùten, łu *K*olinzùten łu kaepsté.

XXXVII. Suèt lu Kael-Tapít.

Mat. XXII, 34.

Chchítshelshementem łu Jesu *K* li łu t-Pałise kskonkonmezìnemis (*to try his words, to catch him in his words.*) U t'chinàks sgumèie łu lsnchzoguepiléten (*doctor in the law*) sèuntem: Chen łu kutùnt łu szkolkuèlt l-kaesnchzoguepilèten? Zúntem t-Jesu Kli: Shéi: kaesgaménchstgu łu an-Kolinzùten łu anilinmigum łu tesmilko lu taspuás, łu tesmilko łu tasengapéus, tesmilko łu tankułpagamintem: shèi łu kutùnt łu esnshiizín szkolkuélt. Łu ksesél łu szkolkuèlt ezagéil łu tshèi; kaesgamènchstgu łu asnkułchinàks kaesnagalélshtgu tanuí. Ié tel ezesèlzin chguguièut, chkᵘaléchst

(*hanging from, born from*) esiá łu szkolkuèlts łu Kolinzúten. U łu chiamstés łu Palisè, sèuis: Lstem u nagalèlsementgu łu ks-Jesu Kli? kaelsuét? Zùntem: Tamá kael-Tapit. Zúti: U gol stem łu Tapit epłnchitechmìsten (*having the assistance*) t-St. Spagpàgt u àuis łu Jesu Kli, u áuis in-Kolinzùten? zùti Tapìt: Zùti łu Kolinzúten łu lin-Kolinzúten: Łákshilsh łu liszch'héchst, m-kułkamin łu łaszozoshìn esiá łu anshemèn. Łu àusts in-Kolinzúten łu t-Tapìt, lchen m-kaezagéil m-kaelznìlz? U ta kaapłnezinsten; u tel shèi tel sgalgált ta épłkutispuús m-ks'chsuseupiléis.

XXXVIII. Łu Lemmszùten.

Mat. VI, 1.

Łu Jesu Kli uíchis łu goeit łu skéligu, łu gúi łu chesmòko, łu łákshilsh, u łu t'sgumimiíms chłákakamentem u silìchch; kuèmt kolkuèlstem u zúis: Lemmszút łu spuúsz kułmàum (*detached*) ié tel stóligu; łu spuùsz łu kspàupots łu stoligu (*have no care for the world*;) nèłi łu snilimìgunten łu ls'chchemàskat kłznilz.

Lemmszút łu niàuiols (*patient*) sensánt: nem kłchéltichis łu t'stóligu.

Akłlemmszùten łu aszkoàko (*it will be your happiness your weeping*) łu aspupusènch, łu asnigupéls; nem kugumkanzút (*you will feel safe,*) nem kulemt.

Tshìunt łu kułkamstès łu ksgest; nem mkéinchentem. Nem lemmèmstems łu tasnkonkonéls, łu kuesnkonnłtúmshi, (*your mercy will make you happy*;) nem ełznkonnemìnzt.

Ku lemmszút łu ikugùkuspuús; nem uìchentgu Kolinzúten.

Ku lemmszùt łu es'chniàulsemstgu łu anchgoagoeimenzùtem, łu ancheszinemenzúten, łu anchiokopilenzùten itenemùs lanuì, gol koié: Lémtui u npièlsui; nem kutúnt łu aksnkonin aksslemmszút łu ls'chchemáskat.

[Luc, VI, 24.] Kugutemszút kukoiòlegu, nèłi tle łu asgákaka ié lstoligu.

Kugutemszút łu kuesnpiélsi kuesmkéinchi; nem kuełchskamèlten.

Kugutemszút łu kuesoinzúti; nem kueszkoàko.

Kugutemszút łu eskułeguegukúistemt (*when they flatter you*:) leé u agéistem łu tktàkat sgutméiem.

XXIX. Łu Sgupeègus lu Stoligu.

Mat. V, 13.

Anuì łu kúsgúchchinèpile (*guide*) łie lstòligu; kuzolts kusgumaliéms (*physician*) łu stóligu. Shèi ku łu chsólzé (*what is salted*) chestuilsh, shéi i-tenemùs, pkumintem (*scattered away*) u kaluétentem. Anuì łu kusgupégus (*the light of*) ié stòligu. Łu sniapkèinten łu eskèi (*built*) łu lesmòko ta kaeskolchìlgu (*cannot be hidden.*) Ta suèt u ks'chulúsis łu zékushin m-kułzkantés lchiluíze (*will set it under a bushel,*) u pen nshitentém łu lsnzèkushinten ksnpeguélzei łu zítgu ksuichems łu tesià. Łakomstégu łu anzèkushin, kuksuichłtem łu t'skeligu łu gest aszkol, kslémtementem łu Kolinzúten. Ta kuksntélsi chiszgùi kuikskolgoéłltem łu anchzoguèpilèten: pen chinzgúi piksuiłtém (*to complete it for you*) ksgesgesmilshi. Ta kukuiúme ksmàut łu snchzoguepiléten: tnchizinùs kaeskòlem. Gol shéi łu t'suét nem máus łu kukuiúme skolkuélts Kolinzúten, m-shéi negu méiełtem łu skèligu ksagèili, takaepsnlziten łu ls'chchemàskat. Łu suét ne kólis łu zułtem t-Kolinzúten kskólems, negu méméieis łu kuìtlt lshéi ksagéili, nem kutùnsten łu lsnlzitis Kolinzúten.

XL. T-Shéi u Kakaezagalstóg.

Mat. V, 20.

Łu ne ta kuesshiit, łu ne ta kumilsiopieut ié tel esgesgest'szúti, ta kukaepłnlziten l-Kolínzúten zitgus. Tamá łu t'skasip, łu t'shiteinaskéligu (*the ancient folks*) zunzt ta kukaespelskéligu; ne kupelskéligu nem chzoguepilénzit. Pen koié pieszúnem łu ne aimtementgu łu asinze, m-shèi kues'chzogu pilt. Łu ne zúntgu łu asinze: i-kutenemùs, kutemótem, (*thou art good for nothing*) m-shèi

m-galìtents chsnkamkamélisten (*in the council hall.*) Łu ne zúntgu łu asínze, kupsàie, m-kugùi chesolip. Łu ne kulzi lsnchaumen, m-eskuéstgu łu aksguizsh łu l-Kolinzúten, m-ne esnlkolkotemistgu łu ne teestèm es'chestshitgu (*thou hast done any harm to*) łu asinze, u kòlentgu ksnchéselsements tasinze, lzíısku łu aksgúizsh, m-ełch-gùimentgu łu asinze, pełgestshituégui, m-siz kuełgùi lsnchàumen, m-siz guizshementgu łu asguizsh, m-tkuèłts (*will accept of it from thee*) łu tan-Kolinzùten m-lemt.

Łu shitemaskéligu eszúti ta kaespókuèstgu (*not to take the wife or husband of*) łu asnkuskéligu : kuieszúnem : łu ne àzgantgu smeèm, m-laspuás m-kagumìntgu (*covet her,*) shèi tle asnàkom. Łu ne tas'-chkutlùsten es'chkegkegùs, i-chuguìgus (*covetous, lascivious eyes,*) òzkaèstgu łu as'chkutlùsten, m-zkamintgu. Mił gest łu asgùi l-Kolinzùten lsnlzitis aks'chgasúsem (*seeing well of one eye*) łu tnko tas'chkutlùsten, u tle kusgùi chsguèlemen kues'chesełùsem. M-ne taszch'héchst kuéshtems (*sins for thee*) tnchestin, m-siz kułni-chéntgu m-goélstgu. Mił gest łu kuchskotèchsti (*with one hand*) u kugúi ch-Kolinzùten, tel kucheselèchst m-kugúi chsguélemen.

XLI. Esgamènchsku lu Anameszùten.

Mat. V, 44.

Kuieszùnem aksgamenchem łu anshemén, łu anameszùten : es-gaménchstgu łu tshéi, u esaiméstems (*hate thee.*) Chàushit łu anch-ikonzùten (*thy slanderer.*) Łu nem i-tog kuskusígults Kolinzúten, łu tshèi u znuıshelshsts łu spakani, u chiłpeguéneis (*covers with light*) łu gest u łu téie, u łu eskólists łu stipéis, u chiłsígune (*rained over*) łu gest u łu teiè. Łu ne gamènchentgu ichimísh łu anga-menchenzúten, stem łu lshéi? Nègu łu stemskòli u ezagéili. Łu ne koit'sementgu ichmish łu asinzèlis, stem łishéi? Nègu łu i-tenemús skéligu u agéilem. Nem kuezagalspotushèi łu tanleèu łu sgests; ném kuezagalsunègu łu tanleèu sunègus.

XLII. Ta Kakaesgesgest'szùti.

Mat. VI.

Es'chitechstemistish (*look out!*) tam ichmish łu lesuichstems m-kúesgesgeszút. Łu ne tas lshéi m-kusagèilem, nem ta kuepsn-konìn tel Kolinzùten. Takaessisiszùt łu ne nkonnemintgu łu kon-koint, ezagêil tesgesgest'szùti. Tle epsgákaka. Łu ne teestem guizłtgu łu konkoint, m-shéi gest m-es'chitestégu łu laspuùs. Nem ełesuíchłts tan-Kolinzúten, m gàkants. Łu ne kuks'ckàum m-ku nólgu łu lanzitgu, m-shéi lesuékum m-kues'chàum; u tanleéu nem níchlts lesuekum łu aszchàu, m-tel znìlz m-kuepsnkonin. Ne łu ełkolgoèlłtgu łu anshemén, nègu t-Kolinzúten m-kolgoèllts łu asz-kuén tèie. Łu ne taskolgoèlłtgu, négu tan-Kolinzúten ta kaeł-kolgoèlłts.

XLIII. Łu Es'cheselépile.

Mat. VI, 24.

Ta suèt chesél m-kskólshts łu ilimígum; nem chináks łu ksaí-mems, m-chinàks łu ksgaménchems. Tìltilugt łu kskòlshitgu Kolin-zúten u ulúlim [skaléu.] Kuieszúnem ta kaesmiłgoeet'stégu łu aksiiłen łu akłgaznumten. Łu asngapéus łu mił nkutenáksem łu tel esià tee tel stem. Ma łu guigueiúł taspkùlegum, tasiamstés łu lsnspkèinten: shéi tanleèu eseémstem. Suét łu kunéu tznilz telzi kólists ksmiłkutenàlkoi? U gol stem u es'chnmeèlsemstgu (*are you anxious for*) łu akłgaznúmten? Azgant łu szeékos łu stóhgu; i-pik (*the white flowers, lillies*) ma łu eskuaál. Taskólem, taskéilem, tastópem, tas'chkazize (*they work not, spin not, twist not the thread, weave not*) ma shéi gest łu gaznúmtis. T'suèt u ezagéil łu gaznùm-tis ezagéil t'szeéko? Łu Kolinzúten łu esgaznumts t'gest łu supù-legu, iètelgoà lzìi łu supùlegu, galip tle elpaantèm, a tam telzí ks'chitìms łu skusigults, u ta ks'chitelálems łu kulkukuimspuús? Gol shéi ta ksnkaélsementgu łu akskoiùlegu łu aksiìlen łu akłgaz-

nùmten. Łu suèt łu gopt es'chkaèlsems łizí. Néłi esmistóms łu tanleèu shèi łu asiapzinem. Shéi łu akstlutluùsem esshiìt [łu akaeskolłnshiìzìnem,] łu snlzitis Kolinzúten, u akslemmém; nem esiá teè stem shéi łu ks'chtgushitemt.

XLIV. Ta Kukskulpagaltumshi.

Mat. VII.

Ta suét aks'chzoguépilem łu tanui asnkuèligu, u łu anuì nègu ta kuks'chzoguèpilem: ta suét kskolguèlstgu (*damn*,) u anuì négu ta kukskolgoélem. Łu Ishèi m-agèistgu łu asnkuskèligu, łu tshèi nem eltagéistemt. Lchen m-kuegukúnem lasinze: Mi kuikses'chéłtem (*pick out*) łu as'chitiipùs, u łu anui kutùnt łúku łu as'chitiìpús (*what fell in thy eye.*) I-kokoèu, tktákat: (*fool, hypocrit;*) tanui eshit tlèkustgu łu kutùnt as'chitiipús, m siz kuuchskèligu akstlè-kultem łu s'chitiìpúsz asinze.

XLV. Łu Nchaumen,—Łu Kolinpeép.

Mat. VII, 7.

Galìtish m-shéi m-guizshtemt; tlutluúsish, m-shèi nem uichentgu; kolinzuzuépish, m-kołinchegkuépshtemt. Esiá łu skéligu esgalit-shi nem guizshtem; łu estlutluúsi nem chechìzis: łu suét kolin-zuzuép m eskolinchegkuépshtem. Lu ne taskusée ngalizents (*asks thee food*) a nem sshensh m-koéneltgu? Łu ne ngalizents t'suèu!, a nem tgeálegu m-łakomìtégu? Ma łu empilé ppsàie m-ne ngalizents taskusigult, tgest u eémtgu; u tel zi mił gest m-guizsh-łems łu tan-Kólinzúten. Elistsh (*strive*) kuksnółgui łu t-kołinku-kuìmèpe (*small door.*) Kolinkutenèp łu kolinchemép, u nlkàks łu shushuél chsnoèsten (*to perdition.*) Kołinpeèp łu kolinchemép (*narrow gate, is the gate,*) nkakaákas łu shushuél chs'chemàskat, t'chłúet u esnichists esnshiistákstem zi shushuèl (*few find it, and walk in that road.*)

XLVI. Łu Sgutlaguagukuiskèligu.

Mat. VII, 18.

Kulazgamistement łu sgutlaguagukuiskéligu (*be on your guard from seducers, false prophets.*) Łu akłtleguegukuiszùten (*your seducer*) kues'chgùiems esgáznùmtem ezagèil t'golgoàl, pen łu lnishùt nsiizen; łu tel skólils (*from their produce*) m-mipenúntgu. A kues'chkoléum łu tel sgueguenchèlp łu spiikàlk sème? (*french fruits, grapes.*) Łu gest łu eshite tiltilugt łu ksguizshtem łu tèie spiikàlk: łu téie esshite tiltilugt ksguizshtem łu tgest spiikálk. Esiá łu itenemús zelzil łu tasguizshts t'gest spiikàlk nem esià m-shlèpentem (*cut at the foot,*) m-nulèusentem. Tam esiá łu koes'chgaugauilshems (*cry to me until their throat is dry*) nem kolchitsh ch-Kolinzùten, u pen łu tshèi u kòliłtem łu szntelsz Kolinzùten shéi m-kolchitsh łu chs'chchemáskat. Nem łu lezéut sgalgált nem kozúntem: In-Kolinzúten es'chàustemen pèntich. Nem lesiá łu lskutlùsz łu skéligu m-zun: Tassùgustemen: kochuèushilshement.

XLVII. Łu Pagpagt Eskóllgui.

Mat. VII, 24.

Łu tshèi ù koessèunemłts łu iskolkuélt, u tshèi u eskólis łu zúlemen kskòli ezagéil łu t'sisiús, łu t'pagpágt łu es'chkèisshists łu zitgus lu lsshensh: łu stipèis chiłsigunèntem (*poured all over it,*) łu stéchet chteè (*the flood struck against*) lzitgus, u t'snèut chpizalkantem (*blowed hard on it*) shéi tasiúu łu zitgu, nèłi łu lsshensh u eschkèisshen iè zitgu. Pen łu tshèi u koesèunemełts łu iskolkuèlt u taskòlis łu iszntels łu kszkólis, ezagéil tpsàie eskòllgum łu lskapkapéne, chiłsigunéntem t'stipéis, chteentèm łu t'stéchet, chpizalkantem łu t'snéut, u chsłgomúsem (*it passed through,*) kuèmt shéi nooslègu łu zitgu.

Łu uismimishits lu skéligu u pspmàłtem łu spagpágts (*wondered at his wisdom.*)

XLVIII. Łu S'chemtéps lu Ilimígum.

Mat. VIII, 5.—Luc, VIII, 1.

Chinàks łu ilimígums łu sóltis, łu s'chemtèps eschzalelsi lchichet kstlíl; u gamènchis łu tituit. T-sèunemis łu Jesu Kli eszgùi; kultúmsh ksgalitem kskonkonszinems, ks'chgúimłtem łu tituìt, kszúnem: Łu intituít esmigoti linzitgu. Negu łu tesiapkéini chàushitem łu ilimìgum, nàukantem, zuti: Iopièut ié ilimìgum, semiłilimígum (*a worthy captain,*) gamènchis łu kaesnkuèligu: tamà kaekólshiłils łu tkaesniaiatin (*meeting house.*) Zúti Jesu Kli: Nem chgùimen paagstén. Łu chchiit chzitgus, łu tilimígum kùlsts łu selagalàgts kszúnems: Ta potu chisshèi łu koks'chnółgumentgu łu linzitgu: ichmish i-nkozinsh, m-shéi łu intituit m-paag. Chintemelsemàst (*I despise myself*), łu ks'chgùimenzin ksuichenzin. Nełi chinepsgukolkòlem łu koié. Łu ne tee stem zun: Guish, shéi goetlè gùi: shéi tee m-zun: zguish, shèi goetlè zgúi, nèłi koié koilimigums. Łu Jesu Kli kussús, u shitlùsemis iè skeligu, zùis: Ziúziesuichem łu lisnkuéligu łu t'suèt koesnkutenèlsemis ezagèil tanui. Kuiesunègum, łu tel skutlptìn, u tel s'chchelgutin (*from East and West*) nem zgùi łu i-tenemús łu skeligu, u nem kolzàkolpents (*take your place.*) Anui łu kuskusigults t-Kolinzuten nem goélstemt, nem kúlstemt łu i-chchim. Nem kuchauàupús, nem kuełkoeéisem nem kuguláisem (*you shall bite your teeth, gnash, tremble your teeth*) nem kukoekanèisem. U zuis łu ilimìgum: Gùish, kòlshtemen (*I do for you*) ezagèil tkokutenélsementgu. I-choòp, u paàg łu tituit.

XLIX. Naim.

Luc, VII, 11.

Gui łu Jesu Kli chesiapkèini esáustem Naim, chiitemìis łu kołinchemèps łu sniapkéintem (*neared the gates of the town*) potu esózkam nchiz'zínems łu tentemnéi (*carried on the shoulders*) ichinàks u

skusées łu skóis t'słuelemt ezeutépis łu st'llelts. U tchizis łu Jesu Kli nigupèlsemis iè smeém eszkoàko (*felt sad for the woman crying*) u zúis t-Jesu Kli : Choópsh, ta akaeszkoàko. U zúis iè esnchiz'zinems łu tentemnéi : Tlípui. U zúis łu estlilemi : Gutilsh. I-zúntem u gutilsh, u kuémt uéulsh, u ełguìzłtem łu skois. Zùti łu skéligu : Kutunt iopièut łu kaes'chizłils, u kaesnkonnemiłils t-Kolinzùten.

L. Es'chkolkuèltem lu John.

Mat. XI, 2.

Łu potu eslìchi John lsnlchminten, u chesèl kúlsts łu tel skusigults ch-Jesu Kli u kszùnems : A anuí łu es'chtluàsemstemt (*whom we have been expecting?*) A kushéi łu kueszúnem m-kukolchítsh? Potu spaagstès iapkéin łu skéligu łu t'suéits. Kolkuénguzis t-Jesu Kli, zùis : Zùntgu łu John : łu es'chinemkéin esuchskéligu, łu esntaktakène shèi esséune, łu estılgunzut shéi tle esguist, łu estlil shéi ełesgulíl, u łu nchaumen esmimishitem łu konkoınt, esgestshitem łu t-shèi łu tam gol koié m-kuiłtèie. Méiełtgu łu John łu asuìchem tas'chkutkutlùsten ietelgoá. Łu ełgùi iè sgukultúmsh, t-Jesu Kli chkolkuéltemis łu John łu lskeligu : Suét łu kukuisuíchem lchesùlegu? A pásten łu esitiàtstem t'snéut? A kuisuichentgu skaltemigu esgaznúmtem ı-tlchchèp, i t'tòko? Ta, ichmish łu lsilimguélgu uìchentp łu tezagéili. A kuisuichentgu sgutmèiem? Une, u mił esnshiizin tel sgutméiem. Shéi łu nmizinzùtis, łu sgukolkuélts Kolinzùten. Ta suèt kólil ezagéil t-John.

LI. Matalén, lu Konkonemil Ltèie.

Luc, VII, 36.

Chinàks skaltemigu, skuésts Simon, galìtis łu Jesu Kli ksnkułiłinems. Chłàkshilsh : u Simon kuémt espókoti. U chinàks łu lsniapkèintem stichmish łu uiùigune, łu mipenùis gúi łu Jesu Kli ksnkułiłinems łu espòkoti, kunèm t'sìnisten (*vase of perfumes*)

chgùimis u ntshilshichis (*stood behind him*) u ntshelshépshis (*stood at his feet,*) u zèułts łu szozoshìis Jesu Kli t's'chauaupúsz, u tkòmkais u epépshis, (*wiped his feet*) t'mt'mshintàs, sinsìnshis, sìnemłts łu szozoshìis, (*kissed his feet, anointed, perfumed.*) Simon łu uichis łu tèie smeèm łu lszozoshìis Jesu Kli ntéls: Shěi ku łiê skaltemigu ku sgutméiem, kunéu tle esmistés suèt u lchen u ezagêil smeém łizì, nèli tèie smeém. Kolkuènguzintem t-Jesu Kli: Simon, chikaepskolkuélsten. Zúti Simon: Mienzúten, kolkuéltsh. Zúti Jesu Kli: Chináks skaltemigu chesel u èpłguilguilt lznilz. Chináks łu guilguilts lznilz zilchlnkonkéin, u łu chinàks łu guilguilts lznilz chmish zilchłòpen. Es'chesèlem u ta kaepłnkolisústen (*had no means to pay,*) u lzi chsguìzłtem łu guilguìlts (*condoned them their debt.*) Suét ié tel chesel łu gamenchszútis (*his lover?*) Zuti Simon: Chinesntels łu shèi łu goeit łu guilguilts łu chsguizłtem. Zúntem t-Jesu Kli: Imistgu: kues onégui. U echntagolúsemis łu smeem łu t-Jesu Kli u zúis Simon: Uìchentgu a ié smeem? Chin znòlgu łié lanzitgu, u ta koguizshtgu t-séulku chikszozéushini (*to wash my feet*:) u łié kozozéułts łu iszozoshìn łu t's'chauaupús u łu t-kómkais u koepèpshis. U ta kosntamzántgu, zageil t-koasellàgt. U łu tznilz kotomtomshintás. Ta kospótlkantgu łu t'sinku (*you did anoint my head with ointment.*) U tznilz kopotłpòtlshis łu t'sin'ku; goł shèi u zùnzin: goèit łu tèie szkuéis eskolgoèłłtem lznilz, nèli kogamènchis. Łu suèt łu tam ezágalsgoeit tèie kòlgoèłłtem, tam ezagalskutùnt esgamènchi. U zúis łu smeèm: Tle kolgoél łu askuiłtèie. Chiłikontem t'snkulłenis zúti: U suèt łishèi u eskolgoèlems łu tèie? Zúis łu smeèm: Tasnoninguène u guilguilstems, gùish nkamélsem.

LII. Łu Skolka.

Luc, VIII, 5.—Mat. XIII, 3.

I-chtuumentem łu Jesu Kli, lesmilko chgúimentem ksuichem, nłàkshilsh lkùtunt ltlié (*went on board of a ship*) u tel shéi u mimishitem, kokuènementem (*in parables*:) Sèuneui: Chináks sgupkúlegum òzkae kspkùlegums łu skołkas: S'chut tel espkúlegum

lsshensh u chpukukuésshin (*scattered on the stones;*) łu i-kuaàl kuemt koeél (*dried up,*) nèli tas i-stimlégu (*the place was not moist,*) s'hempùlegu, nèli i-gamlégu. U łu kuitlt łu skółka łu chshushuél u pkòko, npkokoàks u eskaluèt'stem, u łu tguigueiúł iłentem. U łu kuitlt npkòko łu lsguèguenchèlp, łu sgueguenchélp (*thorns*) kuaàl, u łu skółka, kuemt tastiguskèltich; nèli tekupstém łu skółka t'sgueguenchélp. Kuitlt pkóko lgest malt gest kuaàl; nko chiluize eskuaál, kuemt shèi elchełópen chiluize: nko chiluize eskuaàl, kuemt shèi ełtakanchłopen chiluize: nko chiluize eskuaál, kuemt shéi nkokéin chiluize. Łu ne shéi ep'tentène nem nsugunémis. T'sgumimilms sèuntem: Aks'es'chèni łu askolkuélt? Zùis: Anuì kuiesnkonneminem, nem łakomełzin łu isminiéie, nem konsugunèmitgu łu iskolkuèlt es'chiluékune (*covered, hidden.*) Łu skółka nkolsugumètis (*a sign, emblem of*) łu iskolkuèlt. Łu skółka espkóko lshushuél, shèi łu snchsugumèt's łu skéligu t'shéi essèunemsts łu skolkuèlts Kolinzuten, kuèmt ełzchizentem łu t'sguelemen, kuemt ełznkuitém (*taken out from,*) tel spuúsz gèi noninguéne u guilguilt'stem. Łu skółka łu es'chpukuésshin łu suèt esséunemis Kolinzúten kutunt esnpièls, łishè (*for a while*) ésnoninguene, shé gui, shéi pàáu (*care not.*) Łu skółka łu eskółka lsgueguenchèlp eschzùnems (*means*) łu tshèi u tkuéntem, ntkukuénemis (*listen to it*) łu skolkuélts Kolinzúten, u kuèmt ełguist, u tekupstém łu snonunguènes łu [t'skalèus] tululims, łu t'snpiełsten iè lstóligu, u tas'chitémmists (*make nothing of it.*) Pen łu skółka łu lgest lmalt, u kuaál, shéi łu skéligu łu i-tog spuúsz ch-Kolinzúten, sèunemełts łu skolkuèlts Kolinzúten, u chitestès, u eskolems esnicùlsem.

LIII. Łu Nchestnkèin.

Mat. XIII, 24.

Łu Jesu Kli ułeł chsugumezinemstem (*spoke in parable.*) Łu silimigums Kolinzúten ezagèil łu suèt łu gest łu t'skéligu łu espkulegums łu skółka lsnkòlkatis. Łu skéligu esìtshi, tchìzentem

t'shemèis, u chilpkuenéntem łu tnchestnkéin u ncheséultem (*sowed bad grain all over among the wheat.*) Łu tléchsem (*sprang out*) łu skółka, u potu tigusplkèin, u kuemt négu łaáko (*appeared*) iè nchestnkéin. Kuémt łu t'sgukòlem chgúimis łu ilimìgum u zùis: Tamá gest łu aspkulegu? Kuemt ez's'cheni u nchesèus (*there is bad among?*) U zùntem: T'shemèn u agèists, u nchesèus łu kaeskòłka. Zùntem t'sgukolems: A kuntéls kaeksguisnłkèusem łu nchéstnkèin (*shall we go to pull out the bad seed from among?*) Zúti: Ta ksnłkéusentep, gèi m-nłkéusentep m-touák łu soguèps łu gest skółka, m-chestuilsh. Łzíi (*let it be*) ne kuaàl m-potu goizlègüntep. Łu ne pótu goizlègum łu iksgoizlégum, nem zùun łu isgugoizlégum: nkoénenti (*pick up, choose*) łu nchestnkèin, m-łchéusentep m-nuleusentep: m-łu gest spkèin m-zkuzkuntép (*haul it*) u nołgustep łu lisnspkéinten. Chgúimentem łu t'sgumimiims u zúntem: Ezinti łu anchsgumezínten iè lnchestnkéin? Zúis: Łu chinàks skaltemìgu łu espkulegums łu gest łu spkèin, t-Koié (*it is I:*) łu snkółkaten łu stoligu esmilko: łu gest łu t'skółka eskolsúgumems łu skusigults Kolinzúten: łu iè tèie łu nchestnkéin łu áułzin shèi łu skusigults łu sgoélemen. Łu shemén łu tshéi u kochiłpkoénełtèm łu ispkúlegum, shéi łu t'sgoélemen. Łu potu lchgoizlégüten àułzin shéi łu snptlemús łu stoligu. Łu sgugoizlégum shèi łu skultèlts Kolinzùten łu epskapkapùsel. Łu iamstèm u lchèustem, nem lshèi mezagéil ne pótlem łu stóligu. Nem zkùlsten łu iskulstèlt łu epskapkapùsel, nem nkoénis łu chesłinkólemen (*the bad works*) łu sgutleépilem łu sguchchinèpilem, lu sgushiit łu lnchestin, u łu eskuiłteie, u shèi łu lnkutzús m-nzkamnùsentem; (*the scandalous, the instigators, leaders, the guides to sin, the sinners, and in a place full of fire they shall be thrown,*) m-lshèi m-koakanèisem, m-zkokomist, nem chtagéls (*they shall feel embittered,*) nem mipenúis łu suluilts (*the burning*) łu solshiltshiten, m-chulpize, m-nulpèlze. Łu suèt epłtenténe, m-shèi nem sèune.

LIV. Snelkomen.
Mat. XIII.

Łu snilimiguntis kae-Kolinzúten ezagéil t'snélkomen t-ululim (*the hiding place of money*) lsnkòłkaten. Chinàks skaltemígu chechizis, u uékuis tomistemis (*sold*) esià łu tee stem, u kuemt ełgùi u neèisis (*bought*) iè snkółkaten, łu lshéi u epszuichululím.

Łu snchzoguepilétis Kolinzúten ezagcil t'sgutomist estlutluùsem t'sshensh nkutenaksem, t'sgesshensh. Łu teé m-uichem t'gest t'sshensh, shéi tomistemis esià łu teè stem, u neéisis łu sgesshénsh nkutenàksem. Łu silimìgums Kolinzúten ezagéil tnkusétikuten (*seine*) esnzkamnétikum łu ls'chiłptlemétiku łu ezniamstém esiá nshitlàksem suèuł. Łu teé m-kuézt łu nkusetikuten, shéi znkutlétikuntem, shèi pllemstem (*spread out*) u łkalshnétiku (*laying on the shore*) u nkoèntem łu gest łu suéuł, u łu teiè łu suèuł ułél esneskoletikustem (*thrown back into the water.*) Lshéi m-agéistem ne nptlemùs łu stóligu. Nem zózkac łu skulkulstélts Kolinzúten epskapkapùsel m-gokuèusentem łu gest u łu téie skéligu; nem neskolùsentem (*thrown into fire*) łu teie skéligu. A znsugunèmentgu łiè? Zúti: Eu.

LV. Łu Tagtàgt.
Mat. XIII, 31.

Łu silimígums Kolinzúten ezagéil i tnkoèsshin łu tel tagtàgt (*one grain of mustard,*) u t'chinàks skaltemígu pkulèguntem łu lsnkòłkatis. Łié sakèin (*small grain*) mił kukuimésshin tel esià łu tel sakèin. Pen łu teé m-kuaàl nem mił kutunt tel esià tel skòłka, u kòlist esshíte, łu guigueiùł zgúi, chłàkaka łu ls'chilchilshemêchstis.

Łu silimigums Kolinzùten ezagèil tnpèulèguten (*leaven*) kuentem t'smeém, u nmètlentem lkolchelès (*three sacs*) t'szgoáko, m-shèi esià péut łu szgoáko.

LVI. Łu Sgukólem.

Mat. XX, 1.

Łu silimigums Kolinzúten ezagèil tilimigums zitgu i-kuékust ózkae tel zitgus chchoinist t'sgukòlem lsnkólkaten: uiskamkamilsh łu kłgakaltùmshten inko ululim łnkosgalgált, u kùlstem łu chkłnkéłemis. Potu ganut łu silichch łu sp'pakani élèzkae, azgám lsntomisten (*place of trading, forum*) u uichem tenemús tpicut, zúis: Gùiskòlúi, nem guìzsh emen potu shèi łu aksgakaka. U gúi. Potu ntogkèin elézkae u agèilem. Łu niakokèin uichem nègu t kuitlt tpicut, zúti: Gol stem ié leé ptpicut tastem eskélstep lesmilko sgałgált? Gúiui negu kólui. U łu chilchchiitús [chitakéin] galitis łu sguchitims (*steward*) zúis: Galitent łu kaesgukólem, u gákant łu tel ezéut u chezshiit. Łu niakokèin u kolem shéi łu gakais esshiit, guizsht t'nko. Łu esshiitemi u kolem, negu t'nko u gakantem. Łu komis łu ululim, u tasniuàłs ié shiitemskòli, chilikois łu ilimigum, zúis: Ez's'chèm? iè kolem łnko sellichch, u guìzshtgu tnkò ululim, u kaempilè tel skuèkust kuemt chelàg kaekolem, u negu ezagéil tkaempile łu sgákakas: tasgèst łu shéi. U zùntem: Sellágt, chintè tas chsèchstemłems: tamá tle kaeuis'chkamkamèlisementem u inkò piksgákam lnkó sgalgált; u kuzúti shéi. Kuent łu asté u gúish. Tam a koiè iskalèu? ne chintè lshéi m-chinagéilem. A gol isgèst kunté koaks'chséchstem? Nem lshèi m-ezagèil, łu esshiit shéi łu kaelézéuti, łu ezéut shéi łu kaelshiitemi. Goeit łu iszgalit, u łèet łu isznkòèn.

LVII. Łu Chopen Stitichmísh.

Łu silimigums Kolinzúten ezagèil t'open stitichmish u kuilzèkushin igal esnsgumùtie (*glass oil lamps*) u tchgúimis łu siz esngonoguéusi skaltemigu u smeém. U chzilzil łu i-kokoèu, u chzilzil łu pagpágt. Łu pagpágt stitichmish eskuiskoózt, łu i kokoèu taskuiskoózt. U łu esngonoguéusi eskaspmi u zgáu; u łu stitichmish

chsetitsh, u etítsh. Potu tgoèus skukuèz epsuée, u zùti: Potu esiaáp łu esngonoguéusi, tozkaéui, u t'chgúimenti. Łu iè stitichmish telilsh, kólentem łu suzèkushin; u zúntem łu i-tkokoéu: Kae guizshłilt łu tel skoòztemp, es'épsi łu kaesnzèkushin. Zàntem t-pagpàgt: Gùiu tomistui t'skoòzt, géi kaempilé kaekułtuin t'skoòzt, u negu empile géi pkułtuin. Łu kuistomist t'skoózt, łu esngonoguéus kolchitsh, npíls, u łu tesngazèls nkułnpilshementem, kołintlákp, kolinzenmàpstem łu zìtgu. Siz iè i-kokoèu eziàp u uée: Kolinzúten, Kolinzùten, kaekolinchegkuépshiłilt. U zúntem: Tasmiłùlemen. Kues'chitemist tasmistégu łu teechinàskat teechinnùg m-kutlil.

LVIII. Łu Ululim.

Mat. XXV, 14.

Chinàks eslkokomì (*going far*) galitis łu sgukólems u guizełts łu stakalszút. Łu lchinàks guizshts tzil ululim, u chinàks guizshts tesel, u chinàks guizshts tnko ululim, łu uichtem łu zuùts, łu snkòlemis, u zùis: Tomístui ,ié lis'ehò. Łiè guizshtem tzil, tomist, telzi chtlegàpemis chzil. U łié łu esel tomístemis, chtlegupemis esel. U łiè i-chnkó ululim nzikalégum, u nlàkalèguis łu ululim. Łu kasip, u e'chizentem łu tilimìgums, u galitis, zùis: Kokoènełti, łu guizshtemen. U łiè guizłtem chzil zùis łu ilimìgums: Kolinzúten, koguizshtgu chzil u tel zi chin tlegùp t-zìlzil. U tilimìgum zúntem: Gèst łu aszkol, kuiópieut kuszkutenéls kusgukòlem: Łu lsziżinè i-kutóg, u nem lgoeit m-kuiksguchitim; kuksnółgu łu lsnpiélstis łu anilimígum; aksnkostéemi łu isnpielsten; nem konkoepstémełtgu łu isnpiélsten. U łie sgukólem łu kueis łu nko ululim chgúimis u zùis łu ilimìgum: Esmistómen kuieiùkue, gol shéi kuislákan łu anululim koguizłtgu: ieè łu anululim, tas ełsełzin. Zúntem tilimìgum: Kukòeu, ku-gopt, kunuilsèmen, koesmistegu chines'chululími; gol stem tas ùkuntgu lsnululminten [snskaléuten,] (*bank*;) ku neu kogákałtem łu inululim? Kuéłti, iè ululim łu tel nuilsémen, u guizełti iè łu chopen. Łu suét łu koilkolt eskòlem nem tlegúp, u łu nuilsemen taksnkonnemintem, nem kul-

tuin. Łu suèt i-tenemús eskóli nem ełzkamenchinélgustem (*cast out of the door.*)

LIX. Łu Golgoàl Esoòsti.

Luc, XV.

Łu tkonkonemúł ltèie chiaàmíis łu Jesu Kli, u łu tesgesgest'szúti chiłíkontem, zùti. Łié Jesu Kli kuémt łu teiè skèligu estémems (*associates with,*) kolàgtemis, kuémt esnkułiilinems. U chsgumèzinemist: Łu suèt skaltemìgu łu epłnkokèin golgoàl, shèi tee i-nko shèi oósis, shéi goèlsts ié gantłòpen ełganút, shèi tlutluùsis łu ue i-nko esoóst, m-shéi ełtuíchis. Łu ełtuíchis, ntkołkéitemis, u nkułgùimis, shéi galitis łu selagalàgts, zùis: Konkułlémtementi, néłi ełuichen łu ingolgoàl esoosti. Lshéi negu ezageil l-Kolinzùten lsnlzìitis. Shéi nem mił goéit łu kslèmti łu Anges ls'chchemàskat, ne chináks łu konkonemúł lteiè m-tiguspupusénch, u tam lshéi m-ezagalskutùnt łu kslemt łu gol chgantłópen ełchganút łu taskuiłtéie.

LX. Łu Psàie Títuít.

Luc, XV, 11.

Chinàks skaltemìgu epskusigult chesél tituít. Łu st'tèuti zúis łu łeèus: Gu koguizełt łu ikstè, chináigot lanui chinemút. U pgomltés łu skusèes. Kómis ié sguizshshsz tel leèus, u chsùstemis (*drank on it, spent it drinking,*) kuémt uiûigunem u i-tshené u zspenúis. Łu zspenúis łu teé stems, tchìzentem łu tchskamèlten, u iapzin. U gùi u kaim lchináks ksguamskágae (*hired out to go and feed*) lnpelkàks. Pupusènch u ntels: Komì koié chikaepsiìłen ié npelpelkáks siìłís; u ta teè t'suèt koeseèmsts. Pupusénch u ełtiguspuùs u ntels: Ia! łu inleéu sgukólems goeìt łu snkolpòlegu łu ksiìłis: u łu koiè ié leé chines'chskamélten. Hoi, chinełtēshilsh, nem ełchgùimen łu inleèu nem zun: iò! cheséchstemenzin, tam potushéi chisshéi łu koksàum koaskusèe, u pen kokuént koakłch-

emtèp, kokollchemtépementgu. U łu téshilsh chgúimis łu leèus. Potislkòt u tuìchentem tleéus, nigupelsemis, u tchuámistemis, u nchelshùsis tamzáis (*embraced and kissed him,*) u zúti łu skusées: Leêu, chés'chstemenzin, tam potu chinshéi łu koakskolskusèem. Uèeis łu sgukòlem łu t-leéu: Mi kuénti łu mil sgesàlks gaznùmten, m-gaznúmtenti, nłgupentékui; nłgupéchsenti tehnpkéinchst, u kaeshintép tkakaeshin: pólskui łu mil kozt chiłkulkulè, m-pkolsinzut, néłi iè iskusée úe oòst, u kaełuichentem, tlil, u elguilguìlt. Hoi, kolsinzut, u łu kezchs lsnkòłkaten eskoli. Łu ełchchùt lzitgus, u sèune tes'chgoàkonchi, łu tesnpúgulze, eskoimmenzúti, u séuis łu sgukólem: Ezs'chèni łu kaeleèu? U zúntem: Ełzchìzis łu asinze, u nakuàukan łu anléeu t'szlemts (*crazy with joy.*) U tasntéls ksnółgu esaímt. Chòzkaémentem tleéus, u kołeguegukùistem, totèuntem, u łu skusées zúti: Łu tkoié u tkuiskólshitem chines àigoti liskólem, shéi ta pistém kozúntgu, shéi łu akspelskágae akskòlznnem (*to feast your friends*) łu aselagalágt. U łié s'chizèlt (*foundling*) zgài zspenùis łu astakelszùt, u kupelskàgae t'skozt chiłkulkulè (*calf,*) kuemt ełkolzintgu. Pen zúntem tleèus: Skusée, tamà pentich lkoiè u kusemúti, u esiá łu istèe u astée (*all mine is thine,*) u łu asinze tlil u ełguilguìlt, u gol shèi u kaekskolzinem.

LXI. Łu Pagpagt Sguchitím.

Mat. XVI, 1.—Luc, XVI, 1.

Chinaks koiólegu eps'chemtép sguchitím u nmilpeltem esmelmélchstems łu tee stem (*accused to waste his goods*) eschuuilsts (*neglected*) łu tee stem łu t'szchìites (*his charge, what he was taking care of.*) Galítis u zùis: Stem łu isséune łu lanui, stem łu chséunemlzin (*what do I hear about you?*) kochmiépilelt łu aszchìte; (*make known to me your judge, your stewardship;*) tasntels nègu telzi kuksguchitìm. Pupusénch iè sguchitìm: Lchen m-chin agéilem łu ne koózkaéstem? Tasmistèn łu chikstèlúlegui, łu tasmistèn łu ikskòlem lioiót lgemt teè lstem: zeeshemin łu chiks-

kaguèli łu chiksngalgalìzini. (*I am ashamed of begging.*) Mipenún nem lchen m-chinagèilem nêłi koksnkonnemìis. Esià u galìtis u epłguilguìlt łu lilimìgum; u zùis łu eshiìt: Kuinsh łu anguilguílt łu lanilimìgum? Zùti: Nkokéin chiluíze łu skozt. Zúti: Shéi kuènt łu ankaimìn, kułkaintègu zilchłopen. Łu chinaks sèuis: Anuì kuínsh łu anguilguílt? zúti: Nkokéin chiluìze spkéin. Zúntem: Gu kułkaint hehènemłópen. Łu tilimìgum sisiszìnementem nèłi sìsiùs. Unégu łu kuáukot mil sìsiús łu tel gesgest łu lnkólemis, łu lsnakoèmis. U kuieszúnem kólish taksellàgt ié lstoligu, nkonnemint łu konkoint, nem chinshìtems łu chnkòlegu stòligu (*in the next world.*)

LXII. Lazar, u lu Koiólegu.

Luc, XVI, 19.

Chinaks łu koiòlegu łu pentich łu tgest i-tkuilgu (*red cloth*) u łu i-tpìkalgu, i-tllak, i-tchechèp (*soft*) esgaznùmtem; agaláskat kolsinzùt tgest łu ksiìlen. Chinaks Lazar ngalzinémen lchchòlzke tkochinélgu (*lying by the door,*) esmilko łu skéltich espòzti, u eskaguélsems łu st'tuàk, łu chulpizes łu snkolpó, łu s'chmauàks (*wishing for the crumbs, the burnt crusts of the bread, the remnants of food*) łu sgoàlks, u ta t'suét esguizshtem. Lu konkoint hòi tlil, u kuèntem tepskapkapúsel, u úkułtem goeuszútemłtem łu Aplaàm. Łu koiólegu nègu tlil, u t'sguelemen u nlàkasentem. Łu chgpugpmùsem u uichis Aplaam łu chlkòt goèusts ié Lazar. Chomistemis, konkonszínemis, zùis: Leèu, konkonnemint, aks'chkulstépilem, zkúlsku, Lazar, m-lochistètikuis łu szókomis (*dip his index finger in water*) m-zgúi, m-kołúzełts (*moisten*) łu intìguzch, nèłi chinesnguzguzmélsi ié lsolshìzten. Zùntem: Skusée, lkokomínt łu chnko łu chstóligu tgestshìtemt, gest u kuemút, u Lazar tchestshìtem: u ietelgóa znilz esnpielsi, u anuì kuesnguzguzmèlsi. Négu łié lkaempilé kaesnlzìiten u chanui asnlzìiten esgakéus lkotéus (*there is a gap, are far apart,*) tìltilugt łu tel anui kaeks'chizilílt, u tìltilugt łu tel kaempilè łu ks'chìzents. Ełzuntem: Leéu mi aks'chkulstè-

pilem łu isinze t-Lazar; chinep!u!sinze tchzìlzil potu ezagałzuút tkoiè, niàials, niamłtúmsh (*malign*) tlizt łu spuùsz, kskollgúms géi cheè zgúi chsnguzguzmèlsten. Zùntem: Tamà epł Mois, epłmiùshzúten, epłzogzogonzúten, shèi łu kaeséunems. Elzùti: Ta, tassèune, shéi kupen suét łu tlil u ełguilguìlt u ełuichis shèi kunéu noninguène, kuemt tiguspupusénch. Hói zúntem: Łu ne tassèunemis łu mienzúten, ze ku né négu tentemnèi elguilguìlt, shèi negu taksnoninguenèmis.

LXIII. Łu Sluélemt, u lu Sguchzoguépile. Luc, XVIII.

Kolkuèlstem u zùntem: Ikuèmtem pkaes'chàui, takaeskolshállemstgu. Łu lsniapkéinten, chinaks łu sguchzoguépile tasngélemis Kolinzúten, ta suét esngèlemis. T-chinaks słuélemt smeém chgùimis u zúis: Mi kokolkéigunt łu tel inameszùten (*my enemy.*) U tas'chkaelsemis, u kasip. U ntels łu sguchzoguèpile: Ue tasngelemen Kolinzúten, u tas'chkaèlsemen łu skéligu, u koesmezinems, gol shéi u tshéi ikskółłtem łu i-tog.

LXIV. Łu Palisé u lu Sgugakanzùt. Luc, XVIII, 10.

Kolkuèlsts łu t-Jesu Kli łu chinkanaks esgestelsemisti, u estemàlsemłtùmshi, kolsgumezinemis: Chesel łu gúi chsncháumen ks'chàui: chinaks łu esgesgest'szúti, chinàks sgugakanzút. Łu esgesgest'szúti echsuish es'chàui, egukùnem: Kolinzùten, lemtemenzin tam iezagèil łu tkuitlt skeligu: ta isnakoèmen, taiszuitigune, négu ta iezagéil łiè t'sgugakanzút. Pentich lnko s'chazèus aseláskat chinespóteem chines'chiskamélten, esià u iesnkolisusem łu inguilguílt, negu iesgakam łu sncháumen. Łu chinàks chlkot u echsuish tasnusushelshúsem łu chnuíst, eszuzuunzùt, u zùti: Kolinzúten, konkonnemìnt ié chinkonkonemúł łtéie. Kuieszúnem ié konkoint łu elgùi kolgoéłłtem łu szkuéis łu teié, u pen taszagéil

ie kagukègut. Neli łu suet esshitemkéin, esnshizinemszut, nem shéi łu kaełtkólegum; pen łu chinaks łu es'chitoikan, eskonkontelsemist, nem kutánstem, shéi łu kaesmiskèligum.

LXV. Łu Ilimígum Eskolsinzùt.

Mat. XXIII.

Nègu e'chsgumezìnemis łu Palisè: Chinàks ilimìgum guizshts kłuógonogs łu skusèes, u kòlzis, kułtùmsh ksgalitems łu selágalàgts u łu t'sgaltłtumsh támis tasntèls ks'chgùimis. Tzì ełkultámsh, zúti: Tle chinuiskolsinzùt: tle esuis'chiłsil łu ksiiłis, u ze agaluis; kuémt kómis łu sgukułtámsh, shèi kuìtlt komentèm, shéi kuitlt nspèlisentem. Łu séunemis łu tilimígum aimt, kùlsts łu sgutapennégus, zúis: M-komentép łu espelskéligu, m-ulełtèp łu sniapkéintis. Zúis łu s'chaiutèps (*his servants*:) Tle esuis'chiłsil (*laid on the table*) łu kaks'ilen; u pen łiè tam potu shèi łu ksiiłis: gùiui, m-tlutluúsentep esiá łu akszuich, m-zgalitentgu ksiłen. Gúi u zgalìtis esiá łu gest, u łu téie zgalitis, u łu zitgu potu kuezt. Nółgu łu ilimìgum, u uchem t'chináks chkonkonize chlikaze, i-chpùlze, ta i sgúku (*with a dress poor, torn, greasy, not clean,*) zúis: Sellàgt ez's'cheni u kuznółgu ezagèil łu angaznùmten? U choòp. U zúis łu sgumìlems (*waiters*:) Lehlehéchsenti, lehlchishintèp, (*tie his hands and feet,*) m-nółgustep lsnlchminten: goeit łu iszgalit, u chłùet łu isznkoén.

LXVI. Kaeks'chsguzshtuègum lu Kaeguilguìlt.

Mat. XVIII, 23.

Chináks ilimìgum galitis esià łu sgukòlems ks'chmiépilems. Chináks tel sgukòlems chsgùiłtem (*reported to him*) u mipenúis open openchstakan ululim łu guilguìlts. Łu mipenùntem ta kaepłnkolisùsten łu lguilguìlts, u chzoguepiléntem kstomistem, ksguizshementem znilz, łu négonogs, łu skusigults, esià łu tee stem ktstomìstem kłnkolisùstis łu lguilguìlts. U koikoishenem

(*went on his knees*) iè konkoìnt, u zúti: Niáulsish, kotnemtèusent, nem esiá m-nkolisùsen łu inguilguìlt. U nkonnemintem, u chsguizłtem, chsgoélemłtem łu guilguìlts. Łu eskolgoéłłtem łu guilguìlt ózkae u tchizis chináks snkułagaluisz, snkułkolems nko ululim łu guilguìlts lznilz, u. kulpeèziis, u tkoléguis, tkomstés (*caught by the throat, threw him on the ground,*) u zúis: Konéiłt (*pay me*) łu anguilguìlt. Zúntem teskułpeezinem: Niàulsish, nem neéisen łu inguilguílt. U tàmists, u nelontèm lsnlcheminten, potu uisneéisem m-òzkae. Uichentem łu t'snkusgukólems, pupusènch, u kuisnemièpentem łu chilimígum. Zgalitentem, u zùntem: Psáie, ta kuepspuàs: t-koiè esiá u kolgoéllzin łu anguilguìlt lkoiè, nèłi kokonkonszínementgu. U gol stem tasnkonnemintgu łu asnkułkólem? U aimt guizshemis łu lsgulchìm u tkontèm lsnlcheminten takaełózkae m-shitlpùsis (*pay all*) łu guilguílts. Nem teé m-ageistems łu t-Kolinzúten, ne tam tel aspuús, tasnnégustgu, u kolgoéłłtgu łu guilguílts łu asnkusigu.

LXVII. Samalitan.

Luc, X, 25.

Chináks sgukolkuélt (*lawyer*) téshilsh u sèuis łu Jesu Kli: Lchen m-chinagéilem m-chinkolchítsh l-Kolinzúten lsnlzìitis? Zùti: Stem łu eskèi l-Kolinzùten lkaimìntis? Stem łu esazgastgu lkaiminten? Zùti: Eskolkèi akaesgamènchem an-Kolinzùten tesmilko taspuùs, tesmilko tasngapéus, tesiá tankułpagaminten; m-esgamenchstgu łu asnkuskéligu, m nagalelshtgu tanuì. Zúntem t-Jesu Kli: Shéi: i-kuntògzin: łu ne lshèi m kuagéilem, m-kugúi chan-Kolinzùten. U nèłi ntels ks'chgoz'znúnems (*to surpass him*) séuis łu Jesu Kli: Stem łu eszùstgu łu is'chsàgam łu isnkuskéligu? U mèiełtem t-Jesu Kli, zúntem: Chináks skaltemigu tel Jerusalem zuélkup ch-Jericho, u z'hentès, zehenùis (*fell in*) łu nakoemen, u chz'séliguntem (*stripped*) łułuuntèm, u chageilnéu tlil, u chuèushilshementem. Shiùstementem tkoáialks, uichentem esnich (*all cut*) u chgozntèm. Chináks négu Levite cheè u shiústem,

u chgozntés. Pen chinàks Samalitan esguiluisi chiitemiis, tuichis, u snkonnemiis, chguistemis (*went to him*) u chizis łu epsłgułgùp (*had wounds*) nelchùłts łu słułuús (*bandaged his wounds*,) u pòtlłts nsigułts łu t'skoózt u tnkuilku, u tkuèis, u chtkuéusis (*put him on horseback*) łu lsnchemtéustis, úkuis łu chsnzizìlisten (*hotel*) u gest u chitentém. U guizshementem łu sguchitím tesel ululim [tchgapiléis] łu epsłgùp, (*paid in advance for the care of the wounded man*) u zúis: Gest m-chitentĕgu, ne chinełlzkolchìtsh nem gest m-gàkanzin łu asaigot'szùt. Suét iè tel chechèłés u shiústemis iè espólstem łu ksàu!tem shéi łu eps'chiságam? Zùti łu sgukolkuelt: I-chmish łu nkonnemenzútis. Zùis t-Jesu Kli: Gúish, agèilish tznìlz.

LXVIII. Goeetìlstem lu Snkolpò.

John, V, 2.

Q. 'Koméiełt lchen u ageists t-Jesu Kli łu snkolpò, u goeetilshsts łu snkolpòlegu.

A. Tchgoegoeìt u chshintées łu Jesu Kli, u shallùtem tesmòko, u lzi u łákshilsh. Łu chugpugpmùsem u goeit łu szuíchis łu skèligu, zùis łu Pilip: Nkonnemín iè skéligu shèi s'chalàskat u kos'chlziimis, u ta apsìiłen, u łu kuitlt u tel lkot u zgùi. Lchen m-kaeagéilem m-kaetèuzishtem? (*we shall buy food for them*) Shéi egukùnem chmish eskoèneltem łu spuùsz, u pen estmistés ku néu lchen m-agèilem. Zùntem t-Pilip: Shèi ku esel nkokéin ululim łu kłtèuzinten, shèi negu takspót łiè lsgoeit skèligu. U zúti łu Antelé: Chinàks tituìt iè leé epstechel (*has traveling provisions*) tnzilchstólegu t'snkolpólegu i-nols (*barley*) u esél suèuł: u kuemt shéi a nem pòt? (*will that be enough*) taks'chichet łu shéi. U zúntem: Zúnti lsupúlegu m-łakaka: u upùlegu. U łàkaka, u chsinzút tzilchłòpenchstakan, tassièntem łu pèlpilkui, u łu szizimélt. Kuèis łu snkolpò t-Jesu Kli łu lchelsh, u chchàupilèis u guizłtem łu sgumimiims, u zùntem: Mílshui, mìlłti łu askusigult. U negu łzi u agèists łu suèuł. Esiá u iłen u mkèinch. U łu uizín (*after*

they had done eating) łu skeligu, zùis: Iamstéku łu s'chmauàks, łu steltelpàks, łu spkóko (*what is left, the broken pieces of bread, the crumbs,*) nes'chéskui (*gather them in*) gei oòst. U iamstèm łu schmauàks, u kuzkuéztem open elesél es'chkazize [iamgue] (*baskets*) łu tel s'chmauáks. Łu uichis iè skeligu łu skolis Jesu Kli, p'spmántem, u sunuégu: Iè leè łu kaes'chtlutluástem łu iopiéut kszkolchízi, łu ksgutméiem iè lskèligu. Mipenùis u kslchemim kskolłilimìgum, u telóko łu Jesu Kli chesmóko i-chináks.

LXIX. Jesu Kli Eschilgustètikui.

John, VI, 17.

Łu ls'chelúg gúi łu sgumimiím chsgaziis łu s'chilptlemetiku u tasnshèistem łu t-Jesu Kli. Chiłnéukuntem: łu esioioszúti esùzelem (*pulling,*) u tuichis łu Jesu Kli eszchiłgustètiku łu ls'chiłptlemétiku; u t-Jesu Kli chguistemis łu tliée (*they saw Jesus walking on the waters of the sea; he walked up to the boat,*) chiitemìis u ngèel ntels t'skuskus'chaské [spokani, toktokoniúlegu] (*ghost,*) u zùntem: Koielé, ta koksngelémentgu. Ue ntels ks'chiłkuénkum u ksnłákshilshem (*to take him up from above the water, and take him on board*) tlices, u i-kuemt mipenùis ku lsgazin eszkaznètiku (*the boat was resting ashore.*)

LXX. Łu Snkolpólegu lu Nguilguilten.

John, VI, 24.

Łu mipenùis t'skeligu choùsemis łu Jesu Kli (*they had lost sight of him,*) u lesmiłko lstòligu tlutluùsentem; u uchchnùis (*found him after all*) u kuemt zùntem: Koiè konguilguìlten łu snkolpólegu. Łu leleéump iłis łu i-tish łu semmiis tel Kolinzùten (*fed to them by God,*) łu i-tish łu i-pik ezagèil t'skèilègu, u kuémt komip. Ié łu snkolpó łu semmınemp (*fed to you*) łu t-Kolinzúten. U łu tshèi u iłen iè t'snkolpòlegu tapistêm m-kstlil. Koiè łu konguilguílten łu snkolpòlegu (*I am the bread life-giving*) łu zgùi tel Kolinzúten.

Łu shèi łu né ilen ié tel isnkolpò, nem tshiéus kaesguilguìlt. Łu snkolpó łu kuiksguizłtem shéi łu iskèltich, łu nguilguíltis łu skeligu. Łu Suip i-nchesenémiłts (*took in bad part*) łu skolkuèlts, i-ntemmànemis (*refused to hear it*) ieiezìnemis (*grumbled,*) zúti: Lchen m-agéilem łè skaltemígu m-ìłiłtem łu skèltichs, m-kaeeèmłils łu t'skeltichs? U zúuntem t-Jesu Kli: Unè, unégu piesunégum; łu ne ta kosiłiłtep łu iskèltich, u ta kosùstłtep łu isngul, m-ta kuksguilguìlt. Łu ne tshéi m-koìłiłts łu iskétlich, mkosùstłts łu isngul, nem tshiéus m-esguilguìlt, u nem t-koiè m-téshilshtem (*he will be raised up*) łu tel tentemnéi ne lezèut sgalgàlt. Nèłi łu iskeltìch unègu siìłen, u łu isngúl unègu szsùst. Łu suét u koíłiłts łu iskéltich, kosústłts łu isngúl, koesntkuélzems (*remains inside of me*) u koiè nem esntkuèłzèmsten (*I will remain inside of him.*) [Nem lkoié m-lzìi, u koiè lznilz m-chinlzìi: nem péntich lznilz m-chin-lshéi, u łu znilz pentich lkoié m-kochlsheèmis, mko cheléleémis] Ezagéil u tinguilguìlten łu inleeu u kozkúlsts u tinleeu u chinesguilguìlt, u gol shéi łu tshéi m-koíłis, m-tkoié m-guilguílt.

LXXI. Łu Smeem tel Cananea.

Mat. XV, 21.

Chinàks smeém tel Cananea, łu tel szkúms łu s'chiłptlemétiku (*from the interior, far from the sea*) u ezuèems łu Jesu Kli, eszùnems: Konkonnemìnt Kolinzùten skusèes Tapit: łu istomcheèlt esguzguzméchstem łu t'sgoèlemen. Tasshuélzenementem, tasnchkaèlsénementem (*did not say a word to her, did not mind to hear her.*) U zúntem łu Jesu Kli t'sgumimiìms: Meemint ié smeèm kaesmezinemłils (*she vexes us crying.*) U zùti łu Jesu Kli: Tam kozkúlstem i-chimìsh gol łu skusigults Israel esoòsti. U zgúi łu smeèm lskolchemélsz chkoikoishènemis (*knelt before him*) zùis: Kochińshìt, koolkshit. Zùis łu smeém: Tasiò łu kskuéłtem łu siíłis łu skusigults u ksguizłtem łu nkokosmè. U zùti łu smeém: Néłi ue łu stitichíme łu schmauaks łu chéltichis estutuák łu tel

snchililłentis, shéi es'zeszinemsts, es'chemzinemsts (*pick up the refused food.*) U zùntem t-Jesu Kli: Smeèm, kutunt łu asnoninguéne; kuksagéilem taskułpág. U i-kolkuèlt łu Jesu Kli, u ełpaàg łu stomcheèlts.

LXXII. Łu Sgoèlemen Esntkàu.

Luc, XI, 14.

Chinàks skaltemígu esnołguèlzem łu t'sgoèlemen u t'sgoèlemen kólentem esntkàum; tèshilshtem l-Jesu Kli; u t-Jesu Kli ózkàests łu sgoèlemen, u siz tigusnkolkuèlten. Kamkamílsh łu Pàlisé łu es'chlziimis, zùti: Ozkaeis ié sgoélèmen néli łu tilimìgùms ié sgoélemen guízłtem, łu kłniopiéuten. U tkuitlt zúis: Gu mi kaełakoshìłilt (*show us something*) łu tel Kolinzùten. Pen Jesu Kli u uìchłtem łu szkułpàgs zùis: Esiá łu ililimígum esgokouszúti lzníilz, shéi łu s'chhóinten (*if they are divided among themselves; that is their end.*) Łu zitgu łu estelpéus ú eschemłene, smlílt. Łu sgoélemen négu estiákoti lzniilz, negu es'chhóitis. Shèi łu t-Koié ozkaèsten łu sgoélemen, u t'sgoèlemen koguizłts łu ikłniopiéuten, u łu taskusigult łchen u agèists u ózkaeists? Nem shèi łu aksguchzoguèpile. Pen łu ne tzòkomis Kolinzúten u ozkaésten łu sgoèlemen, kuemt chiziłems siz t-Kolinzùten. Łu suèt łu skaltemìgu łu ioiòt epłngazélsten (*armed*) es'chitestés łu chmchinèlgus (*his yard,*) u esiá łu tee stem u kamkémt. Shèi ku tchinàks łu mił ioiòt chizentem, u chgutpmintem, u kòmełtem łu ngazélzes, kuemt guizshemełtem łu nchemèlguntem (*gives away his ransacked goods.*) Łu t'suèt takoèsngàztústs, shéi koeseutùsemsts (*he that does not side with me, sides against me:*) łu t'suét ta koesiamshìts, shéi koespgomshits. Łu chechèt sgoélemen łu òzkae tel chinàks łu i-tgamlégu shèi guìst estlutluúsi tksnimèłistis, u tasłeguès'chit (*finds no rest*) u zúti: Nem chikaełgúi łu tel shéi u koesozkaéstem. Łu ełtchizis łu tel shéi u òzkae, shéi i-ngúkulze (*clean room,*) u ełgúi, ełkolsgazút t-sìspel tel znilz u mił tèie, u ełgùi, u ełnłkakélze (*sit themselves again inside,*) łu lzitgus: kuémt tel zi m-ełches'tshitem ié skèligu łu tel esshiìt.

LXXIII. Łu Smeem lu Espukuneèi.
John, IV, 42.

Łu Jesu Kli i-kuékust gùi chsncháumen, u chgúimentem łu tgoeìt, u mimishítem. U ezùkułtem chináks smeèm potuspukunéi, u lnihéusems iè skéligu u téshilshtem, u zúntem łu Jesu Kli: Kolinzùten, potuspukunéis iè smeem, uichtem epsnkułkolút t'skaltemígu (*nunc adulterium commisit haec mulier, visa est habere concumbentem virum*;) kaezùłiłs t-Mois kaeksteluùtem t'sshénsh łu ezageil łu skéligu: u kuezìnt lshèi nem? Eskoènems łu Jesu Kli, ksminepúłtem; [łu ks'chkoènemis u ksnemiépems.] Echsuish łu Jesu Kli, u chitoikanem, u kaiùlegum lgalélpe łu tzókomis. U essuséuzinems łu shtemenzút (*raising himself up asked them*,) u zùuntem: Gu, łu suét tel empilè taskuiłtèie shèi m-shiìt m-teentés łu t'sshensh, m-chteìzeis. U ełchtóikanem, u agatchim ełkaintès łu galùleguten. Łu séunemis łu shèi egukùnem, kuemt epłoózkae chinanàksemis; zeésh, eskonkonùs (*holding their faces in their hands*,) esgóimist; łu tel pogpogòt u estagolús. U ntels ksazpnùnems, u znilz u azip (*they wished to make him fall in the trap, they fell in the trap.*) U ełshitemenzùt łu Jesu Kli, ełshitemkèm u uichis i-chmìsh chełesél (*only two left*,) u zúis łu smeém: Chen łu anmipenzúten? A tee t'suét u chzoguèpilents? U zúti: Ta t'suèt, in-Kolinzùten. U zúis łu t-Jesu Kli: Negu tkoié taks'chzoguepilénzin: Gùish ta négu akaełkunèm tnchestin.

Kuémt zúis łu eltelskèligu: Koiè łu kospeègus łu t'stóligu: łu tshéi koes'chshistès tam i-tchim esguisti, u pen nem tespeegu łu znguilguìlten. Koié łu chinunègu, chin shushuél, koiè łu chinnguilguìlten.

LXXIV. Esshiìt tel Aplaam lu Jesu Kli.

John, VIII, 46.

Lnko sgalgàlt t-Jesu Kli, eskolkuélsts łu snkuèligus zùis: T'suét ié tel empilè m-konmiépełts u chinepskuiłtèie? Kuiezunègum, u gol stem ta koeznoninguénémstgu? Łu suét łu tel Kolinzùten tshéi u koesséunemłts łu iskolkuèlt. Pen łu ta koesséunemstgu tam tel Kolinzúten u kuzgui. U zùntem łu t'Suìp: Tamà kaesunégui kueszustem kusgoèlemen, kuepsgoélemen. Zúti łu Jesu Kli: Ta iepsgoélemen, esheestén łu inleèu, u tanuì koesguèmchstemstgu, koesguémzinemstgu, koes'choinzùtemstgu (*you insult me.*) Łu tshéi u koes'chiteltés łu iskolkuélt taspistém m-kstlil. Zùti łu Suíp: Hòi ku mipenúnzin kuepsgoélemen. Łu Apłaám tlil, u łu kaelelèu tlil u anuì kukłsuet? A anuí łu mił kukutiszùt łu tel kaepogpogót? Zùti łu Jesu Kli: Shèi łu koié u chisilimguszút, kushèi i-tenemús. Łu suét łu eszústgu an-Kolinzùten, shéi łu inleéu, u tznilz u kokólilts łu iksilimìgum. Tanuí tasmistégu; u tkoiè pen esmistèn. Ze ku chinzúti tassúgusten, ku neu chin kòlist chinezageil tanuí chinióikoe. U pen esmistèn, u esséunemsten. Ze ku tanleéu t-Aplaam, ze ku nèu lemt u koksuìchis łu isgalgàlt, łu inchkòlilten; uìchis kuemt, u negu lemt. Zùntem łu t-Suip: Ziùzi kusilchłopen smgòp, u uichentgu łu kaelèèu Aplaam. Zúntem t-Jesu Kli: Unegu kuiesunêgum łu ziùzi kolil łu leeump shéi tle łu koiè. Kuemt tkòmem t'sshensh ksteluisems; u Jesu Kli uèkuist, u ózkae tel snchaumen.

LXXV. Łu Es'chinemkéin u Kolil.

John, IX.

Q. Komimishìt łu eschinemkéin u kólil (*blind-born.*)

A. Jesu Kli esguíst u uichis chinàks tle es'chinemkéin u kòlil.

T'sgumimiìms sèuntem: Mienzúten, t'suét u chcheséрilèntem iè skaltemìgu? A iè tznilz, a tpogpogpóts u es'chnomkéin u kolil? Zùti łu Jesu *K*li: tam tpogpogòts u chtlepilèntem, u tam

tznilz u chtleepilenzút (*neither his parents are the cause of his misfortune, nor himself,*) u pen ksłakomłtém łu Kolinzùten łu siopiéuts. U ptagoúlegu lmalt, mllòkoko, tełìl łu malt, u chmtlemìtlsis (*spread it over both eyes*) łu tmalt, u zùis iè es'chnemkéin: Gùish zéusish (*wash thy face*) lsnzozàulshten Siloe. Gúi, zéusem, u ełgúi, tle uchskéligu. Zúti ié skéligu estpiéut: Ez's'chéni? A tam shéi łu lsnsgamáks u tnamtáks (*by the road was waiting*) u esngalízini? Knitlt zúti, shèi; kuitlt zùti, tam shéi, pen ezagalús tkłznilz, pen tam znilz. U pen znilz eszùti: Koiè. U séuntem: U lchen u ezagéil kutigusntlutluùsten? (*you got your sight.*) Zùti: Łizì skaltemìgu esaustem Jesu Kli, tshéi u kochmtlemitlsis tmalt, u kozùis zéuish chsnzozáulshten. U chingùi, chinzèusem, u chintigus'chkutkutlústen. U zùntem: Chèn? U zúti: Tàui, goà chechèn. U potu ls'chazéus u kolis łu malt u chgalgàlsemis. Łu t-Palise séuntem: Lchen u kuagéilem u kuuchskéligu? U méiełtem esia lshéi u ezagéil. U zùti: Tam tel Kolinzùten łié u zgúi, nèłi taspótests łu s'chazéus. U zúuti łu kuìtlt: Lchen u kaezagèi nem kolnúis łu ezagèi tkonkonemùł ltèie? U ezgokuéusi, ezshemenèus. U séuntem łu es'chnemkéin: Kuesnen'ntēls iè lskaltemìgu? U zúti: Iopièut sgutméiem. U łu Suíp ta ksnoninguéne u es'chnemkèin. U zgalìtłtem łu stemèlis, u seuntem: A shèi łu es'chnemkéin łu skusìgultemp u kòlil? lchen u agéilem u tigus'chkutkutlústen? Zúntem tpogpógóts: Gest kaesmistém u shèi łu kaeskusée u tle es'chnemkéin u kolil; ue ta kszùłemen lshéi u ezagéil u uchskèligu, takaesmistem: séunti, tamà tle tiguspuús. Lshéi u egukùnem ngélemis łu Suìp, géi ne òzkaèstem tel snchâumen: néłi tle uischkamkamélistem łu shéi, esià síispuúsem (*of one accord*) ne suét m-zúti Jesu Kli kael-Kolinzúten m-ozkaèstem. U ełgalitentem łu es'chinemkèin, u zúntem: Mèient łu unegu: kaesmistém u teie ié skaltemìgu. Zùti: Łu ne kuiłtèie iè skaltemìgu, tasmiłtén, u pen esmistén chines'chnemkein u chinełuchskéligu. Ułel zùntem: U lchen u agéistems? Zúti: Tamà tle zúłemen u méiełemen, u gol stem u koesmezíneimstgu? A negu anuì pezntèls pksgumeiméie? (*to be his disciples.*) U chestemíis, u

zúis: Noninguenèment tanuì: Moìs shéi łu kaessèunem: kaèsmistém t-Kolinzúten u kolkuèlstem łu Moìs; pen łié skaltemígu ta kaesmistém łu tel chen u zgùi. Zúti: Iè łu esnuilélsem (*it is queer*:) esmistègu u tel znilz u chintigustlutluùsten, u tasmistèp łu tel chen u zgúi. A łu kuàkot nem agéilem? Tapistèm łu tel kólentem łu stoligu u uíchtem chinàks kólils uchskéligu łu kolil u es'chnemkéin. Shéi łu łiè tam tel Kolinzúten, ku néu ta pistèm kskolis łu shéi. Zùntem: Tamà łu tel téie u kuzkólil, u kúnté tanuì kaełzogzogłúlilt? U goélstem. Séunemis t-Jesu Kli, u zkamenchinélgu̓ntem tel snchaumen, shèi uíchis u zùis: A esnoninguenémstgu łu Kolinzúten łu skusées? Zúti: Suèt łu shéi łu iksnoninguénem? Zùis: Łu shèi tle uichentgu, u tshéi u kueskolkuèlstems ìetelgoá. Zùis: Unégu esnoninguenèmstemen. U tkòko, chkoikoishénemis, póteests.

LXXVI. Jesu Kli Eszogzogòms lu Sgumimiíms.

Luc, X, 1.

Łu t-Jesu Kli tp'pstès, zokois àuis łu chspelchłópen ełchesèl łu tkùlstem (*sent ahead*) es'chéseesél kaeshiitemìnem [łu kssgushiìts] łu ch-shèi u kłnchìzentis, u zúis: Goéit łu ksgoizlègu, u chłùet łu ksgukólem, ksgugoizlégu, kutenúlegu łu snkółkaten, u łu kłchgoizléguten chchìit, u łu spkèin tle kuallìi. Cháui łu ch-Kolinzúten kaeszkùlstem tksgukòlem. Gúiui: shéi tkoiè u piestkúlstem piestkuléusem łu lnsìizen: pkaes agèili łu kaelgolgoàl łu chnsìizen. Ta pkaepłululim, ta pkaepłkaeshin, ta pkaepłstéchel, ta pkstlip pksmimiìm. Łu lchen u pnòłgu, m-pzúti: kaesgestshìtem łiè zitgu, gestshzùtui. M-ne kutlip lzitgu, m-kuìłen m-kusúst łu lakłnz'zílshten. Gest m-iłentgu łu akssemmín (*eat what they feed out to you*,) nèłi łu sgukólem takstàm kaepsgákai. Paagstégu łu es'chzalélsi, meemínti łu sgoéłemen. Łu t'suèt gest m-tàzgants, shéi koiè gest koesàgais. Łu ne t'suét m-chestemints, shéi koiè u koes'chestemìis. Ta pksułhumeluìsi.

LXXVII. Łu Sisiús lu Sguchit'skágae.

John, X, 2.

Koié łu kochshiépiles, kochitenzùtis tgolgoál. Łu unègu łu gest sguchit'skagae estkontès łu nguilguìltis łu lguigueiùls [estlilshìtems, tlil łu gol guigeiùłs,] (*dies for his animals.*) Łu suêt łu sguchit'skagae i-chmish gol esgàka, u tam znilz u epłguigueiùł, tam epstè, tuíchems łu nsíizen zgúi, kuemt kułtelkomìis, kułgutpemìis (*runs away from*) hòists łu szchiìtes (*his charge*) łu szchiteskàgaes, nèłi i-pàusts łu guigueiuł nèłi tam guigueiúłs, tam stés. Shèi łu kochshièpiles łu tgolgoàl [łu tmouton.] Esmistèn łu iskusigult, łù ingolgoàl, u koeltmistées łu tiskusigult. Zagèił tkoesmistés łu tinleéu, u esmistén łu inleeu, u estkostèn, esguizshemsten łu inguilguìlten, łu inpopèulshten łu gol ingolgoàł. Negu chinépłgolgoál t'kuìtlt; nem négu znółgusten m-nulùsten łu tle lingolgoàl; nem négu m-koseùnemełts łu iskolkuelt: nem i-nkokòo, nem negu i-chmàks łu kłchshiépiles.

LXXVIII. Téshilshtem lu Piel.

Mat. XVI, 13.

Séuis t-Jesu Kli łu sguminmìms, zúis: U koeskolsuétemsts, koes'cheezìnemsts łu t'skeligu? (*whom do they take me for? what do they say of me*) U zúntem: Shèi kuitlt nté ku-John, kuitlt nte ku Elias, ku-Jeremy. U zùis łu t-Jesu Kli, łu skusigults: U tempilé pnte chissuèt, koeskolsuétementgu? Zùis łu t-Piel: Anuì ku-Jesu Kli: łu tnguilguilten *K*olinzùteǹ kuskusées. U zúntem t-Jesu *K*li: Ma, kulemmszút, kukutenchstemist, ku-Simon kael-Ionas, néłi tas-ázgantgu łu iskeltich·łu isngùl; u néłi tinleéu kołakomstès [łakomshìshemis] lanuì; u koazgałtgu łu inleèu łu ls'chchemáskat u lzìi. Iételgoá koiè kuieszúnem anuì kukł Piel, kuéstementgu łu sshensh, u łié lsshensh iks'chkaeisshinem łu ikłnchàumen u esiá łu mił ioiót łu sgoélemen łu tel solip takslkontès koksmáułts ié iklnchàumen. Nem guizłzin łu kołínchegkuèptis łu kołinchemèps łu snchzoguepileten łu ls'chchemàskat: łu ne tee-

stem m-lchentegu, iè lstoligu, m-shéi m-ezagèil łu ls'chchemàskat. Łu ne teestèm m-talentégu tanuì iè stoligu, negu m-estal łu ls'chchemáskat. [Łu akszchzoguépile ié lstoligu, nem kszchzoguèpiles Kolinzùten. Łu akszkolkuelt iè lstoligu, negu ezagéil tikszkolkuelt, nem kłkoié. Kuikłnłkalshelpenzùten, koaksnzuzuéchsem, kuisgukolkuelt, kuikłnmizinzùten: m-kunagalelsemist t-koiè: i-kaenkòo.] (*Thy judgment will be the judgment of God, thy words shall be my words like-wise, shall be mine. Thou art my Vicar; do as I do thou art my mouth piece, my ambassador; think thyself to be myself; we are but one thing.*)

LXXIX. Tigulemshiízt lu Jesu Kli.

Mat. XVII, 1.—Marc, IX,—Luc, IX, 28.

Komis t-Jesu Kli łu Piel, James u John, u nkułgùimis chlkot chesmóko, u tigulemúsemstem, tigulemshiízt łu ls'chkutkutlùstis, u i-peègu ezageil t'spakanì, u łu gaznùmtis ezageil t'smékot u pakàlks, che i-pik, i-chpikalks. U lzì ú łaàko łu Moìs u Elias u eskamkamílsh, u es'chskolkuéltem łu kstlils. U zúis łu t-Piel: Io gest ie u ieleé u kacaiéut. Łu ne kuutels, m-kaekólem tzitgu tchełèlgu, nkoélgu akłanuí, nkoèlgu kł-Mois, nkoèlgu kł-Elias. U psap tasmistés lchen u egukánem. Łu ezkamkamìlsh u laàko i-pègu łu s'chitemip, u chiłcheineéntem; u tel s'chitemìp epsłakozin zúntem: Shéi łu ingamènch łu iskusée, sèunementi. Łu lèshinmis, nłkakaìlsh łu lskutlùs łúmenús, u kutunt ngel. Chgúimis t-Jesu Kli, chngunténi u zùntem: Telílshui, tpipui. U łu chugpugpmúsem àzgam shitlùsem, u ta suét uichis i-chinàks Jesu Kli, che echsuish, u zùntem: Ta kuksmimiím m-chineltelskéligu łu tel tentemnèi.

LXXX. Martha u Maly Zupséus.

Luc, X, 38.

Gùi łu Jesu Kli, chsniapkéintem, u uichtem tchinàks smeèm esaustem Martha, u galitentem łu chzıtgus. Epłzizuùps esaustem Maly. Gúi łu Maly u lszozòshiis Jesu *K*li u chłàkshilshemis, u esséunemists łu skolkuélts. Martha kuemt eskoimchstemist eskomkoimels kskòlzinems Jesu *K*li, kolchilshélshis łu Jesu *K*li u zúis: A ta koks'chkaèlsementgu kogoèlsts t-Maly tinz'zuùps i-chinchinàks u chines kolsinzùti chines agaluìsi? Zuntgu koks-olkshitems. Zùntem: Martha, Martha, mił esnkaèlsemstgu łu iè teé stem. I-chimish i-nko łu kaeksnkaèlsemstem, łu kaksntèlsem-stem, łu takaekstàmstem. Maly łu sznkoéis łu gest tapistém m-kstlèkułtem.

LXXXI. Łu Espogtilshi Olìis T'seulku.

Luc, XIV, 1.

Nko s'chazèus t-Jesu *K*li chnólgumis chinàks ilimigum ksntog-kéini (*to dinner*) u esnenechnùnems. U chinàks estòko łu skol-chemelsz u chzalels tespogtilshi łu olíis t'séulku, esnsìgugulzc łu séulku (*dropsical.*) T sùltumsh łiè laièut: A ku néu paagstén ié ls'chazéus? Tapsnkolkuèlten. U zúis: Zé ku pepszúłem u nloopúlegu lesnlogúlegu, ku néu a taks nkutlùleguntgu łu ls'-chazèus? U paagstés.

Mipènùis es'chgoznuégu suèt ksshíitemi kschłàkshilshemis ié snchiłíłenten, u zúis: Łu ne teé m-galitłemt łu lskolsinzut pksíleni, ta kuełshiit m-kułákshilsh, tam łu lsptlmàks łu sniłentem m-ku-łákshilsh, (*sit not at the upper-end of the table;*) géi teé suét nem mił kutunt tel anuì m-galtłtumsh m-shéi nem shèi kaepsnchiłemùten. Nem łu tshéi u esgaltłtumsh m-shèi zúnts: Sellagt, tlèkush, lzì ksłakshilshi łiè. M-shéi m-kuzeèsh łu lchgoe-goeít nè tlekustemt. Nè galitentst teskolsinzúti, ne kugúi m-shéi

nem kuezéut m-kułàkshilsh, m-lezéut snchiłemùten m-kuchłàkshilsh. M-shèi łu t-shéi u galitents m-uìchents, m-zùnts: Zgùish, ié lesshiìt m-kułàkshilsh: m-shéi nem kutùnstemt nem kolsmiskèliguntst.

LXXXII. Zacheus.

Luc, XIX, 1.

Łu Jesu Kli esnshiístéusems (*passing in the middle*) łu sniapkéintem Jericho, u chinàks esàustem Zacheus esnuchmèlsems łu Jesu Klì, u takskłnùis [taksuchchnúis] łu ksùichis, nèłi skukuimàlakoi. Tchkèzelshemis (*ran ahead to him*) u chiulsh łu lesshite ksuichems łu ne teè ksshiúst. U potu lshéi chtgogomintem (*came straight in front*) u àzgais chnuist łu Jesu Kli, u uichis zûis: Zachèus, goetléchstsh ełzuèlkupsh nèłi chmezgúi chanzitgu chiksntogkèini. U i-goetlé u zuélkup gest u ázgasts, tlémtemis, u guiúsis chzitgus. Kuèmt ieiezinmist (*grumbled*) łu skéligu néłi łu chkonkonemùł ltèie u nółgu. Koltshìlshilshis łu Jesu Kli łu t-Zacheus, (*stood before him*) zúis: Łu tislémt nem tgoéus łu tee istèm (*my things shall be divided in two equal parts*) m-guizlten łu konkoìnt: ne łu teè epłnàkomen, ne łu teè epłkoìlen, nem neèisen tel zi mus ksngoztùs, tel zi ks'chgoèzt łu tel isznàko. Zúntem t-Jesu Kli: Ietelgoà lsgalgàlt u chnółguments tnguilguílten. Néłi négu ié kael-Aplaam, u chinzgúi iéstlutluùsem łu soósti, iksguilguìltem łu esoòsti.

LXXXIII. Łu Klezéut Sgalgàlt.

Mat. XXIV, 15.—Luc, XI.

Łu esłàkshilsh Jesu Kli lesmóko Olívet zúis łu sgumimiíms: Ne uichtep łu lsncháumen łu ls'heesnúlegu (*in the holy place*) łu eskuiłchechéti, shéi łu kłchmáutis łu kłchnhóitis łu snchàumen (*committing fornications which are the cause of its destruction, of its end,*) m-shèi łu tesmistèm łu kaimin ksnsugunems. M-lshèi łu

tesaiaiéuti łu l-Judea m-kschgutpminems łu esmkomòko, u ne łu lchemkanélgu (*on top of the house*) m-epłlzíi, takaełgúi chzitgus kskuiskuiłsízem tel eskeikéi. Nem gut'miszùt (*woe*;) łu ksntkuèlt, łu kskaèmélt ne lshéi łu lsgalgàlt. M-pcháum ta pkstelòko łu ne istch, u łu ne lkutunt sgalgált. Ta pistém t'shéi ezagalskutúnt epłnguzguzmèlsten, ezageil tkoksnguzguzmèls łu lshèi lsgalgalt, m-ta pistem m-kaezagéil kaesnguzguzméls. U łu ne ta ksgoízentem (*cut short*) łu zi sgalgàlt, nem ta kaepłguilguìlt iè skéligu. U pen łu gol isznkoén pagpágt skéligu, m-goízentem łu zi sgalgalt. M-ne zúntsit: Heè, ié leè łu ksgulgultłtumsh, goà shée lshéi, ta ksnoninguenémentep. M-epłtèshilsh łu t'skamłgulguíltzùten (*false saviour*) u tkołèguégukuiłtúmsh (*seducers*,) m-ps'chstemłtòmsh tkúskust (*shall astound people with wonders*) m-geil néu m-kstakaknùis łu gesgést négu skéligu, łu ne kslkontes. M-ne ue zúnzit, lzitgus u esuékuisti, ta ksnoninguenèmentep. Nełi zagéil t'suéchemt ztlèchch łu tel sntlechtìn u łakomenzút u chsnchlgutìn, lshéi m-kaezagéil łu kaełzgúitis łu Jesu Kli. M-ne ié lesmìlko lstóligu ne teé lchen m-kaepskeltich t'tentemnéi, m-chshéi m-chiaamintem łu tmelkanùps.

Ne i-chgoézt zi téie sgalgalt, m-kolchilùg łu spakaní, m-takaepspaàka [ta kaełokèm] (*the moon shall shine no more*) łu spakani łu lskukuéz: m-ztouák łu kukúsem; m-iuiuilsh (*shaking*) łu s'chchemáskat, m-chzkokomist esiá łu skalkéligu. Nem tuichentem łu Jesu Kli eszgùi es'chłkalshénei łu ls'chitemip, m-łakomenzút kutunt, sisiús. M-zkúlsts łu Anges m-kuiłnpúgumen, m-esntlagzin, m-iamstés łu sznkoèis łu tel muslégu łu tel sznnèutis (*the four places where the wind comes from*) łu stoligu, u tel chmchmàgais (*from both opposite sides*) łu s'chchemàskat [łu tel es'chshemenéus łu esnptlptlmùsi łu s'chchemàskat u tel s'chuìstems łu s'chchemáskat u chnishút] (*from both opposite ends of the heavens, from the upper part to the lower part of the heavens.*)

Mùlish łu akłchnsugunèten akłchnpagatin (*a cotton tree will make you understand.*) Łu ne kaełtitiìmuìlsh łu chszlzlèchsts ne kuakuaàl łu pizchls, mipenùntgu ku tle ksaanłkauılsh, chìitemintgu łu sánłka. Lshéi m-ezagèil ne uichentgu esiá łu tzùłzin, m-mipenúnt-

gu tle chzkołintshelshép (*come to stand at your door*) łu lankolinchemép. Kuesunégum, ta kszsip łu skèligu m-lshéi m-kaeezagéil. Emué ksaàmt łu s'chchemàskat, emué ksaámt ié stoligu, pen łu iszkolkuélt takaesaàmti.

LXXXIV. Lazar Eltelskéliguntem.
John, XI.

Chinàks łu skuèsts Lazar łu łkàkazes t-Maly u t-Martha shéi chzalèls. Kultúmsh ié z'zuùpsz kszùnems, es'chzalélsi łu asellàgt. Zùti łu Jesu Kli: Tas'chzalèlsi gol kłntelíltíis, pen gol kskutúnstem Kolinzùten. U lzìi t-aselàskat, tasiùmist łu tel snlzìitis. Kuemt zùis łu sgumimiíms: Gu kaes'chgúiem łu isellágt. Zùti Thomà: Tama kukspólstem łu chshéi; u golstem u kuesnguiélsi? Siz zúis: Łu kaeslágt esìtshi, kaesguiskèłinem. Zúntem: Ne łu esítsh, m-shèi gést. U siz łakomłtém: Estlilemi, pen io gest akłanui łu taislzíi: kaeks'chgùiem. Zúti Thomá: Gest kaeskapentém, nem kaksnkułtellemintem (*we will stick to him unto death, we will die with him.*) Łu kolchìtsh łu Jesu Kli, mipenùis ku tle móskat u làkantem. Goeit łu Suíp [ngéigezin] łu chgùimis Maly u Martha łu ksnlemèlsem gol s'chtellépiles łu tłkàkazes. Martha łu lèshinmis chchiìt łu Jesu Kli, shèi tchgúimis; u łu Maly emút lzitgus. Martha zúis łu Kolinzùten: Kolınzúten, shèi ku anuì kuleè, ku néu ta kstlil łu inłkàkaze; ue ezmistèn łu tee stem m-galitentgu tel Kolinzùten, nem guizłts. Zúntem t-Jesu Kli: Nem ełgutílsh łu anłkákaze. Zùti łu Martha: Esmistèn ne chezèut sgalgalt m-ełgutìlsh. Zùis t-Jésu Kli: Shéi koiè kochshièpiles łu tntelıltìn (*I am the master of death.*) Łu tshéi u koesnoninguenèmists ta pistém m-kstlil. A kononinguenémentgu? Zúti łu Martha: Onè, chinnoninguéne, chintéls kuskusées t-Kolinzúten, kuzgùi iè lstòligu. U guisgalìtems łu łzizuúps. Nkukuíizinemis u zúis: Kuesgalìtem. U òzkae. Łu stelskéligu ntèls m-chzoótemis łu sgutlìls, u chshintèes. U łu koltshilshilshis łu Jesu Kli nègu egukúnem łu tłchìchsis. Łu uichis t-Jesu Kli, łu smeém łu eszoót, kuemt chtpiéute-

mentem łu t'skèligu, u meèls, nigupèls, u zùis: Lchen u ntkolèguntep? Zúntem: Zgúish asázgam. U chauaupús łu Jesu Kli, u zùti łu Suìp: Ku unégu gaménchis. Kuìtlt zúti: Łu tshéi u kòlis łu ksuchskèligum łu es'chnemkéin u kolil, ku nèu ta kskołnúis ta kstlil? Hói chizis łu sntentemnèiten: esnłgoùlegu, u eskołincheép t'sshensh. Zùti łu Jesu Kli: Tlèkuskui łu sshensh. Łu Martha zúti: Tle naáka, tamá shei smòskat ntkolèguntem, tle chestuilsh. U zùntem t-Jesu Kli: A tamà tle zùnzin nem esiá łu uiluilt łu kutunt nem uíchentgu. U tlekustem łu sshensh. U chazgáskatem łu Jesu Kli; chàum, zùti: Leèu, lèmtemenzin łu pentich koesséunemstgu, u kuies'chaum i-chmish kłnzgoèltis ié skéligu, ikskoènełtem koksnoninguènems u tanuí u kozkúlstgu. Łu choòp u ntlagzıszút, zùti: Lazar, zngutelshúlegush (*come out rising from the grave.*) I-choóp, u gutelshúlegu łu estlilemì, eslchelchéchst, eslchelchshin, i-tpìkalgu u esiligús t-épsten (*kerchief,*) u zúis: Chtalízeènti, m-ptlèchstementep. Chgoegoeit łu lzì tpiéut łu uichis łu szkols Jesu Kli, u noninguenèmentem.

LXXXV. Es'chkonnmèpilem lu Jesu Kli.

John, XI, 47.

Chsguiùltem ié szkols Jesu Kli ch-Palisé, u łu ilimìgums koikoàialks u łu Palisè iamszút ks'chkamkamèlisem łu Jesu Kli, u zùti: Lchen m-kaeksagéili kuémt? kaespsàchstemłils łu kaeskéligu (*he makes our people wonder:*) łu ne kaelzìistem, łu ne ta kaes'chkaélsemstem, łu Lomèn nem kaekómłils łu kaesnkuèligu, m-kaekòmłils łu kaestoligu. U chináks esaustem Caiphas potusilimígums łu koikoáialks, zùti: Ta stem u esmistép. Mił gest łu chinàks łu kstlil łu gol skèligu, kuemt ta kskoàngantem esià łu kaeskusigult łu tkaeshemèn. U tam tznilz u epskolkuelt, pen estméiems gol Jesu Kli kstlilemí gol esia łu skéligu. U tel shéi sgalgalt chzgontém (*decided*) kspolstem łu Jesu Kli. Golshei Jesu Kli che tasłakomenzút łu lskeligu, pen kùmshilsh, chuèushilsh łu chkùm (*went into a desert,*) u chshintém t'sgumímiìms.

LXXXVI. Koélzen, Púnelp.
Mat. XXII, 1—Marc, XI, 1—Luc, XIX, 29.

Che tzilchstá m-pòteem u chesél u kulsts łu tel sgumimiims, zúuntem: Gùish chsiapkein i-tog łu chaskolshíizínem, łu lasmeltòg (*right in front of you*) nem ku uichem t'stòt'lze (*jack-ass*) es'chazminálko epłkokomuskàgae tastgog, chetasnchłkalshèusmstem, m-koezgùiłtep; ne kaepłezinłems, m-shèi m-zùntep: T-Kolinzùten u esiapzinems, tkoie u iesgalitem, ikłnchemtéusten, m-siz guizłems. U gùui u tuichits łu smúmshin u łu skokomuskágae esaaz ls'chiságam lkołinchemép lchólzkae lnaslàks, u talintés. Łu tchshièpiles zùntem łu potu kstalims: Pez's'chéni? U zúuis: Nèłi t-Kolinzùten esiapzinems [estèems.] U zúti: A. U tkéigułtem łu stolzskágae u łu skokomuskágae. U łu chgoegoeit łu guigùi lkutunt sgalgalt, łu lèshin zenés Jesu Kli ch-Jerusalem chsniapkèinten, chkòmis, chmàuis punelp, koélzen sz'lz'léchsts, u tchgùimis. Łu chìzis łu Jesu Kli, chkapèusts łu gaznúmtis lkłnchemtéustis, u chtkuéusentem (*put him on horseback.*) Łu shushuèl nguápksanten t'sizem; esiá u nptlálks u guepilègushtem łu tshéi m-ksshiùst łu Jesu Kli. Kuitlt nichelisem t'sz'lz'léchst, u nkamnáksis łu lshushuèls. U chshemnèusentem u tkoòt łu skéligu (*the people would walk at both sides.*) U łu t'szizimélts, tesià łu skéligu u chshistès nkułgúimis Jesu Kli, eskuests pùnelp sz'lz'léchsts, kuélzen. U potu ksuèlkupi łu tel esmóko esàustem Olivet zchitagolèchst ksnkuénzinems, u aitzìnemis gol esià łu kutunt łu szuichis, u esuéeis: Kaeskutùnstem kaestlémzinemstem łu sogueps Tapit. Sznkuén łu ilimìgum łu szgùi lskuests Kolinzùten: ksnkunèm łu Kolinzùten łu ls'chchemàskat. U łu tesgolshitústem, u ezeutépstem tuéeis: Lémtemenzin kuskukusèes Kolinzúten kaenkonnemiłilt: Kaessisiszinemstem łu Kolinzùten skusées łu kaechizinzùten. Lshéi u egukùnem nèłi uichits ełtelskéliguis łu Lazar łu tel sntentemnêitis. Łu Palise łu aimenzutis Jesu Kli kamkamilsh, u zúti: Ma, i-tenemús u (*useless are our efforts*)

kaesioioszùti, shée esià łu skeligu eschshinim. U zùis łu Jesu Kli łu t-chinàks: Łu kumienzúten, aksłemłomlshem, aksgeenzinem łu askusigult, esnmemezìni. U zùntem t-Jesu Kli: Pieszúnem, łu ne choòp łishèi t'sshensh m-kozuèeis.

LXXXVI. Łu Klnkolgoel'ltis lu Jerusalem.
Luc, XIX, 41.

Q. Komimishìt lshèi u ezageil t-Jesu Kli tméieis łu kłnkolgoèl'ltis, kłnhóitis łu Jerusalem.

A. Łu chiìtemìis łu sniapkèinten, Jerusalem, łu t-Jesu Kli u chzkoàkomis u zúis: Ze ku łu mipenúntgu iételgoà lsgalgalt łu akłzuút, ku anuì néu kuzkoáko. Iételgoà lsgalgalt u chgúimenzin kuiksguizltem łu ksgéstemp. Ku ta; nèłi kuesuékułtem tel as'chkutkutlústen. Nem zkolchitsh łu aksgalgàlt u tesntelùlegu nem kułtelinzit tesmilko, m-silchemints m-ełshit'teséus; nem chièlenzit, nem ełchiliènlenzit, nem chializenzit. Chselchize nem zánemstemt, m-kołogonzìt, nem nspemenùlegumenzit, u łu askusigult łu lanuì esnaiaiéut nem nspemenùlegumentem; nem teltelinzìt, nem tkolégunzt; m-ta che inko sshensh ne ksntkoèus, taks'chkazéusem, nèłi takomipenùntgu chgúimenzin. [Nem łu annògonog łu askusigult m-chizentem t'skamelten, nem ełełnuégu, m-elìlists łu skusigults nem koàngaiłemt, nem kùmshilshłement, u guiúłemt łu chłkot łu chstoligu, nem lesmilko m-pgołúlemt kuskéligu; nem tesia m-chémenzsit, m-aimenzit, nem kukłchgoaguaitìn łu lesiá łu lskèligu.]

Jerusalem, Jerusalem kupelszútis łu tanzogzogonzuten, shèi tle kuínsh chintéls piksiaamim lkoié, ezageil t'skuìskus eskułiamstés łu skusìgults łu ls'chuágais, u kotàmentgu?

LXXXVII. Jesu Kli Eszuzèushinéms lu Sgumimiíms.

Luc, XXII, 7.

Łu lspiszé łu kłchpólstis łu Jesu Kli (*before be should be killed*) chìtshilshementem łu t'sgumimiìms u zùntem : Lchen m-kaekolsinzùt? Chesèl u kulstem, John u Piel, zúntem : Gùiui t-kolinzùtui gúiuui lsniapkeìnten, ne ìpksnkasèigu m-uichentep chinàks skaltemígu eskuiłnmùlemen (*carrying a bucket,*) chshintép, m-zùntep : Chen łu zitgu łu iksnìłenten? Nem koènłems kutenèlgu ges eskóli łu zitgu, m-lzì m-kutkolem. Łu chlúg gùi epsgazùt topen ełchesél sgumimiím, chłákakamis łu snchiłiłenten, u zùntem : Łu t'skasip chinesntels shéi kumi chineskolsinzùti łié, m-siz m-chintlil. [Polsts łu kaełgolgoal, (*lamb*) kułłuágantem, u chizéułtem łu skeltichs, kolpeelzèntem, u chiłtkontèm u iíłis,] (*they wounded him under the arms through and through, roasted him, served him on the table, and ate him.*)

[John, XIII, 1.] Łu t-Jesu Kli esgamènchists łu skusigults, kutunt sgaménchis; ietelgoa estmistés (*fore-knew*) u galip m-tlıl, u ksłakomłtéms łu skusigults u kutunt u gaménchis, u tèshilsh, ptlentés łu chłkaltchàlks kuéis łu èpsten, u nelcheuszútemis (*girded himself with it,*) kuêis łu snzéusten, u nsiguis, u chgùimis, koltshilshélshis łu skusigults, u zuzéushis (*washed the feet*) łu sgumimiìms. Chgúimis łu Piel, u zúntem : Kolinzúten kuez's'chèni? a tanuì u koakaełzuzèushinem? Zùntem t-Jesu Kli : Tasmistègu łu kskolshtemen, pen nem gùi, m-mipenùntgu. Zùti łu Piel : Ta pistèm m-kslzíistemen kokszuzèushintgu (*I will never permit you to wash my feet.*) Zùntem t-Jesu Kli : Łu ne taszuzèushinzin, tapistém m-kokolstèmmentgu [ta pistèm m-kuisellàgt, m-koksnkułemutementgu łu ls'chchemàskat.] Kuemt zùti łu Piel : M-ne łu kaezagéil ta i-chmish łu iszoshin, m-kozèułtgu, negu łu isplkéin, m-inchelchèlish. Ełzùntem t-Jesu Kli : Łu suét łu i-guku i-chmish łu szozoshiis kszéułtem, néłi tle esmilko chgùkuze. Tesiá u i-pgùku, u tam potu esiá : néłi tlè estmistès łu kłguzshemenzùtis. Łu

uiszuzéushis łu sgumimiims, u ełnłgupenzùtemis (*put on himself again his overcoat*) łu chiłkaltchalks, ełłàkshilsh u kolkuéelstem: A ezmistégu łu kólshłemen? Guìzshłemen tnzgoélten (*I gave you an example, a lecture,*) nem pagèilem łu t-kòlshlemen. Koèsàustgu koanilimígum koan-Kolinzúten, koanmienzúten; shéi chinshéi. Ku zuzéushłemen, u ko-Kolinzútenemp, komienzùtenemp, u pen negu anuì negu tel zi pkszozeushinuègui. Łu s'chemtép tasmił kutúnt łu tel ilimìguins. Shéi ku esmistep łié łu zúłemen, ku néu gest łu kólentep.

LXXXVIII. Łu Snkaezin.

Mat. XXVI, 26,—I Cor. XI, 23.

Łu ełchiłemùt (*re-taking his seat*) łu Jesu Kli, u kuném t'snkolpo łu tel snchiłiłenten łu lchélshis u chchauplèis (*blessed*) eiméusts, u teltelintes, u mìliłts (*distributed it to*) łu skusigults, u zúis: Kuénti m-iłentep, shèi łu iskeltich łu ksguízshłemen. Shéi łu kskòłemp łu koksnlkokomìnemp. [Znílz esshìit u nkaezìnemis łu skeltichis, u siz nkaeziłts łu sgumimiims.] Chsnagéil (*in like manner*) u kuèis łu snsùsten łu lsncháumen esnsigu łu tnkuìlku u chchàupiléis eimèusts, u guìzłtem u zúntem: Kuènti sústenti iè eznsigu, shéi łu isngùl, łu siz kłchiamenzutenuègutis łu skeligu l-Kolinzùten [kłihemtuègutis łu skéligu l-Kolinzùten,] (*the reciprocal re-union, reconciliation of man with God*) shéi łu singul łu ikssígumłten łu skeligu, łu kssígumłzin kłnkolgoeltis łu teie. U esià u epszsùst.

LXXXVIII. Zokontem lu Klguzshemenzùten.

John, XIII, 22.

Kuemt łu Jesu Kli nmeéls, mèè u zúti: Pieszùnem chinàks tel paièut m-koguìzshemis (*will give me away.*) Azganuègu, u tasmistées suèt u es'chtgozinems (*whom his words pointed to.*) Chłakémemis t-John łu Jesu Kli, kolsúgumshtem t-Piel ksséum suèt łu es'chkolkuèlstems: u zùntem t-John łu Jesu Kli: T'suét łu ksguìz-

shements? Zùti łu Jesu Kli: Łu shèi m-gúizłten snkolpò ikszukuél (*soaked*) łu lnzòlku. U nkuèlis (*dipped*) łu snkolpò, u guízłts łu Judas. I-chnguntés łu spelìmenzis, kuemt nołguelzeentem łu t'sgoelemen. U t-Jesu Kli zùntem: Łu stem łu kuntels akskòlem goetlè m-kòlentgu. Ta sùet lu tel aiéut u nsugunèmis gol stem egukùistem łu Judas. Łu uisìlis ié ozkae Judas: tle skukuez.

XC. Snoningueneten.

John, XIV, 1.

Pupusench łu sgumimiìms, u zùntem t-Jesu Kli: Ta pkspupusènch: esnoninguenèmstgu łu Kolinzúten, nègu koiè m-ko noninguenèmentep. Łu lzitgus inleéu ngoèlze. Shéi ku ta ezageil, ku néu zùnzin, néłi chiksgùi kstkòlshłemen takłnlzíiten. A tasnoninguenémstep koié linleèu u chin nemtélze, u konemtélzeis t'inleeu? Łu t'suèt u kokutenélsemis u kononinguenémis, nem kokonúłts łu iszkol, u nem tel zi łu kskolnúis (*can do my work and do more.*)

XCI. Łu Nchaumen.

John, XVI, 23.

Kuesunegum, he kuesunègum, łu ne kuepszgalitsh łu tel inleeu łu liskuést, nem guizshtems. U ziù kuesgalìtshi łu tel iskuést. Galìtshui, m-kuéntep, nem i-kunpièls. Tam i-uinuìntgu łu iszkolkuelt lanuì, kuies'chsgumezinem. Pen che tam kaezagéili, pen i-łáko m-chsméiełzin łu inleèu. Ne shéi łu sgalgàlt m-epłgalítshitgu łu tel iskuést u ta ikszùtı u nem cháushłemen łu linleéu, nèłi kugamènchis łu tınleéu néłi koangaménch, u kosnoninguenémstep łu tel Kolinzùten u chinzòzkae. Chinzózkae łu tel inlèeu, u chinzgùi ié lstoligu; u potu chikaełgùi ié tel stòligu, u chikaelgúi łu chinléeu. Zùntem łu t'sgumimiìms: Shéı siz kunłakozin, siz mipenúnzit esia u esmistègu łu teestem ue ta susèustemt. Shéi łu kakłchnoninguenêten łu tel Kolinzúten u kuzòzkae.

XCII. Łu Ngamenchélisten.

John, XIV, 15.

Łu ne koangaménch m-kochitełtégu łu iskolkuèlt, nem zun łu inleèu m-guizłems łu Sent Spagágt kłłemmszùtenemp (*your comforter,*) m-nem lanuí m-emút tshièus: Pagpàgt kłoneguisten. Ta ksgoéłłemen, tam pks'chtemplauàlshi m-goéłłemen; nem ełeszchgùimłemen. Chechìchet m-hòi łu koksuìchem łu t'skéligu, u tanuì kouichentgu chinezguilguílt. Łu t'suèt u kogaménchis, nem gamènchis łu tinleèu, nem gaménchen t-koié, m-shèi m-chinłakomenzùt lznilz. Nem łu inleeu kaechesèl m-kaełchgùimentem, m-kaechłàkakamentem, m-kaechaiéutementem.

XCIII. Piesguízeltem lu Isgest.

John, XIV, 26.

Łu Sent Spagpagt łu nem zkúlstem łu tinleéu nem esià m-meiełems łu kłzuùtemp. Nem esià m-nlkokomłúlems łu méieshłemen. Łu isgest u piesguizltem, tam ezagéil łu t'skèligu esguìzshem łu ksgéstem. Ta kuezngèl koséunementgu zùłemen nem elgoéłłemen u nem ełchgúimłemen. Łu ne unegu koaugaménch, m-shéi ku néu kulèint, néłi chgùimen łu inleèu. Nèłi łu inleéu tel Koiè u esshùt. Shéi kuiestzúłtem, néłi koaksnoninguènem.

XCIV. Jesu Kli lu Slòkolko.

John, XV, 1.

Koiè kosłókolkomp, u pis'chlchlshemèchsten, (*I am your trunk, you my branches,*) łu piskusigult: łu ne s'chlchlshemèchsten es'chzápka łu lslókolkos m-epspiłkàlk. M-ne łu ne tas'chzàpka łu lesshite lslòkolkos, łu ne chkaupéchstem (*if the branch breaks off*) tel slòkolko ta kaepspikàlk. Łu ne chkaupéchstem i-chmish gest ks'chkamin ksuił. Shéi łu ne empile peschzápka łu l-Koiè łu

liskeltich, nem kutunt gèst łu akskolem. M-ne kugokòm łu tel Koiè, m-kui-tenemús kuskeligu. Ne kuchnichpelenzùt łu tel Koié (*if you cut yourself from me*) m-kui-tenemùs.

XCV. Kaeksgamenchélisi.

John, XV, 12.

Shêi łu iskolkuelt, pksgamenchélis ezagéil tesgaménchstemen. Ta suèt ezagèil tksgaménchis zagéil tesguizełts łu spupèulsh łu gol sgamenchèusz. Kuisellágt, łu né kolentep łu zúłemen kskólemp. Ta kszùłemen kuis'chaiutèp (*my servants.*) Łu t'seemtép tasmistès łu kskólems łu tilimìgus. Picsàum pisellàgt, nèłi mèiełemen esiá łu tee stem u esmistén. Tam kosznkoènemp, u pisznkoén, u łu t-Koiè nkoèłemen, u téshilshłemen łu kskòlemp łu gest. Łu stelskéligu aiméłems, nèłi kosaàimes. Shéi ku łu kutèie kuskéligu, shèi ku néu esgaménchstemt.

XCVI. Gethsemani.

John, XVIII—Mat. XXVI, 36,—Luc, XXII, 39.

Łu t-Jesu Kli estmistes u kspolstem, u tchgúimis tehìzis, tchgutpmìis łu kstlils, tastlkokomiis. Uélkup esgazùtems t'sgumimiís, u nièko łu tnshïétiku Cedron, u shalútem chesmòko łu chskuamùlegusnchàumis (*to his favorite praying spot.*) Lshèi u epsnkółkaten, u zùis: Ié płàkaka m-pcháum, nem chlkokomíłemen (*I go far from you*) m-chinchàum. Chechełés kòmis łu ksgazúts łu szkutenèlsz, Piel, James u John, u npipilsh lsnkòłkaten. Potu słaàko łu ksngel, tasió, ksnigupèls, ezagèil tchmshkanemist (*discouraged*) ta aps'chzehém, esiá u chestemíis łu tee stem (*nothing would go to his taste, disliked everything,*) i-páu, chint, kussùs, i-ssèsh łu skeltich, chs'shpıze (*frowning,*) ntagèls, u zúis iè chechelés: Łu isngapèus nigupèls u ntagèls chageilnéu m-chintlil tisnigupéls. I-pleé, kaes'chitemì (*be on the look-out watching.*) U koltelinzùtemis (*snatched himself from them*) łu chechełés u chuéushilshemis ezágals-

lkot tkuèntgu łu sshensh u zkamìntgu, lshéi u ezagàlslkot u gúi. U lshéi koikoishènem, u chtóikan u tkontès łu skutlusz łu lmalt, łumnùssem łu lmalt.

XCVII. Jesu Kli Espupusènchi, Eskonkonszinemisti.

Lshéi łu lskułpágs ezagèil t-uìchis esià łu stelskeligu łu szkuèis łu téie, u nishílshem łu skeligu łu lnishtéusz lnchestìn, ezageil tchiłłàkakene tnchestin, esia u innaàka tnchestìn (*sinking down in the midst of malice, buried all over in sin, rotten,*) u uìchis esia es'chnmenchinems Kolinzúten, esià u es'cheszìnems, es'cheszinemístems, guèmchstemis, chguaszánemis, esnkułtiàkotems. Esià łu skeligu n uìezagéili, ta kaepłgest. U łu Jesu Kli azgam chnuist, uichis łu leéus, nchestemìis łu skeligu, chemis, nchèselsemis, nguasàlsemis, koeshemìis łu gol nkólemis; kuéis łu tapemin, ntels kstapim, kskolgoèlem łu skeligu esià gol stèie.

Łu uichis łu leeus, ntagèls łu Jesu Kli spuúsz, u konkonszìmemis zúis: Koiè łu kotapentegu, Koié łu kolzınt; nkonnemìnt ié skéligu, tamá estakakanùnems łu t'sgoélemen. Leeu, a kaełgoèlem łu gest łu aszkol łu stòligu? Tamà askusigult? Kuemt u kslzìłtem łu sgoélemen łu szkols, a kaekstlegúpłilt? Geil néu kagumenzùt łu sgoélemen ne łu chslzíłtgu kukskómłtem esiá łu askusigult.

XCVIII. Łu Snsusten—Chskuìltemis łu Sngúl.

Łu t'snchàumis łu skusées chngułtèm łu spuùsz, nkonnénemis (*he mercifully heard him*) łu skuseès, u gol szchàus u zkulstelt tepskapkapùsel l-Jesu Kli esłumenús lstoligu. Chìzentem łu t'skulstelts eskunèm i-tgal t'snsùsten (*glass chalix.*) Łu lsnsùsten esnes'chélze łu kutunt esciméus, łu łpłpgomin ululìm, łu pítkumen ululìm (*nails,*) sguegueenchélp, kéigumen, lchmìnten, łu ululim es-

kalguélis, sptàgo, łu guémchsten, (*insults*) łu snaimelsten, s'chiókom, esiá łu i-tag, kolin, esià łu tee stem łu chélchelt (*provoking vomit.*) U koénłtem łu snsùsten, u zúis: Shéi łu akszsúst aksguilguiltem łu skeligu, aksnłemélsem łu anleéu (*to appease,*) shèi łu akłnkolisústen łu ltéie szkuéis łu skeligu.

Kussús łu Jesu Kli, u zagéil tnuéup (*backed out*) łu spuùsz. Łzì u esèl łu spuúsz: ntels łu nko łu spuúsz: Hoi ıkssústem, ksguilguilti łu skeligu. Nko spuùsz ntels: Géi chinnguzguzmèls ne susten. Hoi ioioszút łu spuùsz, lchementés, iommstés (*made violence to his heart*) łu spuùsz, u chgutpmíis łu snsústen, nuàlkanemis (*turned down the top of the chalix*) u sùstis che i-noòl, nsopenùis, u tasnłàzp (*drank it all, there remained not a drop attached inside.*) Łu lchemstès u sùstemis iè snsigu, ezagèil tkolchlúg łu spuúsz, u chskuíltemis łu sngùls (*sweated blood.*) Lésmílko łu skeltich u chaupizémis łu sngùls (*he was dropping blood all around;*) łu gaznúmtis łu chiłkaltchàlksz ezageil tesnkométiku łu lsngúls, i-tlómalks (*his clothes all blood-stained:*) aùp łu snguls łu tel skeltichs ezagèil tnshiètiku aúp moòp łu l'stoligu. Jesu Kli estkolégu zagéil t-tentemnèi, zagéil che ta epsngul. Łu skutlùsz che i-pik, łu s'chkutkutlústis chteltellús, (*his eyes looked dead,*) u nteteélzémis łu spuúsz ioiòt (*felt his heart inside beating strong.*) Lshèi u tnuéimis (*offered in advance the sacrifice of his blood*) łu snguls chleèus, u zúis: Leèu, tlekusku iè snsusten, pen tam koié ikszntéls pen anuì m-kukaepzntèlsi.

XCIX. A Nem Kolstèmmentem lu Isngul?

Ntels łu Jesu Kli: Łu t-koié u sìgumen łu isngul; pen stem łu t'skéligu m-kokaełguizltems gol iè sìgumen isngúl? Nem ta kokoesázgasts, nem kokaluètełts łu isngul, m-kochkaluténełts; nem eznguiélsi łu skeligu chsgoélemen. Ma ue sìgumen łu isngul, m-ta koksgamènchis. U zkoáko łu spuúsz łu gol spsáie, ngumelsemíst (*felt sad,*) u nagaléls: ezagèil i-t-tenemùs u sìgumen łu isngul.

C. T-Jesu Kli' Nkułpupusènchemis lu Selagalágts.

Łu ch's'chut łu skeligu uichis łu skois, łu sgumimiìms, łu goeit łu gol znilz golzùt, kulguzshemist, komentém, łu kapenzùtis (*his friends to death, martyrs*) łu gest łu skèligu, łu pagpagt łu gol znilz m-goèlsts łu nchestin, łu pagpagt smeèm, łu szizimélt łu ne gàmenchentem tesmilko łu t'spuúsz. Tuìchiłts łu kłnguzguzmélstis ié skeligu gol znilz. Tuìchis, tmóigais (*foresaw*) goeit łu kaesnnichsi (*beheaded,*) kuitlt łu kaes'milchptptkominálkoı leseiméus, łu kuitlt łu kaeskolim (*roasted,*) łu kaesulim m-tlil, kuitlt łu ksnshitùsem, ks'chtakèinem t'sshensh m-tlil kaesntkétiku m-tlil, kaesnichùs, kaestelèlisi (*sawed in two, quartered*) ksamskàgeıem łu lguiguei'úł (*fed out to beasts,*) ksnguzguzmèchstem t'skamèlten m-tlil, kaès'chazèusi (*hung,*) ttapmin m-kstlil, nem esguilguìlti m eslàkastem (*buried alive*) kslchemím kseutúsem łu Jesu Kli. Enuèłts łu lspuùsz łu ksnguzguzmelsi ié selagalàgts, i-ezagéil lshèı m-ksagèilem. Enuéis lu lspuùsz ezagalsguéit komentém łu skusigults.

CI. Esetitshi lu Sgumimiíms.

Mat. XXII, 40.

U téshilsh łu Jesu Kli, u chgùimis łu sgumimiíms, u ełtchizis, u uichis esiá u esetìshi, u zúis łu Piel: A shéi tìltilugt łu pkaeskèilkalt nko selichch łu sp'pakani ł-koié? Esguusemístui (*keep awake*) es'chàuui, pes'chint gèi ne kaełzkukunúłemt chtèie (*lest you be dragged into sin.*) Iopiéut łu spagpagt, u i-zégu (*weak*) łu skeltich. U ełguist ełchàum nko silichch, u negu nkosilìchch łu spakaní. U potu kspotlem łu lchelés elchgùimis u zúis: Shéi etítshui u méłui (*rest yourselves.*) Tle nloopùs łu iksnguzguzméls, hoi potu zkolchitsh łu shéi m-koguìzshementem łu lmiłkonkonemúł lteic. Gutelìlshui, kaesgúi, shèi tle kaechiìtemíłils łu tikłguzshemenzùten.

CII. Łu Jesu Kli Ntamzantem T-Judas.
Mat. XXVI, 14—47.

Gùi łu Judas chináks łu tel chopen elchesel sguminiims, kuemt chgúimis łu ilimígums koikoáialks, zúis: Kuinshłopen ululim m-koguizłtep, u t-koié m-guizshemen łu Jesu Kli lanuì? Łu uskamkamilsh, zùis: Chełopen ululim m-guizlzin. U shiélsemis iè chełopen.

[John, 18, 2.] Judas esmiulégusts łu sgamenchòlegusnchànmis łu Jesu Kli, łu s'héesnúlegu (*the place where Christ loved to pray, the holy spot,*) kuemt komem t'sgupelstuégu eskómstem łu suzékushin, i-tgal (*lamps*) t-olústeu (*torches*) kómentem łu lùku, ululim eskalguelis, u spézen spkoièp (*chains, ropes*) eskomsmúlemen, eskomłgazèlsten (*arms,*) chtkoòtemis łu snłkókołkaten, łu skoammùlegusnchàumis Jesu Kli. Judas łu golshitenzútis, łu sgushiit. **[Marc, XIV, 44.]** Zúis łu sgulchim: Gest m-ko kaesàzgastep: łu shéi łu iksntamzánem, shéi łu akszlich, m-zànemstep m-lchentèp gei m-kaełgupenúntem (*lest we let him escape.*) I chtgomenzútemis łu Jesu Kli, u nchelshùsis, u ntamzáis (*went straight to him, embraced and kissed his mouth*) zúis: Lémlemt, Mienzùten. Łu t-Jesu Kli esmiłtém łu spuùsz, tas mènzemis, tàstàmłts łu chélshis ks'chinèchsis, tasgołèchsis, esmistes, shentamzáis u zùis: Judas, sellàgt, stem łu aschgúiem iè leé? A t'sntamzán m-koaksguizshem? u elchuéushilshementem.

CIII. Kuentem łu Jesu Kli.
John, XVIII, 3—Mat. XXVI, 36—Luc, XXII, 47.

Łu t-Jesu Kli ue estmistès łshei m-ézageil chguístemis łu sgulchim, u chtéshilshemis, sèuis: Suèt łu estlutluúsemp? Zúntem: Jesu, Kli łu tel Nazareth łu kaestlutluúsem. Ełzùis t-Jesu Kli: Koié łu chinshéi. Łu i-aunzút Jesu Kli, nuéupem, zkakalilsh esià łu sgulchim, che i-tlagtlàg u eskaminſeùt, tilgumist łu ksiùmist (*to stir*) i-nkozinemis t-Jesu Kli u kammenstès łu sòltis. U tzi ełséuntem: Suèt łu astlutluùsem? Ezageil t-hàustem u

ełtpip (*as if they had been let free, they got up again,*) u esiá zùti: Jesu Kli łu kaestlutluúsem. Kolkuenguzis t-Jesu Kli: Zùnzin koié chinshéi. Ne łu kokuèntep, ta teé kses'chestep iè iskusígult. [**Mat.** XXVI, 55.] Agalá u chinesmimiím lsnchàumen, u ta pistèm łu kotakastègu (*lay your hand on me*) łu tanchèlsh, nełi ziùzi esnlopùs łu ikłchnguzguzmelsten (*did not yet come my time to suffer,*) u ietelgoà koas'chgùiem koasagéilem tchinnakoemen. Pen shèi ietelgoà nlopús łu chen m-konagalelsementgu lshéi m-koagèistgu. Ma ietelgoà mipenuntgu ta kokstlegùpentgu, ta kokslkontègu u pen tkoié tispuùs u chinchguzshzùt (*I give myself up*) Kuemt chgutpmìis, u komiutitests, tkomstès u lchentées (*took him by hand, threw him, tied him.*)

CIV. Malchus.

Mat. XXV I, 51—John, XVIII, 10.

Łu Piel lzí esnazagépests, chazgépilem łu Jesu Kli, lshéi agéistem, chkokoéuchstemstem, gutpnùnt, nzokantés łu nspùstis (*sword,*) zùis łu Jesu Kli: Kolzíisku iksnspèusem (*let me strike in their midst.*) I-choóp u spélze łu tnspùsten, u chgotènes łu chinàks esàustem Malchus. Geentém t-Jesu Kli: I-tlilsh, ełnzàkont łu anspùsten. U ełkuéis łu tene, u ełchzpakałtém u ełpaág. Kuemt zúti łu Jesu Kli: A ta ikssústem łu tinleéu koguizłts łu ikssust? lchen m-ezagéil m-guilguílt łu skeligu, łu ne ta isnguzguzméls? A kuntels ku pen ta iksgalìtshitem łu tel inleéu topen ełeselopenchstakan tepskapkapùsel tikłkolkéigunzùten? Pen koiè iszchzògo, chinepszntels chiksnguzguzmélsi. Chines chzogopilemìst gol empile, (*of my free will I give myself for you.*) Łu uichis t'sgumimiìms u lchentém łu Jesu Kli, u kułtelkomintem, nèłi sngalémem (*cowards.*) Kuentem łu chináks u t-sizem u konnúntem; ptlèchstemis łu sízem, u nptlalks u gutip; néłi chzkuizèntem.

CV. ANNAS.
John, XVIII, 13

Łu Jesu Kli zkuntèm tesulkupús eszkulégustem, (*was dragged down hill on the ground,*) niéko łu tel nshiétiku, nzkuétikuntem (*dragged in the water,*) esshálłtemus (*up hill*) ełzkustém, gúistem ch-Annas. U Ishèı u iamenzut łu ilimígum u koikoàialks łu Suip. T-Piel tel Ikot u ezeutépists ks'chazgaèpilem, Icheń m-ezageil łu ks'chzutéchsts (*how they would treat him.*) Kołnechsushêp lkolinchemèp (*stood at the door.*) Tle nółgu łu John łu Izitgu, néłi sellàgts iè sguchitim, lkołinchemèp, u kolkueltsts łu sguchitim lkołinchemép, u nółgustem łu Piel. Chsusèupilèntem (*questioned*) łu Jesu Kli u zúntem łu t-Annas: Stem łu asmèiełtem łu skeligu? Suét łu asshemenuégu? Zùti łu Jesu Kli: Łu koiè chinezmimiim lsnchàumen tesià koesséunemists: tapistém lessuékum u chines kolkuelt: seunt łu insunemenzúten, koésmiłtès łu iszkolkuelt. Chinàks łu tel sgukolems łu Annas łu séunemis łu skolkuelts u tkousúsis (*gave him a slap,*) gutzinemis, zùis: A leè u kuezegukùnem łu lilimìgum koikoàiálks? Jesu Kli ta tee shen'ntèls (*did not feel disturbed*) u kolkuénguzis: Łu ne tee t'tèie chinepskolkuèlt, m-nemiéplłgu. U łu gest łu iskolkuèlt, u gol stem u kotkousúsentgu?

CVI. CAIPHAS.
Mat. XXVI, 57.—Marc, XIV, 53.—Luc, XXII, 34. John, XVIII, 24.

U tel zi guìzshementem łu ch-Caiphas ezlich u gùistem ch-Caiphas. Nkułgùimis esià łu ilimígums néłi ks'chkamkamèlisems, u ks'chzoguèpilems. Eslutluúsem tshéi m-ksnemièpem łu Jesu Kli łu tkłmishzútis, (*those that knew anything about him, witnesses.*) Łu tasuichem t-kłmishzùtis, hoi tlutluùsem łu tikoistèmen m-chiokopilèntem, tkłchikopilenzùtis, (*false witnesses.*) U goeit łu tpip łu ks'chiòkópilems łu Jesu Kli, u tashíispuùsem, tashìistuégu (*they did*

not accord with one another,) pen esia u ntogtigulzin. Chesél łu tpìp, u zúti : Kaesèunementem eszúti : Ne u máun iè snch※umen, u kunéu i-chmish pusemin m-chinełkolem tnko snchäumen, tam tchelsh m-kolem. U łu esnmipàlka eskoltenemúsemłtem.

Łu Caiphas łu ls'chiłihéusems łu zitgus u téshilsh u sèuis łu Jesu Kli : Tamà kuks ezínti i-lnmiépenzt? U tasshulzenmist łu Jesu Kli. Ełzùntem t-Caiphas : Golstem u kaesléchstemłilt? Łu ne unegu kukael-Kolinzùten, kaezùłilt. Kolkuénguzis, zùis : Tshèi ku ue ne zúnzin, ku neu shèi ta ksnoninguenémentgu, negu ku neu ta kokstalintégu. U gol koguémchstementgu, m-koeł-uichtgu łu ls'chitemip m-chin chiłemùt m-zchgúimłemen ne lezéut sgalgàlt. Zúntem t-Caiphas : Łu lskuésts kae-Kolinzùten koméi-ełt a unègu kukael-Kolinzúten? U Jesu Kli nèłi pòteests łu skuests Kolinzúten, zúis : Ezageil łu taskolkuelt. Ngumelsemíst (*horrified*) chtelzeenzútemis łu gaznúmtis, łu npotéten gaznùmtis, zúis łu esaiéuti t-Caiphas : A séunementep łu kutiszút? guèmzi-nemis, chguaszanemis, cheszìnemis Kolinzuten. Ez's'chen łu spuùsemp iè lskaltemìgu? Esiá u i-nkozín, zùti : I-tog m-kstlilemì : gol stem kaestlutluùsem tkłnmipenzùtis? kaesèunementem łu tel znilz łu tasgést. Iaaspuùs u chzoguepiléis łu lkstlil, u chtlapilen-tem, (*condemned him to death.*)

CVII. Skukuèts.

John, XVIII, 63.—Mat. XXVI, 67.—Marc, XIV, 65.

U lshèi kuéntem łu Jesu Kli t'sòltis, u ptagousúsentem, ełiligú-sentem, chzokèintem, zuułtèm splkéis, estktkousùsems łkałtèm łu supzíis, m-lchsgalip melmélchstementem.

CVIII. Piel Eszkoáko.

John, XVIII, 16.—Mat. XXVI, 69.—Luc, XXII, 55.

Łu lchmchinélgu epsolshìzt, lzì nemtùs (*sat by the fire*) łu Piel. Tchinàks uichtem t'smeèm łu Piel, u zùntem : Ha, kuanuì, sùgun-sn, ku smemèiems t-Jesu Kli. Ngel łu Piel, łkukuimetuilsh łu spuúsz, kolkuénguzis : Ta, tassùgusten zi skaltemìgu. Ełuichtem

Piel łu tchinàks, u zúntem : Tamà uìchenzin lsnkókołkaten, anuì łu kuchinàks łu tel skusigults. Telzi ngel łu Piel, gutzínemìst, zùti : Unegu tassùgusten.. Zúntem tchinàks : Shéi ku essúgustemen, tle nsùguzinzin (*I know thee by thy voice.*) Kuemt cheszinemist łu Piel, u łènemt (*denied,*) zúti : Tasmistén tassúgusten. I-choòp u kolkuelt łu skuískus, u ełnlkokomiłts łu zùłtem t-Jesu Kli : Nem chełés m-kochłènemtgu, m-kolkuelt łu skuıskus ietelgoà lskukuéz. Łu t-Jesu Kli chiłazgaènis (*looked down on him*) łu Piel, u guíst, ózkae, kuemt zkoàko esntagéls. U pentich tel shéi łu tel skukuéz lshéi u egukùnem. Kuemt agal kolkuélt łu skuìskus shéi zkoàko, u gol es'chauaupus, kułtkotkokùs łu t's'chauaupus.

CIX. Judas Chmshkanemist.
Mat. XXVII, 3.—Act, I, 19.

Łu galip kuékust ełiamenzùt łu ilimìgum koikoàialks, ełchkamkamélisementem, ełchtlapiléntem. U telzi u lchentém, u gúıstem, ch-Pons Pilat. Judas łu uìchis lchen u agèistem, łu chtlapiléntem, kutunt pupusènch, ełchgut'telsemist (*mad at himself*) gol skonéchstemis łu chshièpiles, kómis łu ululim, ùkuis łu lsnchàumen, u chiłpkumìis (*scattered them on the floor*) eszkoàko, zùti : Kuén łu kutunt tèie, guizshemen łu inchshièpile. Chingutemmszùt (*I am a wretch,*) hoi chinoòst. Ta t'suet kokskolgolnùłts (*can forgive me*) łu iszkuèn łu tèie. Zúntem t-koikoáialks : I-tenemùs łu lkaempilé, anuí kułpaganzùtsh. Łu uichis choinzùtementem łu tesià, u kuéis łu spokoièp (*rope*) u chiskamnéusis łu lchlchlshemèchsten, u chazuuszút kułazzinzút (*hung himself*) gol s'chmshkanemist (*out of despair.*) U łu est'shaltéus, u chtelpéus łu olíis, ptàta łu stgènchs.

CX. Pons Pilat.
John, XVIII, 28.—Mat. XXVII, 2.

Łu chchòlzkae u chtpieutchinίlgu łu Suìp (*stood outside,*) lchoòzkaementem t-Pons Pilat (*went to meet them*) u zùis: Stem łu chsnemiépłtem (*found out about him*) ié skaltemígu? Zùti: Shéi ku tastèie skaltemìgu kunèu takaeksgúistem ié leé. Zùis t-Pilat: Kuéntep, tempilé m-chzoguèpiléntp. Zúti łu Suìp: Tìltilugt łu kaespelskèligu, [néłi kaespòtee ietelgoà lsgalgalt.] Kuémt es'chiokopiléstem tesià łu t'teie, zúti: Eszusts łu skelıgu takaes'chgakapilem tee stem (*not to pay taxes,*) u eszunems kaes'chsuíchkanem, kaestmálsem łu ilimìgum Sésar. Mipenúis t-Pilat i-chmish eskołeemisti u ezegukúnem. Chnòłgumis łu Jesu Kli, zúis: A anuí łu kuilimìgum t'Suìp? Zùti łu Jesu Klı: A tanuí tasplkéin u koas'chitèm, a tkuitlt u koesnàukanems? Zùti łu Pilat: Ku zntels a chìn Suìp? Tamá łu tasnkuéligu, łu tankoáialks u guìszhements l-koiè; kuez's'chèn? U kolkuénguzis t-Jesu Kli, zúis: Tam łu isilìmìgum ié tel stóligu. Shèi ku łu koguìzłtem łu isilimìgum iè tel skeligu, kunéu kokolkéiguntem ié tel inshemèn. Pen tam iè teleé łu isilímígum. Pilat zùti: Ne kuilimìgum kuèmt? Zúti łu Jesu Kli: Unè chinilimìgum, ta iksłénemtem. Chinzgùi i-chmish łu unegu łu iksmèiełtem. Zùti Pilat: Stem łu unégu? I-kolkuélt u òzkae, zùis łu Suìp: Ta iesuichem łu gol stem ks'chzoguèpilem iè skaltemígu; chsuséupilen, u ta iepsuich tkłchtlepilenzútis (*reason to condemn him.*) U goeit łu lshèi esuéi u es'chiòkopilests. Pilat ełkolkuélt l-Jesu Kli: Tam a asséunem iè eguekukùnem? Łu Jesu Kli ta epłnshulzenmìsten, u nuilelsemis t-Pilat łu Jesu Kli (*did not say a word, and Pilate did not know what to think of him.*)

CXI. Jesu Kli Ukuntem ch-Helod.

Luc, XXIII 6.

Pilat łu sèune Jesu Kli tel Galilea u łu snkòliltis, ch-Herod u gùistem, nèłi Helod zgùi tel stoligus zgúi lespòte (*to the feast.*) Helod uichis łu Jesu Kli, lèmtemis, néłi t'skasip u chsèunemèłts łu zuúts, u esnuchemélsemis (*wished to see him.*) Goeit łu tee stem u chsuséupilełts, u esntéls kskoènełtem łu snp'sptántem. U ta epłnshulzenmist Jesu Kli, u ageistem łu tpsaie, kolspsáiemis tesià łu t'schaiutèps; nłgupentém i-tpikalgu, nèłi shéi chzútechstem łu eskokueui: u ełkúlstem ch-Pilat.

CXII. Jesu Kli Kollezèutemstem tel Barabbas.

Mat. XXVII, 16.—John, XVIII, 40.—Luc, XXIII, 18.

Pilat ełzúis łu skéligu: Ma uichentgu negu ta tee stem chsuichłtem iè łee. Ié leé chinepslich Barabbas: esmistép goéit łu spelskêligus, eskołeguegukúnems łu skèligu ks'chsuichkanem łu ilimìgum. U shéi łu inkolemen łu teè suét ié potu lspóte, shèi ełozkaēstem: Shée eslichemp (*your prisoner*) Jesu Kli, iè Barabbas eslich: sùet iè tel chesèl ikaestalım? Esiá uèe: Barabbas shéi łu ksòzkaei. Zúti łu Pilat: U kuemt nem kses'chèsten łu Jesu Kli? Esiá u shíispuùsem, uèeis: Łu leseimèus m-ełmilchptptkominálkomentgu. Ma łu guémchstementem łu Kolinzúten, chshíimèusèmstem (*placed at par*) łu lnakoémen, u chpuusentém łu tpsaie (*compared to*) u kolezèutemstem łu tel Barábbas, (*postponed to*;) koltemótemstem (*treated as good for nothing.*)

CXIII. Chspizeèntem lu Jesu Kli.

Zùis t-Pilat łu skéligu: Ta stem uichen ié lskaltemígu łu szkuéis łu teie; ichmish gol kuiksnłemèlsem (*to please you*) m-lzentém, m-ełtalintém. T'soltis kuèntem, chzseliguntem (*stripped*) i-chtemèlgu łu Jesu Kli tesià łu t'skeligu u uichtem, u chgoagoaimintem.

Łu cheholtchinélgu esnshitòlegu łu sshensh (*stone pillar,*) u lzí es'chpitkomnèshin łu iàl ululim (*an iron ring stuck in the stone column.*) Łu chsnchemìchis u azèułtem (*bound together his hands at his back*) łu chelchèlsh Jesu Kli, kuemt lululim u chazazłtém łu chelchèlis. T-chopen shemshemnèustem (*had on both sides*) łu Jesu Kli, chopen łu ls'chizikues u tpip, u chopen łu chszch'héchsts: kómem łu tkèigumen, kuemt lzentèm. Łu lzentèm łu snchemłnìuts (*sides,*) millzèlsentem (*breast,*) nlzichentem (*back,*) lzulzuusùsentem (*face*) esmilko łu skèltichs u spłtém. U i-koaimenzót (*turned black*) łu skéltichs t'snguls, u chskuize (*swelled all around,*) chtelize (*torn all around*) kułteltelip łu skeltichs eslzłtèm. Chłikatze, chtemgéizèntem (*all cut, torn all around.*) Kuemt łu snguls łint iłil, łu lesmilko chiúsze, u i-chtlúmze (*all around covered with blood*) ezageil t'sznchniche łu tkéigumen.

Łu lzenzútis áigot, kuemt ełtkuitlt ełt-tpip kolisnuègu. Kuentem łu ululim eskalguélis, u tshéi gui u chspizéis łu tululim. Hoi negu aiàigut łu sgulzim, kuitlt ełttpemenzut, ełkolisenuègu u kómem t'sguegueenchélp łu tkłzmìnten. Esia ésàzga, u chgoagoaimìis, u chnpiélsemis łu gol esnguzguzmèchstemis. Łu tepskapkapùsel tel nuist zázgais łu Jesu Kli, u nigupêlsementem, u zeeshshìtem łu gol kutunt teie łu eskólems, u iligúsem. Negu Maly łu skois łu leskoée esntaktakasinzút (*in a corner covered her face with her hands.*) U es'chspizeèstem łu Jesu Kli esázga chleéus, u zúis: Ta ikaełmshkanemist, tle lzi chicksmáulsi kaełnéisem esiá łu suiùgunes łu skeligu. U zúis łu skeligu: Ma uichentgu łu snkutenàksem iesneèisem łu aspsáie.

Chinàks ilimígums łu soltis lshèi u esguisti, uíchis łu skusigults es'chspizems łu Jesu Kli, zùis: Pez's'chèni? A kspòlstemp ié skaltemígu? a ta kuepspuùs? U nzokantés łu snspùstis, u chnichepilèis (*cut the chains.*) Kuemt łu Jesu Kli kolchlguspuùs u ntkokoétiku lsngúls. U łu uichis i-chtemèlgu łu skeltichs, zeèshemist, kuemt chtièshemis (*crawled to*) łu gaznùmtis.

CXIV. Jesu Kli Lkokéintem Teɫlluluélze.

John, XIX, 2.

Ɫu t'soltis kunem i-tkuillgu, u nɫgupentèm, u chiɫkalshésshistem ɫu lsshensh, kólishtem t'sguegueenchelp ɫu tkɫkoàzkais, u ɫkokèintem. Kuemt kunèm tpùsten (*reed*) u nspapkèiɫtem ksnoòsi (*struck his head to make it sink in*) ɫu lsplkèis ks'chsosoóskani ɫu lsplkéis. Nishìlsh (*they went down*) ɫu lsplkèis, kuemt chzomkèis. Goèit ɫu chs'chkutkutlusten u zózkae, ɫu goeit ɫu tel s'chiɫchemmèshis u chiɫozkeésshinemis (*went out of the forehead.*) U guizltem ɫu pústen ɫu lchelsh, chkoishénemis u uéis: Hoi koàzkanementgu, ɫkokéinementgu ɫu ilimígums ɫu koàzkais; shéi ɫu eskuéstgu pústen, shéi ɫu chilimìgumtis ɫu ilimìgum.

CXV. Iè lu Skaltemigu.

John, XIX, 4.

T-Pons Pilat kuéis ɫu Jesu Kli u koéntem ɫu skeligu, u zúntem: Iè ɫu skaltemígu. Shéi esɫkokéinems t-Jesu Kli ɫu ɫu sgugueenchélp (*having on his head the thorns*) u essizems ɫu i-kuillgu. U ɫu tgoeìt ueéntem: Polsku, polsku. Zúti ɫu Pilat: Stem ɫu szkols? Zùti: Tama zùti znilz ɫu ilimìgum: ɫu suét egukunem es'cheutúsems ɫu kaeilimìgum. Ɫu ne talentegu, che tam asngaztùsem ɫu anilimígum. Hoi, kuɫagalemíst Pilat, zúis ɫu Jesu Kli: A kuilimìgum kuemt? Tasshulzenmist. Zúntem t-Pilat: Ta kusntèls kokskolkuélstgu? Tasmistègu a tkoié m-pólstemt, u tkoiè m-guilguilt'stemt? Zúis t-Jesu Kli: Ta kokskɫnùntgu tanuì teè lstem, u pen néɫi zntélsements t-Kolinzùten m-kokɫnúntgu (*you can do something to me.*)

CXVI. Jesu Kli Chtlapiléntem.

John, XIX.—Mat. XXVII.

U ełòzkae łu Pilat, zúis: Shée łu ilimìgump. A pikspòłłtem łu ilimìgump? Zùti esià: Ta suèt kaeilimígum, i-chinàks Sesar. Shièls, shispuúsis łu skeligu t-Pilat, hoi łákshilsh kaintés łu kłntel-iltíis łu Jesu Kli, chzoguepilèis. Kuném tnzèusten, u łu lsmilch-mèlsz łu skéligu u zuzéuchstem, zùti: Tam i-tkoié kstlemtlumch-stemen łu singuls Jesu Kli, ta ikaepstlumèchst t'snguls (*I do not want to stain my hands with his blood, I want no stain of his blood.*) Uée łu Suip: Kuént łu snguls kaechsigukèiłilt łu singuls, negu łu kaeskusigult m-kaechsìgukan t'singuls. Kaeks'chaupàiákan łu t'snguls u łu kae skusigult kaes'chaupaiàkan.

CXVII. Jesu Kli Esnchizlkéitems lu Eseiméus.

Luc, XXIII, 27.

Tlutluúsem łu tkutunt łu teiméus, u zuùkultem, u chizłkéiten-tem łu Jesu Kli łu teimeus. Elchzkuizeéntem (*pull from round his body*) łu t'sizem łu i-tkuil, u ełgaznùmtentem łu tgaznumtis. T-kuèis łu eiméus u piimíis (*rejoiced at it,*) òzkae u łiè lchesèlem nakoémen u lnihéusem u guìst chshemshemnèus tnakoémen. U łu soltis goeit nkósem lilimìgum tshèi u nkułgúimentem. Łu nptleméus łu tel sniapkéintem (*out of the city*) esgaméchnmists łu eimèus u tchìzis łu skois. Łu chiznuègu u azganuégu, es'chesélem u nigupèls, chigupspuús, łgułgupspuùs. U gùi negu chìzis skeligu tpélpilkui es'chzkokopilemístemsts, u zúis: Tam koié koks-chzoótementgu, anuì m-pks'chzkokomist u łu askusigult. Łu tshèi łu kalálko lshèi u agèistem, lchen m-agéistem łu spapàlko? (*dry wood*) shìizúnems: Shèi koié chin Kolinzúten u lshèi u koagéis-stem gol kolstémmen łu teie szkuenemp, lchen m-agèistemt łu anuì łu kukonkonemúł lteie?

CXVIII. Veronica.

Łu łshushuel tchizis chinàks smeem u tchkoikoishénemis (*knelt before him*) u kuéis łu skalèps łu i-pìkalgu u kseep'sems (*to wipe his face.*) Tiligús łu t'skaléps łu Jesu Kli, lzì u kolkaìi łu skutlústs Jesu Kli.

CXIX. Simon Cilen.

Luc, XXIII, 26.

Esnchizłkèitems łu eseiméus teshaltemùs (*up hill*) nèłi tle kszspmì łu snguls, shèi es'chemchemíp łu spuùsz (*his heart grew dark, fainted,*) che tasioiòt, es'chlguspuús, shéi ntkokoáks (*fell in the road*) es'chiłchz'zène tesciméus. Shéi telkaluisentem kaeltéshilsh, łu tlùku ilentém, nililìchentem (*struck on his back with the point of the sticks.*) Kułtunèlsemis kułp'pemìis ta kskàkalt łu eiméus takskaltúsis; shéi chomistemis Simon ks'chinshitems ksnkułchizłkèitemis łu teiméus. Hoi kàkalt łu tesmòko. Hoi chizentém, chìzùleguntem łu eiméus łu lstóligu, kuèmt guìzshtem łu tnkuilku kssusti, u tasns'stemélsemis.

CXX. Es'milchptptkominalkom.

Luc, XXIII, 23.

Hoi chz'sèliguntem nptlálksentem, chtkolkonzút, chzkalshàlko łu leimèus, gupgupmáganem, gupgupmshinìm (*laid himself on the cross, stretched his hands and feet,*) hoi guzshemist, chnuimist gol kaempile, guizšhemis, nuiemistemis łu skeltichis (*gave himself, gave and sacrificed his body.*) Łu tkłpelzùtis kuéis łu łpgomin ululim, u ntakéıntem (*hammered on the head of the nail.*) Chzpéus łu chelsh. Łu s'chzhéchsts eshiit u chptkominálkomłtem (*the right hand first was crucified.*) Łu ululim chpłał ełpłák łu tchélshs. Kuemt

gupemágałtem łu s'chizíkues u agèistem. Chzpēlis łu chelchèlshs, łgołgochinèchsentem, łpoguéchsentem. Gupemłtem łu szozoshiis, chkatèusemłtem, chkatemenuègułtem, chkatusemenuégułtem (*placed one on the other*) łgołgoshintém, łpogshintèm, słgołgomúse t'szozoshíis łu łpgomin, chzpélis, shéi chptptkominàlkołtem łu szozoshìis. Ntéls kołgołgoèułtem łu inchelchelsh, kołgołgoèułtem łu iszozoshin, kosièłtem łu iszmzom esiá.

Hòi nuìsshelshtem, shtemistèm łu eseimèus, u shit'temilsh, u nshitolèguntem (*the cross was raised straight, became straight; and was planted in the ground,*) u łu Jesu Kli chznàp, chznpàlko łu leimeus (*got fastened on.*) Łu nshitoléguntem, kuemt nemlkosélis (*disjointed*) esiá łu szmzoms Jesu Kli. I-chshaltèus, u cháum: Leéu ełkolgoèlłtgu, tasmistés es's'cheni: koes'chselpéchstem.

CXXI. Łu Nakoèmen lu Lschz'hechsts.
Luc, XXIII, 39.

Es'chshemnèus tułnakoemen es'chazazminalko, es'chlchlchmi-nàlko (*tied on*) leseiméus, u tchinàks iè tel nakoèmen ezchazazmi-nalko es'chchesépilems łu Kolinzùten, esguèmzinems. Łu chs'-chz'héchsts esuichis łu Jesu Kli golsniáuiols, golsnkamkaméls, i-gol-stish eskolkuelti łu lpelszútis, esnehéneis (*did not like to hear*) łu chináks łu ls'chizikue es'chazminálko, chshenepilèis łu Jesu Kli (*took the part of our Lord,*) u zúis: Ta kaesegukúistgu iê skalte-mígu; nèłi pen łu kaeskol, kaesmiskòl (*we receive our dues, we are treated as we deserve*) łu kaempilè. U łié stem łu teie szkuéis? i-gol tenemùs u agèistem. U zùis łu Jesu Kli: Kolınzùten, nem koesnlkolkotemístgu ne kukolchìtsh lasnilimìgumten. I-choòp u zúntem: Iételgoà lsgalgált nem kaenpilsh łu ls'chchemáskat kae-chesélem, nem konkułlzìimentgu łu liksnlzíiten.

CXXII. Maly Es'echsushép.

Taslkót łu skóis esiá łu ntakèintem łu łpłpgomin enuèntem łu lspuùsz. Łu enuéis ezagéil tznilz u ełmilchptptkominàlkom iè leseimeus. Kuemt łu shtemistém łu eimèus [John, XIX, 25] łu ls'chemeps (*at the foot of*) łu eseiméus u echsushép (*stood at the foot,*) chechsuíshemis łu Kolinzúten, negu John, Maly Matalen, u kuitlt, u tpiutépis łu eseimeus, u chtpiutépemis łu Jesu Kli (*stood at the foot of the cross, and stood by him.*) Konkonspuús łu stiìchmish, i-niùguls, ntkoétiku i-lntágku, i-lnchèlku (*her heart was miserable, sad, soaked in bitterness, in things to make vomit,*) geilnèu u tlil. Nagaléls: Ze kumi koié tlilshiten łu iskusée, u znilz łu guilguìlt. Ntlilsemìst łu gol skusées, pen esmistés kaetlilshiłils, u tznilz guizshemis, nuèimis łu skusées lkae-Kolinzúten kłnguzshùsten, kłnguzshemisten ltéie kaeszkuen (*she felt dying, but she knew he was dying for us, and that herself had given him, offered him a victim in atonement for our sins.*) Ma łu kaesgaménchłils. Shèi gazmenzút (*was ready*) kaes'chptptkominàlkoms tznilz gol kaeksguilguìlłils. Jesu Kli àzga chishút, u uìchis łu skois, u uìchis łu John łu szpalkogamènchis tel esià łu sgumimiíms, zùis łu skois: Shéi łu askusèe. Zùis łu John : Shèi łu akskòi. U i-choopmintem u kolskòimis, kolstémmis (*took her for his mother, for his own.*)

CXXIII. Kolchilúg lu Spakani.
Mat. XXVII, 45.

Łu shitemistem łu eseimèus u kułchlúg łu spakanì, kuemt chiłchempène łu skeligu, kułchemip łu stoligu. Potu stleech łu sokèm koàp łu tel snlziitis, u sipshilsh łu chsnchlgutin, kułtekonzùtemis łu spakaní, ngapemèus, i-lzi chełès slìchch łu sp'pakani, (*the moon rose, and moved from her place, shifted to the West, placed herself under the sun, as lined together for three hours.*) Gualip,

iumist łu stolıgu, łu sshensh teltelpèlis; łu niligusèlguten łu lsnchàumnen telpéus tel nuist łu chnishút.

CXXIV. Łu Snazlkèits lu Skakéitalks.

Mat. XXVIII, 39.—John, XIX, 23.

Tesia łu lzi u tpiéut es'choinzùtems łu Jesu Klı, ełkoakanèishtem, ełpkùshtem (*grinding their teeth, making faces at him, skaking their head,*) eszùnems: Łu ku unègu kael-Kolinzúten; m-shèi tel zı m-kugulguìlt'szút; tanuì elguilguiltgu łu tentemnèi łu suisláka, ztipemenzútish zi tel eseiméus m-siz kaenoninguéne kuunegu Kolinzúten.

Łu kómłtem łu gaznúmtis łu Jesu Kli, u pgomshituègumentem (*distributed it among themselves.*) Pen łu skułishtálks łu skakèitalks (*undergarments knitted*) łu t'skois u kòlshitem łu potisłogtélt, łiè skakéitalks eskutentìlshi zagéil t'skutentilsh łu Jesu Kli, nkułpogtìlshemis łu Jesu Kli. Gol shéi zúti łu soltis shéi chmùsem: Ta kaekstelteliłtém, pen lzì kaeks'chgazgazmınem, [kaeks'chłpegumini] (*bet on it, draw the sorts on it*) ne suèt kstlegupis m-kstés.

CXXV. Łu Stlils Jesu Kli.

Mat. XXVII, 46.—John, XIX, 28.

U łu uichis t-Jesu Kli łu tesià t'skeligu u goelstem ueis łu leeus: In-Kolinzùten, in-Kolinzùten, gol stem u kogóelstgu? U enuéis łu sngampzín, u zúti: Chinesngampzini. Łu t'soltis kueis łu i-nsólku (*vinegar*) u kolin u nmètlis, nemlkokéis łu skuskuspélgu łu lluku (*made a bunch of sponge on a stick,*) u nkóelentem łu i-lnsòlku, u shéi ksguìzłtem łu kssust, u tkuéis, tnkuènkuis (*accepted the beverage.*) Łu esiá u kolis łu kaksguilguìłils, u ksnłemèlsis (*to appease*) łu Kolinzùten, zúti: Shéi hói, esià uiskòlen łu ikszkol, chin uièchst, łu isznuêi ulìp u chamús (*my sacrifice is burnt and consumed.*) Uée ntlagziszút, zùti: Leéu, łu lanchelsh kuies'chitelemèłtem łu isngapèus. Npnús, chitòikanem, u tznílz

òzkaeists nkutlelzémis, nkutlelzeenzútemis łu sngapéus (*took out from his own body his soul.*) Łu sèunementem łu tilimìgums łu soltis, u zúti: Ku unegu shéi kael-Kolinzùten, u esià łu skeligu eszuzuunzúti (*striking their breasts*) łu ełgui.

CXXVI. Chizéultem lu S'chitelzes Jesu Kli.

John, XIX, 32.

Chgùimentem łu nakoémen, u kaokaołtèm łu szozoshìis, u pen łu chgùimis łu Jesu Kli taskaokaołtés łu szoms, néłi mipenùis tle tlil. U chináks tel soltis es'chinemkèin eskuiłmùlemen, u kuł-łuágais łu Jesu Kli, kołtgoèchstem łu stogtògts łu spuúsz, kułtgoł-tèm łu spuúsz, kułłuéchsentem, kułłuéułtem łu spuúsz, chsłgomúse łgoéułts, chizèułts [chizeusis] łu s'chitèlzes, u kołinchegkuèpis łu s'chitélzes, u nkutenús łu łgołnìuts [łgołnéutis] (*passed through and through his side, and opened it—the wound in the side was large.*) U tel shèi ozkae sngul, u sèulku. Łu snguls ozkae chiłimlempós łu ls'chkutkutlústis, u ełuchskéligu ié es'chnemkéin. Dimas łu skuests łu soltis.

CXXVII. Tipemistém lu tel Eseiméus.

T-Susep łu uìchis tlil łu Jesu Kli chguimis Pilat, zùis: kogùizłt łu skeltichs zi tentemnéi. Chsuplemistemis łu tentemnéi (*asked permission to have the dead body.*) Kussús łu Pilat łu séune tle tlil. Łu imìists tle tlil, zùis: Tipemistéku, u kuentgu akskolstéem (*take it for yourself.*) Shalútem łu selagalagsts Jesu Kli, chíul-shemis łu snchiulshten, i-sgesgeséchstem zokantès łu łpłpgomin łu tel chelchèlshs, u tel zozoshíis, u i-gesgeséchstemis (*did it gently*) u tipemistès. U łu ls'chmèlpshis (*on her lap*) Maly u chtkuél-pshiłtem (*laid on her lap.*) Esià tmłtàs, tomłts (*kissed his*) łu słułuúsz, łu snłgołgoshíis, łu snłgołgochinèchsis, u łu snłgołniuts (*the wounds, the holes in the feet, hands and side,*) u chzéuzeis

i-chgùkuze (*washed him clean all around.*) Kòlentem kaesnzìpzpsi, négu łu spełimenzis imapòskałtem (*closed his eyes and lips.*)

CXXVIII. Lakantem lu Jésu Kli.

Mat. XXVIII, 57.—John, XIX, 38.

U łu i-lpìkalgu lchiłguèpemen (*white cloth stretched on the ground*) u ntkuéusentem, kuéntem, i-gesgesechstem, u ùkuntem łu chksntkolégutis, u chmilzeèntem łu t'sìn'ku (*served, distributed all around perfumes.*) Łu lspèzen usshinèlgu u chiłtkontém, u npnèusentem, chiłilguèentem, chplkuizeèntem, pełkantém, iligúsentem. (*On a long piece of linen cloth he was laid; folded in two, covered all over, wrapped all around, also the face was veiled.*) Łu zutùs łu szkułzutùs ezageil lspezen u ezagalemenzùt, tas'cho. Eskułzùu łu skeltichs łu spezen, potiszuzupièut łu snguls łu lspézen, es'chntagolkanemenuégu łu skolkaìis łu zuzúu, (*the imprint of his face left by himself in the linen is there yet as he made it himself. His body is imprinted on the linen cloth, there are yet imprints of his blood on the winding-sheet. The double imprints have the heads toward each other.*)

Łu ls'chisàgam łu snkokółkaten epsshensh tkutenésshen u nłgoèsshen (*a big rock, with a hole bored in it*) kłntkomintis łu Susèp. Tapistém łzì u che esntóko lsshensh, u golshéi u guizłtem kłntkotìis Jesu Kli kuemt ntkoléguntem łu lsntentemnéiten. Łu pelpilkui lzì chaiéutementem łu Jesu Kli, u chzoòtementem.

CXXIX. Jesu Kli Uèlkup lu I-chchim.

Łu i-tlil Jesu Kli u ózkae łu sngapèus, chłuéłtem łu skeltich t'sngapèusz, u tas'chłuèłtem łu t'skolizuten łu skéltichs, nègu łu sngupéusz tas'chłuełtem t-Kolinzuten skusèes, i-chmish skeltich u sngapèus u talpéus. Chmeełéls łu sngapèus (*the soul felt relieved*) u npiéls, peégu, łu telzi chgoz'znúis łu spakanì łu t'speégus, u

uèlkup i-chchim, łu snlzìitis łu gest łu sngapèusz łu eshiìt tel Jesu Kli u tlil. Lshéi u aieut Atam, *etc.* u łu golchemushis Jesu Kli, łu San Susèp *etc.* estnemtèusems łu Jesu Kli. Łu gúi kolchitsh iè lchim, kuemt i-kulkulíl i-chim, npeguélze, npégulzentem, ezageil łu t'snlzìitis Kolinzúten. Łakomenzùtemis, tesià u uíchentem, tesià u tlèmtementem, u tnpiélsementem, tuèentem łu skolchitsh. I-geil né u kolchitsh łu sngapéusz łu nakoémen łu nkułpòlstementem łu Jesu Kli, u npiels.

CXXX. Łu Chitenzutis lu Sntentemnèiten.

Mat. XXVII, 62.

Łu ntkontém łu lsshensh u gòlkontem łu kutenésshen, kołincheèpentem łu esłog. Łu galip łu t'Suìp chgùimentem łu Pilat, zùis: Łu kaetkakszùten (*our seducer*) zúti, ne u potu chałà m-chin ełtelskèligu: mi kultùmsh t'soltis ks'chitims łu sntentemnéitis géi chuéushilshtem, u nàkomis łu t'sgumimiìms, kuemt tel zi mil ta, nem ełnmezinmist łu skelıgu. Zúntem t-Pilat: Kòmish t'soltis, gùiui, ne tchen pnagaléls lshéi m-pagéil. Nkułgúimis łu soltis łzì u tpstès (*set them*) łu soltis ks'chitemí (*to watch,*) u chitechintès łu sshensh.

CXXXI. Jesu Kli Eltelskéligum.

Łu chałaskatílsh, u esiá u kòmis íé i-telnchim ózkaeis, u guiùsis chsntentemnéitis potu skukutlìp (*at day break.*) Chałaskat es'chpelkuíze. Łu sngapèusz Jesu Kli, ełchnółgumis łu skéltichs, u ełchazenzutemis. I-chnòłgumis, i-nołguélzèmis, u ełguilguìlt łu skeltichs, esià łu słgułgùps u ełpapàg: chchehenzút, chchúsem, chchahkéin, u lzíists estak łu chpelkuizètıs, łu iligústis, łu chiàlkokais (*he uncovered himself, his face, his head, and left lying there the winding-sheet, the veil of his face, and of his head.*) U ełozkae łu tel sntentemnèiten, znozkaèsshis u tasmáut łu sshensh,

(*came out through the stone, without breaking it.*) Esià łu sngapèus lèmtemis łu Jesu Kli, nkuèshtem (*sang to him*) nkunems, npiélsèmentèm.

CXXXII. Jesu Kli Eslakomenzúti lu l-Matalen

John, XX.—Mat. XXVIII.—Luc. XXIV.

Łu i-kuèkusts łu s'chazèus gùi łu Matalen, gùi chsntentemnéitis Jesu Kli potu i-s'chchim, u uíchis pellichch łu sshensh tel sntentemnèi. Ełgutip, u mimishits Piel u John: Tle nàkomentem łu Kolinzúten, u ta kaesmístèm lchen u tkontèm. I-sèune, u kotlsh chsntentemnèiten. Esshiìt u John kolchìtsh, u tasnółgu; Piel kolchitsh u nółgu lsntentemnéiten, uichis łu chiłilguètis (*the coverings*) u znilz i-chò. Łu iligùsten łu skaleps ta łu lchililguizéten estàkéus, cheé u estàk. Négu nółgu John u uichis łu chililguizéten, ełgùi chzítgus.

Maly łu lchòlzkaeis łu sntentemnéiten esechsuish zkoàko, chitóikan, u niàkashilsh (*looked down, stooped*) łu lesnłgoesshen, uìchis chesél skulkulstelts Kolinzúten esnazłkèit essize łu i-tpikalgu: łu tchináks lsplkéis u emút u łu chinàks łu lszozoshìis emùt. Zùntem łu Maly: Smeém, gol stem kueszkoákoi? Zùti: Kaenákomłilt łu kae-Kolinzúten, u ta kaesmistém lchen u kaekómłilt. U pelchemenzut u uíchis łu Jesu Kli techsuish (*standing before*) u tassúguis ku Jesu Kli. Zùntem: Smeém, gol stem kues'zkoáko? Suét łu astlutluúsem? Maly ntels łu sgukòłka łizì, zúis: Łu ne kuentgu tanui, kozunt lchen, m-tkoié m-ełzuèten. Jesu Kli zúti: Maly. Pelchemenzút u zúis: Io! ku Jesu Kli, kuin-Kolinzúten kuin-mienzúten. Zúntem: Ta koks'chnguntégu, néłı ziuzi ełeschizsten łu inleéu. Guiszunt łu isìnze: I-kaełchgùiem łu inleeu, u łu leeump, łu in-Kolinzùten, u Kolinzùtènemp. Chgùimis łu sgumimiíms u zùis: Uìchen łu kae-Kolinzúten, u iè łu kokolkuêlsts.

CXXXIII. Jesu Kli Łakomenzut lu Lsgumimiłms.

John, XX, 19.

Łu ełtelskeligu łu Jesu Kli, tle chiłchichitús, tle lkèikal, u kołinznmapenzòt lzi u níamìlsh łu sgumimiíms che open, esngélems łu Suíp. Łu Jesu Kli łu lnihèusems u nt'shelshèus, u teshilsh, zúntem: Pnkamèlsem lempilé. U kuénełtem łu snłgołgochinèchsts, u łu snłgołnìuts (*showed them the wounds in the hands and side.*) Lémtemis u eluìchis. Tzí elzùntem: Pnkamélsem lempilé: ezagèil tkokúlsts łu inleèu, nègu kùłłemen, u chpéulshementem, chpùgusentem, zùntem: Tkuénti łu St. Spagpagt: łu suèt łu szkuéis łu teie m-kolgoèłłtgu, m-shéi kolgoéłłtem: łu suét łu kuéis łu teie m-takskolgoéłłtgu, m-takskolgoéłłtem.

CXXXIV. Jesu Kli Łakomenzútemis lu Thoma.

John, XX, 24.

Thoma chinàks łu tel sgumimiims tam i-lshéi, tasnshéi u lzì chìzentem t-Jesu Kli. Tkuìtlt zùntem: Kaeuìchentem łu Kolinzùten. Zùti Thoma: Ne tasuíchłtem łu esłogłog łu tłpłpgomin łu chelshis, łu snłpogchinéchstis, łu snłgochinéchtis, u nlochistùłtem łu tinchèlsh, łu ne tasuichłten łu snłgołníuts, m-shèi ntkaúłten, ta iksnoninguéne. Potu hanmàskat, u ełiamenzút lzitgu, u lzì esnshèi łu Thoma; eskołinznmàp łu kołinchemép, u chìzentem t-Jesu Kli. Łu lnihèusem u téshilsh, u zùis: Pnkamélsem, pgéstem lempile: kuemt zùis łu Thoma: nlochistúsènt łu anchelsh iè leè, u koàzgałt łu inchélsh, m-zkuentgu łu anchèlsh m-ko ntkaúłtgu łu is'chitèlze; ta kaeskaiułtúmsh, pen kuksnoninguéne. Zúti Thoma: Ia t'in-Kolinzúten; Ia t'inilimigum! Zùntem t-Jesu Kli: Nèli kouichentgu siz kunoninguène. Lemmszùt łu suèt tasuìchem esnoninguène.

CXXXV. Jesu Kli Łakomenzut lu Lesmùli.

John, XXI. 2.

Piel u Thoma eziamìlsh esngaztuéus (*associated,*) nègu kuitlt. Zùti Piél: Chiksmùli (*I'll go a fishing with nets.*) U zùntem t'selaglàgts: Nem chsinzìt. Nłákaka lkutunt tlié, u lskukuéz ta epszmùl, tas'chnkué. Łu lskuèkust uíchis Jesu Kli lsgazìn esechsushnétiku (*standing on the shore.*) Zùntem t-Jesu Kli: A ta teé pepstem tksiilen? Zúti: Ta. Zúti łu Jesu Kli: Zi chsz'hèlzes tlieémp m-pmulem nem pepszmúl. U neluàtkuis łu mùlemen, u ełtiliguis łu kaełnkutlètikuis łu múlemen, nèłi kuezt t'suéuł. T-John zúntem łu Piel: He, ku Jesu Kli łizi, shee łu Kolinzúten. I-mipenùis ku shèi łu Kolinzùten, Piel nazłkèitem, nłgupenzút łu t's'chiłkaltchálks nèłi nptłálks, u ntiptkumist ls'chiłptlemétiku. Łu kuitlt łu lzìi ltlìé u zkuntés łu múlemen kuezt t'suèuł. Łu ntéshilsh łu lsgazìn uìchem łu tzàgozogt, u łu suéuł es'chkamnús lzàgozogt, u snkolpòlegu lzí eskamìn. Zúntem t-Jesu Kli: Zntèshilshskui łu szmúlemp łu suéuł iètelgoá. Guì Piel, u nzkuzinêtikuis łu mùlemen u kuezt łu tpishł t'sueuł. Ué goeit łu suèuł tastotuák łu mulemen. T-Jesu Kli ełzùntem: Zgúiui pksntogkéini (*come to dinner.*) T-Jesu Kli teltelintés łu snkolpo, u guizłtem, negu t'suèuł u eémtem.

CXXXVI. Téshilshtem lu Piél.

John, XX, 15.

Shèi łu uisntogkéinem zúis łu Pièl: A koanmiłgaménch iè tel aiéut? Zúti Piel: Unè esmistégu ku ingaménch. Zúntem t-Jesu Kli: Shéi koeémłt łu inkaelgolgoàl. Ułèlt zùntem: Piél, a koangaménch? Zúti Pièl: Esmistègu kuingamench. U ełzuntem: Koeèmłt łu inkaelgolgoal. Zi potu ks'chełés zúntem łu Piel: A koangamènch? Pupusench łu Piel gol chełès séuntem a koangamench, u zúis: Kolinzúten esmistégu esiá tee stem, u esmistègu

kuingamènch. Zúntem: Koeèmłt łu ingolgoál. Kuiesunégum, łu potu lastituìt kunlchuuszùt, u tchen kuntéls kuksgùi, shéi kugùi. Pen ne kumiłchéulsh m-shèi gupgupmàganemstemt leseimèus, m-tchinàks m-elchuuszútemłts łu asnlchèus: m-shéi nèm chchinèpilénzit łu chshéi u tam asntels kuksgúi. Estméiełtems lchen m-ezageil m-tlil. U zúntem: Gu kochshintéku.

CXXXVII. Jesu Kli Elnuisselsh Chs'chchemáskat.

Acts, I.

Jesu Kli łu kaełnuìsseslh u zúis łu sgazgazúts: Tapks'cho pen tnemtéusemp łu San Spagpàgt łu zogshiłemen. Néłi John guízełts łu lbatém t'sèulku; empilé m-tel kuinshàskat nem kuelbatem t'San Spagpágt. U kuemt łu teslzìi séuntem: A iételgoa anuí łu kukłchzòguepilenzùtis łu Suip? T-Jesu Kli kolkuénguzis: Pumesmistèp, tam pes'chisàgai łu inleeu kłznilz eskuésts. Nem tkuèntep łu ıoiót tel San Spagpagt, ks'chgùi lempilè. Nem koesmeieshemłtgu esià łu skeligu łu iszkol kouichłtgu tas'chkutkutlùsten. Łu shéi uiszùłts, chcháupiléis, ełnuìsselsh tel smilchemélsz, t's'chitemip u kułchelùg, u hoi esuíchists. Kuemt ié skusìgults esnazgaépems chnuist. Łu uuichits chesel i-l-pík u esgazgaznùmt, u chshemneéustem, u zùntem: Stem łu esàzgamp chnuìst? Łu lzì u ezagéıl łu esuichstep u esnuisselsh, nem i-lzí i-ezagèil m-ełzgúi.

CXXXVIII. Pentecost.

Acts, II.

Kuemt siz ełgùui npìilsh lnkuélgu łu lshéi u aièut Piel u łu sgumimiìms Jesu Kli, u łu Maly łu skois Jesu Kli, kuemt tashói es'chàaui. Łu potu esiàa i-lnkolégu i-tel snkamkamtìis u léshinmis ntlagzin tel nuìst, u chìzentem łu zitgu ezagèil tioiót snèut. U łaàko tìguzch ezagèil t'solshízten lesià lsntguáuskais u tkóko, u kuemt esià chkuèzt t'San Spagpagt, u kuemt nsugunèmis łu estogtìgulzin, kuemt tesiàlıgu u eskolkuelt, t'shéi tesiàligu u kolkuèelt.

Łu ełchoóp iè ntlagzin, goeit łu skeligu łu lshéi u iáa, esià u kussús nèłi esiá che esntìgulzin [u tigulnkolkuelten] łu séunemis iè. es-kamkamìlsh tznilz nkolkuéltis. U łu Piel tèshilsh, aitzin: Tam eskoéui, potu snłuis: pen t'San Spagpagt u tesià łu tankolkuèlten u kaeskolkuèlti. Tempilè pólstep Jesu Kli, u t-Kolinzúten u eltelskéligu; u t-kaempiłe t-kaes'chkutkutlústen kaesuichentem. Noninguenèmenti łu Jesu Kli, pupusénchui, m-kuéntep łu lbatém. Tgoeit t'skeligu noninguenémentem u guìzłts łu lbatém chełopench-stakan łu lshéi sgalgàlt.

CXXXIX. T-Piel u Paagstèm lu Eskanélisshin.

Acts, III.

Tle t'snoìs u kuis'chaum (*when the sun was high already they went to Church*) łu Piel u John. Lchòlzkae lkołincheméps sncháumen u agałà tkontém, chtkochinélguntem chináks łu i-kòlil u tle estil-guenzùt eskanelisshin (*lame, with contracted feet*) u agaláskat esngalìzini tel eskuis'chaum. T'shéi u tuìchis łu Piel ksnòłgui lsncháumen, u ngalízis. Chmèisemis (*looked at him fixedly*) łu t-Piel, u zùis: Mi kaeàzgałilt. Chkaspùsementem, u ntels goa tee stem koks'chépenems (*give him a present.*) Zúntem t-Piel: Łu i-pìk ululim, i-kualìit ululim i-cho lkaempilé. I-nko łu koié tee istèm m-guìzełzm. Gol skuésts Jesu Kli m-kuełgutìlsh, m-kueł-guist. Chinéchsentem u téshilshtem, ioiótuìlsh łu szozoshìis u gup'-pélishin, nèłi eskanèlishin (*took him by the hand, made him stand up, his legs got strong, and stretched, being contracted-feet.*) Gut'tpenúmt, eskézlshi (*jumped up, was capering*) u tel shèi u kutenélsemis łu Kolinzùten. Tesià u uíchtem tesnółgui lsncháumen eskanélishin u ełgusteluis. Sùguntem t'znilz shèi łu eskanèlishin esngalìzin. Pspmàntem, kussusementem lchen u ezagéil es'chéstem. U es'-chinágais chznpáchst łu l-Piel (*held fast to the hand of Peter.*) U chiámìntem łu Piel, u i-chtúumentem, u tesià kussùsementem. Uchiszut (*perceived*) łu Piel u geentés, u kolkuélsts: Snkusgusigu, gol stem u pkussús ietelgoa? u gol stem kaes'chkaspúsemłilt? a

kuntels gol kaesioiòt u ełgustleluís iè konkoint? T-Kolinzútenemp t-Kolinzùtis pogpogotemp łakomstès kutùnsts łu skusèes, łu Jesu Kli lsmilchmèlsemp. Tempile u támstep łu Jesu Kli u guìzshementep lsgupelstuegu lpelszùtis uè ntels Pilat kaełtalim, u galıtentep łu espelskeligu łu ı-kstalim. Ełtelskéliguntem łu Jesu Kli łu tleèus, u tkaes'chkutkutlústen kaesuìchstem ełtelskèligu; u gol shèi i-chàułtem łu skuèsts u paàg łiè. Esmistén gol spsàiemp eszagéil t-chselpèchstementep, u pòlstep łu Jesu Kli, Espupusènchui ełtgomenzútui pkaełkolgoéłłtem łu teie szkuénemp. Nèłi i-chmish łu skuests Jesu Kli łu kłnguilguìltenemp (*your salvation*) ta negu teė stem. Potus'choòp łu Piel chiaamintem łu tkoikoáłalks tililimígum, u zúntem: Gol stem auiluìstep łu Jesu Kli u mimistègu łu skuests? (*why are you naming Jesus, and teaching his name.*) U kuentem, u nelontém. Koén'mem łu lchen goà m-ageistem łu Piel; u łu lnihéusems tèshilshtem łu Piel, u suséuntem: Telchen skuést lshéi u pagéilem? Nchitéchemìstementem (*inspired, assisted*) t'San Spagpagt u ioiot kolkuelt łu Piel zùis: A koks'chzoguèpilemp gol espaagstén ié konkoint? kaesmiìmp gol skuests Jesu Kli łu szpolstemp u ełpaág ielee echsuísh. Ta negu kaepskuest t'shèi kakaesguilguìlt. U pspmáłtem łu skutispuùs (*they wondered at his boldness*) u ta kslkontès kszùti ta. U kamkamìlsh tznìilz, sunuégu: Kaeschéstem łu Piel? Tle mimiłtèm szkols i-łàkot łu szkols ta kaestámłtem. Pen gèi mellùkuku (*it becomes divulged*) łu szkols, kaeksz'mz'mzinem (*threaten*) ta kaełmimìms łu skuests Jesu Kli. Kolkuènguzis t-Piel: Chen łu kakaesséunem? a empilé, a iè Kolinzúten? Tempilé m-komèiełtep. Ta kaekslkontèm łu ta kakaesmimim (*tell*) łu kaeszsèune. U ełz'mzímzínementem, u ełguìstementem. Nèłi msłopenchspén tich ezagéil łu eskanélishin.

CXL. Łu Piel Ozkaestem tel Snlchemínten.

Acts, XII.

T-Helod u nelontém łu Piel u t'sguilinuègu es'chitestèm lsnlo-mínten, u t'skusigults es'chaushitem. Helod potuntèls ks'chzoguè-pilems, u łu lskukuèz esitsh Piel es'chshemnéustem t'sguilinuegu. Tesèl kalguélis ululim eslìchi łu Piel, u negu lkołinchemép epsgu-chgalèm (*watchmen.*) Shée chechsuìshementem t-Ange, kupen-tem, u kéilentem, zùntem łu Piel: Guetle gutìlsh. Shèi talíp łu kalguélis, tkak (*fell on the floor,*) u ułel zùntem: Nelcheuszútsh, kaeshiniish. Kuèmt lshèi u agéilem. U zúntem: Sìzish, m-koch-shintêgu. U ozkae u es'chshistès łu Ange u tasgest esmistés ku unegu Ange. Keiussenzut (*did not believe his own self,*) ntels chinnspsù. Ue ululim łu kołinchemèp, u kołinmaupenzút. Łu òzkae u choonzùt łu Ange (*disappeared*) u kułmipenumt ku unegu t-Ange. Łu eluchszùt łu Piel zúti: I-místen ietelgoà ku Ange łu szkùlstem t-Kolinzùten u koełguilguìlts'ts tel Helod. Tlutluúsis łu kłshushuèl, u gúi chuł Maly lzitgus lshéi u niáa łu skusigults u es'chaushitems. Kołinzuzuèp (*knocked at the door,*) u t'skukui-melt smeém tgúi ksazgam goá suèt, u séuis: Ku suét? Nsúguzis (*knew him by the voice*) ku Piel, u npiéls taskołinchegkuépshits, u guismimishitems łu toms. Ku Piel lchólzkae esechsuish es-kołin-zuzuép. U zúntem łu smeém: Kueskoéui. U aizíst u zùti: Ku Piel. Chinkanàks zùti: Goà tentemnei, smelmelkoéis, skuskus'-chaské (*a dead' a shadow, a ghost*) łu aszuich. Kuemt Piel agatchim eskołinzuzuèp. Łu kołinchegkuépshtem u uíchis ku unegu Piel, npiéls. Pen Piel tkalséchst (*made signs with the hand*) esgeenims, zúis: I-tlilui. U mimishíts łu lshéi u ezagéil u ózkaeùsentem tel minsnloten.

Łu elcho tel snlominten łu Piel, Helod mipenùis ku cho łu Piel; t'shiumilgest łu gaznúmtis łu t'shèi u gaznumtem, u lchòlzkae lnuìst u chłkalshéus (*sat on high*) u kolkuèlts łu skusigults. Łu léshīne-

mentem u žúntem t'skeligu: Ta kuesnegukúnzin t'skeligu (*your voice is not of a man,*) kunegukúnzin t-Kolinzúten. I-potu uèe, u lzentém t-Ange, gol esnagalelsemìst (*thought himself alike to*) l-Kolinzúten. U gamentàm t-gamalteni (*gnawed by worms*) uìzinementem tgamàlteni u hói.

CXLI. Telùisentem lu Echén.

Acts, VI, VII.

Echèn goeìt łu psàchstemis łu skeligu, kutunt łu kolkuèlsts. Goeit łu skèligu łu esmiìłkaimìn (*learned in the books*) chgùimis ksnkułkolkolstuégums u takskłnúis nèłi siopièuti. Kuémt kúlstem łu ngusáls (*mean fellows*) ks'chiòkopilems, kszùti: Shèi es'cheszinmist ch-Kolinzúten. U gúistem łu Echen chsnkamkamélisten (*council hall,*) u àzgantem t'sgukamkamélsh, u uíchłtem łu skutlùsz ezagalùs t-Ange. U nołguelzeèntem t'San Spagpagt, zkamnèlsentem, ntechelzeéntem t'San Spagpagt łu tkskolkuélts, zúis: Łu pułtlìzkan, łu pułtlìzene, łu pułtlizspuús, (*ye hard-headed, hard-hearted, hard-eared,*) pentich aséizinem aseutùsem łu San Spagpagt, ezageil tlelèump eséizists łu estkomstém (*killing*) łu estméiems łu kłchkóliltis Jesu Kli, u tempilè chguzguzméchstemp u tempilé u pólstep.

U łu séunemis łu skolkuèlts chestemíłtem, nchesenémłtem. U chnussulshelshùsem łu ls'chchemaskat u uichis łu snpièlstis Kolinzùten, u lshéi echsuísh łu Jesu Kli, ueéis t-Echén: Uìchen łu kòłinchemèps łu s'chchemàskat eskołinchegkuép, u Jesu Kli łu ls'chzhèchsts Kolinzùten esechsuish. U zelzalkèpem (*halloed*) u ntkatkaneenzút (*put their hands on the ears,*) u chgutpmiis, u ózkaeis łù tel sniapkéinten, u teluisists łu t'sshensh (*pounded him with stones*) u łu mishzùtis (*witnesses*) nptlálksem łu tchiłkaltchálks u łu lszozoshìis Paul tkontém. Łu esteluistem tsshénsh chàum Echèn u zúti: Kolinzùten Jesu Kli, ko tkuèlt łu isngapèus. U koikoishènem, ntlagzìn, zúti: Kolinzùten, ta kskułtkaiłtègu łu

szkuèis ié teiè (*do not write down to their account this sin.*) I-uis'chaum tlil. U kuentem tchochomùł, u làkantem, u tesiá u chzoćtementem.

CXLII. Elpelchmstém Paul.

Acts, IX.

Paul kułkamentém komi esiá łu chochomùł (*christians*) u komentèm. Potu nchemtéus ksgúi ch-Damascus kskuiskommíms esià łu chochomùł. U lesgúi potu lchichiit lsniapkèinten i-kuemt u richem t'speégu, kuemt chsilchíze t'speègu, chpeguízéntem. Kuemt ntkòko lshushuèl, u séune i-tpèu, pupuilsh (*a noise, make noise*) zùntem: Paul, Paul, golstém kochtkaluistgu, koes'chestemistgu? Zùti Paul: Kusuèt, Kolinzùten? U zùntem: Ié koié chin-Jesu Kli łu konkuséltchinemstgu (*you torture me.*) Tiltilugt łu tanuí kstelkaluísentgu łu iskuénel (*to kick what I hold in my hands, my weapon.*) U łu ngèl gualip zùıs: Kolinzúten, stem łu asźntels łu kskòlshtemen? Zùntem: Téshilsh m-kugúi łu chesiapkèini u lzì m-zùłzt łn akszkol. Łu sgazgazùts psàp lèshinmentem łu i-tpéu, pen ta epłuichists. U tèshilsh Paul, u tlutluúsem, tasuchskéligu. U chinéchsentem u gùistem chesiapkèıni. U lzì kolchìtshstèm (*made him arrive*) u chałàskat tasilen, tassúst, tasuchskéligu. U lzi zúntem łu Ananias chinàks łu tel chochomùł: Tèshilsh m-kugúi lesngakèus (*street*) lsniapkéinten m-tlutluùsentgu łu Paul u lzì u es'chàui. Zúntem t-Ananías: Kolinzúten, chinezséune goeit łu espòlstem łu chochomúł łu t-Paul, u zkułstem kslchlchìms łu t'suèt esáustemt (*call your name.*) Zúntem: Gùish, tle uiskoénełten łu koksmeièshemłts kokskuèłts łu iskuest łu lesià łu lskéligu u łu lilimìgum. Nem koénłten lchen m-ezagéil koks'chnguzguzmèlsems. Chgùimentem t-Ananias u tkáiákantem, u zúntem: Sìnze, kozkùlsts t-Jesu Klı łu łakomenzut lanuì łu laszgùiten, kuiks'chgùiem, u kuiksnkuēzelzem t'San Spagpagt. I-egukúistem u ezagèil tmàut łu t'shéi es'chilíłigus, u ełuchskèligu, u lzi lbatèmentem esmalièm. U lzi gusteluis lesmilko u mimiłtès łu Jesu Kli esià łu skèligu.

CXLIII. Paul Ntèshilsh l-Malta.

Acts, XXVIII.

Malta łu ls'chiłihéusem u es'chisùnko (*it is an island in the sea.*) Paul gúi ch-Malta, u lzì chzkakéshin u màuł (*the boat went on a rock and got wrecked*) u łu kolchítsh zkàk łu l-Malta, u tesiá łu t'skéligu u esàzgam, u tolùłtem (*prepared fire for him*) ks'chèguisti, u ta ks'chszlèini tigumúsem. Paul chmchemmèslkupem (*picking up sticks*) łu tks'chkamìis. Łu es'chmchemméslkupem melkuéis (*took together*) łu geùlegu łu essúlti, u chkamìis. U łu ełoim (*unfroze*) u gut'tpenumt, eltipemenzut (*leaped up*) u koeéchsentem łu Paul. U uìchentem łu geúlegu es'chshalùt es'chkoeém łu lchelsh, u zùti: Teie zi skaltemìgu; i-potuntéshilsh łu tel s'chilptlemétiku, u koeentèm tgeúlegu: uichentgu saaìmes t-Kolinzùten, tasntèlsemstem komi guilguìlt. U łu t-Paul zkamnèchstemis (*shook it off from his hands*) łu chsolshizt, u ntkokùs łu geúlegu u tasłgupéchsem łu Paul. Esàzgastem łu t'skeligu, ntélsementem nem súkut m-tkoko m-tlíl. Kasip u esazgastem, łu tasuìchtem łu kssúkut u zùti: Ku shéi łu Kolinzúten. U potu tel shèi zi geulegu, s'cheuile tasnchesēlse (*are not bad*) ue koeēlze, shèi tasntellemìłtem (*though they bite, one does not find it fatal.*) U elbatementem esià łu t-Paul.

CXLIV. Simon Piel, u Simon lu Estlekuìlsh.

Piel u Paul gùi ch-Lome, u goeìt łu pelchmistès ksntagolúsi łu l-Jesu Kli. Goeìt łu szkòlis łu kłniopièuten. Chinàks Simon tlekuilsh (*magician*) łu ltenemùs u pspmántem łu t-kuítlt. Tnko zùis Neron łu ilimígums: Pentìch t-Piel u esmimistés łu Jesu Kli, łu gol skutunts, eskutenzìnemstem, eszúti ełnuisselsh chs'chchemáskat. Nem kouìchentep nem nkosgalgàlt nem nègu m-chinnuìsselsh chs'chchemáskat: nem mipenúntgu łu koiè łu mił chinkutunt tel Jesu Kli. Hoi lnkò sgàlgalt galitis esià łu skéligu lnkolegu, łu

ilimígum lnustùlegu (*high place*) u chlkalshéus, u lesmilko i-chmish skeligu u tpíèut. U téshilsh Simon łu lnihéusem łu skéligu zúti: Hoi m-kouichentep m-chinnuísselsh, nem ménzementep łu Jesu Kli. Hoi kólis łu kłchtelkamintis (*his dances*) telkèm, spentès łu pomintis (*beat his drum*) u esià łu teie u chsugumémis, kolsugumè-mis (*made every kind of signs,*) esnzuzuèchsem łu sguélemin (*played the devil.*) Esià łu sguelemin u galìtis chinanáksemists (*one by one.*)

U lzì nemtéus łu Piel, chestemíntem łu esguémzinemsts (*insulting*) łu Jesu Kli u chàum: Jesu Kli, ta kstlegùpents łu t'sgoèlelemen, ta kslzìistgu ksnoninguènémentem Kolinzùten łié eskolkolteluisi (*this babbler.*) Łakomenzùtish ksnoninguènem anuì łu ku-Kolinzùten. Hoi Simon nuìsselsh łu tel stoligu, i-kukuìiet esnuìsselsh; u nuísselsh gèil nuist. Esià u uée: Shèi łu kae-Kolinzùten. Łu t-Kolinzúten sèunemłts łu szchàus Piel, u kolkuélts łu sgoélemen ksptlèchstems Simon. U uíchentem ztiíp ezagèil tgèmt łu sshensh łu lskolchemésshis łu kutunt ilimìgum, u tkòko Simon łu lsshensh, u chteésshin (*struck upon the rock*) u goìtlt, kaukaùp łu szozoshìis u łíkat łu skeltichs, łòzt (*got smashed.*) Esmistès t-Simon ku t-Piel tlegùpłtem łu somèsh. Łu Neron łu t'szeésh u łu t's'chgut'tels u tlutluùsis łu Piel ks-polstem, u łu t-Piel mipenùis u telóko. Łu guíst Piel tchìzis Jesu Kli u zùis: Kolinzúten chechen łu kuksgúi? Zúntem: Chinezgúi ch-Lome kokaełmilchpt-ptkominálko leseimeus. U mipenùis t-Piel ku znilz łu kstlil gol Jesu Kli, ksnłkalshélpems łu Jesu Kli, kstlelshitems. U ełpelchúsem, u ełuichentem, u nółgustem lsnlchmìnten.

CXLV. Łu Komentém lu Piel u lu Paul.

A. C. 67.

Łu snlchmìntis łu Piel łu sshensh u esnłguésshin, łu lchnuist łu lcheltich esłóg łu t'shèi u nòłgustem łu eslich. Łu sgulchim łu lskukuez séune łu esnkunèi u lzì uíchem i-nkukul'lèlze (*was bright inside as by sunlight,*) u npichélze, u npeguèlze, u zúis łu Piel:

Mipenúnzin i-kutòg kuskéligu: komèieɫt lchen m-chinagéilem m-chinguilguilt. Ɫu t-Piel memèientem goà kuinshàskat u meméientem. Kuemt uéksmaliéms, kslbatèmms, u lsnlchımintem nèɫi taepseulku, u ɫu t-Pıèl ɫu lsshensh u eiméusem ɫu t'chélsh u lzí u zozkaétikum, u tel shèi kuentem ɫu seulku, u maliémentem, lbatémentem, u potu tel shèi pentich epsseulku lshèi lsshensh, u tasngamíp, tasnsuú.

Lzi chzoguepılentem ɫu t-Neron ɫu Piel u ɫu Paul kskomiìm. Tle ks'chptptkominalkomintem kaezagéili t-Jesu Kli ɫu kszútèchstem, u zùti Piel: Ta: ta iezagéil ɫu tin-Kolinzùten: kaesnauiákani ɫu ineimèus. U esmilchptptkominalko esnauiákan. I-tshèi negu ozkaèstem ɫu Paul tel sniapkèinten kspolstem. U chtòikanem ɫu lsshensh u nspùsentem ɫu t'snspústen, u eltip ɫu splkèis (*bounded, his head made a bound*) a áuis: Jesu Klí. Tel zi eltip, tel zi àuis: Jesus: u tel zi eltìp u eɫàuis Jesus. Lshéi u tkòko ɫu splkéis kuemt tigu séulku i-tntlàka. Ɫu lshèi u tel zi tkoko òzkae séulku i-nmal. Tel zi tkòko ɫu splkein, u ózkae seulku nzlatiku.

CXLVI. Ɫu Snchaumen Katolik.

Jesu Kli ɫu soguéps ɫu snchaumen, u Piel ɫu s'cheméps, u l-Lom u nshitolèguntem; u tel zi chkualéchst, u mellúkuku ɫu snchàumen, u tel soguèp u eskualemi, ɫu sogueps ɫu nkualtìis ɫu snchaumen. Ɫu tlıl Piel u eltchinàks u eltɫàkshilshtem ɫu kɫ-Pap, ɫu kɫnɫkalshelpenzutìs Jesu Kli. Shéi tlil ɫié, u eltchinàks u eltɫákshilshtem, u tesià ɫu tl-Pap ɫu esnɫkalshêlpems ɫu Piel, shèi ɫu slòkolkos ɫu skaltchàlkos (*the trunk of a tree*) ɫu snchaumis Jesu Kli tel zi eskualéchsti. Shèi tel esshite tel slókolko tel skaltchálko u chkualechst, u mellùkuku. Lu potu tel stlils ɫu Piel u ièteIgoá kuaál ie snchaumen, u tapistèm kskoeèl, ta pistém ks'chèıe, tapistém kstlil. Ietelgoá telshèi u Pius u esnɫkalshelpems ɫu Piel.

Esià łu skeligu u epłlbatèm shéi łu s'chlchlshemechsts łu snchaumen. Esiá łu skeligu ta snkuepsnchàumen łu l-Pap tasnkuepsnoninguenèten łu l-Pap, ezageil t'schlchlshemèchst tes'chkaupéchst, u ta ks'chkualéchst. Nem ełtkuentgu iè es'chkaukaupèchst ne ełnshitesèuseutgu (*if you graft them again in the trunk*) łu lslòkolko, m-shei nem ełchkualéchst, nem ełtigu spìialk.

(*A. M. D. G.*)

CONTENTS.

PART THE FIRST.

NARRATIVES FROM THE OLD TESTAMENT.

CHAPTER	PAGE
1.—Creation of the world,	1
2.—Creation of man,	1
3.—The sin of man,	2
4.—Cain and Abel,	3
5.—Noah,	3
6.—Diversification of tongues,	5
7.—Sodoma,	5
8.—Abraham and Isaac,	6
9.—Joseph is sold,	7
" —Joseph is found out,	9
" —The birth of Moses,	11
10.—Mission of Moses,	12
11.—The character of Pharaoh,	12
12.—The plagues of Egypt,	13
13.—The crossing in the sea,	15
14.—Sinai,	15

CHAPTER	PAGE
15.—Manna,	16
16.—Core,	16
17.—Mary, sister of Moses,	16
18.—Moses is charging the people,	17
19.—The canticle of Moses,	17
20.—Joshua,	18
21.—Sampson.	19
22.—David is made King,	21
23.—David and Goliath,	21
24.—David and Jonathas,	22
25.—David in the cavern,	23
26.—Death of Saul,	23
" —Adultery of David,	24
27.—David and Natan,	25
28.—Absalom,	26
29.—Job,	27
30.—Tobias,	32
31.—Judith,	35

PART THE SECOND.

NARRATIVES FROM THE NEW TESTAMENT.

CHAPTER	PAGE
1.—Conception of St. John, ...	39
2.—Gabriel's message to Mary, ...	40
3.—The visit to Elisabeth, ...	41
4.—Nativity of St. John, ...	42
5.—The trouble of St. Joseph, ...	42
6.—Nativity of our Lord, ...	43
7.—The three Kings, ...	44
8.—Our Lord is presented in the Temple, . .	45
9.—They fly with our Lord into Egypt, . . .	46
10.—The children massacred, ...	46
11.—They lose our Lord, ...	47
12.—St. John preaching, ...	47
13.—Our Lord is baptized, ...	48
14.—Our Lord fasts, ...	49
15.—Who is St. John, ...	50
16.—He calls the Apostles, ...	50
17.—The feast of Cana, ...	51
18.—The Temple is avenged, ...	52
19.—Nicodemus, ...	53
20.—The Samaritan woman, ...	54
21.—St. John is beheaded, ...	55
22.—The Ruler whose son was sick, . . .	56

CHAPTER PAGE
23.—The great draught of fishes, ... 56
24.—The unclean devil, ... 57
25.—Peter's mother-in-law, ... 58
26.—The would-be followers of our Lord, . . . 58
27.—He calms the tempest, ... 59
28.—Legion, many devils, ... 59
29.—The paralytic, ... 60
30.—Matthew is called, ... 61
31.—Jairus; the woman with an issue of blood, . . 64
32.—The two blind men, ... 62
33.—The Probatica, ... 63
34.—The man with a hand withered, ... 64
35.—The ten lepers, ... 64
36.—What belongs to Cæsar, ... 65
37.—Who is the son of David, . . . 65
38.—The Beatitudes, ... 66
39.—The light of the world, ... 67
40.—How just we must be, ... 67
41.—Love thy enemy, ... 68
42.—That we must not be hypocrites, . . . 69
43.—The man with two masters, . . . 69
44.—That we must not judge, ... 70
45.—Prayer,—the narrow gate, . . . 70
46.—False teachers, ... 71
47.—The wise house-builder, ... 71
48.—The servant of the Centurion, . . . 72
49.—Naim, ... 72
50.—Our Lord speaks of St. John, ... 73

CHAPTER	PAGE
51.—Magdalen, the sinner,	73
52.—Parable of the seed,	74
53.—The bad seed, cockle,	75
54.—The hidden treasure,	77
55.—The grain of mustard,	77
56.—The workmen,	78
57.—The ten Virgins,	78
58.—The talents,	79
59.—The lost sheep,	80
60.—The Prodigal son,	80
61.—The smart steward,	81
62.—Lazarus and Dives,	82
63.—The Widow, and the Judge,	83
64.—The Pharisee, and the Publican,	83
65.—The King's wedding-feast,	84
66.—Forgiveness,	84
67.—The Samaritan,	85
68.—The bread is multiplied,	86
69.—Our Lord walks on the water,	87
70.—The bread of life,	87
71.—The woman of Canaan,	88
72.—The dumb Devil,	89
73.—The adulteress,	90
74.—That Christ was before Abraham,	91
75.—The blind-born,	91
76.—Our Lord instructs his Apostles,	93
77.—The good Shepherd,	94
78.—Peter's Primacy,	94
79.—Transfiguration of our Lord,	95
80.—Martha and Mary,—the two sisters,	96
81.—The man with the dropsy,	96
82.—Zacheus,	97

CHAPTER PAGE

83.—The last day, ... 97
84.—Lazarus is resuscitated, ... 99
85.—They consult what to do with our Lord, . . 100
86.—Palm-Sunday, ... 101
" —The destruction of Jerusalem, ... 102
87.—Our Lord washes the feet, . . . 103
88.—Holy Eucharist, ... 104
89.—The traitor is pointed out, . . . 104
90.—Faith, ... 105
91.—Prayer, ... 105
92.—Charity, ... 106
93.—I give you my peace, ... 106
94.—I am the Vine, ... 106
95.—Fraternal charity, ... 107
96.—Gethsemani, ... 107
97.—Our Lord sorrowful and pleading, . . 108
98.—The chalix—sweats blood, . . . 108
99.—What will be the use of my blood? . . 109
100.—Our Lord sympathizing with his friends, . 110
101.—The Apostles sleeping, ... 110
102.—Our Lord kissed by Judas, . . . 111
103.—Our Lord arrested, ... 111
104.—Malchus, ... 112
105.—Annas, ... 113
106.—Caiphas, ... 113
107.—The night, ... 114
108.—Peter weeps, ... 114
109.—Judas's despair, ... 115
110.—Pontius Pilate, ... 116
111.—Our Lord carried to Herod, . . . 117
112.—Our Lord postponed to Barrabbas, . . 117
113.—Our Lord scourged, ... 117

CHAPTER PAGE

114.—Our Lord crowned with thorns, . . . 119
115.—Ecce Homo, ... 119
116.—Our Lord condemned to death, . . 120
117.—Our Lord carrying the Cross, ... 120
118.—Veronica, ... 121
119.—Simon of Cirene, ... 121
120.—He is crucified, ... 121
121.—The thief at the right hand, . . . 122
122.—Mary stands at the foot of the Cross, . . 123
123.—The eclipse of the sun, . . . 123
124.—The seamless coat, ... 124
125.—The death of our Lord, . . . 124
126.—The side of our Lord is transfixed, . . 125
127.—He is taken down from the Cross, . . . 125
128.—Our Lord is buried, ... 126
129.—He descends into the Limbo, . . . 126
130.—The guards at the sepulchre, . . . 127
131.—Our Lord rises again from the dead, . . 127
132.—Our Lord appears to Magdalen, . . . 128
133.—He appears to his Apostles, ... 129
134.—He appears to Thomas, ... 129
135.—He appears to the Apostles fishing, . . 130
136.—Peter's Primacy, ... 130
137.—Our Lord ascending to heaven, . . . 131
138.—Pentecost, ... 131
139.—Peter heals the lame man, ... 132
140.—Peter is delivered from prison, . . . 134
141.—Stephen is stoned, ... 135
142.—Paul is converted, ... 136
143.—Paul lands at Malta, ... 137
144.—Simon Peter, and Simon the Magician, . . 137
145.—Peter and Paul are killed, . . . 138
146.—The Catholic Church, ... 139

INDEX

OF THE
GOSPELS OF THE SUNDAYS.

PAGE

I.—Sunday of Advent....97
II. " " 73
III. " " 50
Christmas....43
The Innocents....46
Sunday after Christmas....45
Circumcision....44
Epiphany....44
I.—Sunday after the Epiphany....47
II. " " 51
III. " " 56
IV. " " 59
V. " " 75
VI. " " 77
Septuagesima....78
Sexagesima....74
I.—Sunday in Lent....49
II. " " 95
III. " " 89
IV. " " 86
V. " " 91

PAGE

Palm Sunday..101
Easter Sunday..127-128
I.---**Sunday after Easter**..................................129
II. " " ....
III.---**Patronage of St. Joseph**...........................48
V.---**Sunday**..105
Ascension Day..131
Pentecost...131
Trinity Sunday..70
Corpus-Christi..86-104
III.---**Sunday after Pentecost**.............................80
IV. " " 57
V. " " 67
VI. " " 86
VII. " " 71
VIII. " " 81
IX. " " 102
X. " " 83
XII. " " 85
XIII. " " 64
XIV. " " 69
XV. " " 72
XVI. " " 96
XVII. " " 65
XVIII. " " 60
XIX. " " 84
XX. " " 56
XXI. " " 84
XXII. " " 65
XXIII. " " 61
XXIV. " " 97

ERRATA			CORRIGE
PAGE	LINE		
3.	11,	Ikaelkolgoál -	Ikaelgolgoál
"	29,	kuankot - - -	kuàukot
5.	16,	solchizten - - -	solshìzten
7.	16,	Iznlz - -	Iznilz
"	20,	Isngulssin zemp -	Isnguls sìnzemp
"	21,	Chi - -	Chit-
9.	9,	éekòis - -	èlkois
11.	1,	ł-eshin - -	lêshin
"	24,	szízemelk - -	szizemèlt
12.	1,	Alkuikstlutluúshtem -	A kuikstlutluúshtem
"	3,	koskakaemłegu -	kokskakaemłtègu
"	4,	ełkakaemés - -	ełkakaemtés
"	5,	kolskusiligultemis -	kolskusigultemis
"	12,	chizisehemis - -	chít'shilshemis
13.	5,	kasi - - -	kais
"	6,	łsuét - - -	lsuét
14.	12,	mpguigoa - -	m-pgui goa
"	22,	takaepłesilem -	takaepłesuilem
15.	14,	chinłakomeuzut -	chinłakomenzùt
"	19,	, łu - - -	łu
"	22,	(Kaesgazmeuzuti) -	(kaesgazmenzùti)
16.	3,	zuti - -	zùis
"	22,	zúit - - -	zútui
17.	8,	lsgsumeém - -	lsgusmeém
18.	27,	uègu - -	tuègu
"	31,	estłók - -	estók
19.	2,	chztilztil - -	chzílzil
20.	24,	iszùti - -	ílszúti
21.	9,	lsmiulchmelsts - -	lsmilchmelsz

PAGE	LINE	ERRATA	CORRIGE
23.	1,	koesnkonnemuistgu -	koesnkonnemistgu
24.	8,	gutislsh - - -	gutilsh
"	10,	eszoaulshi - -	eszozáulshi
"	"	nkułetıs'shemis -	nkułetít'shemis
"	ult	klnogonsogs -	kłnògonogs
26.	3,	inkomkam - -	inkòmkan
"	20,	mkokaełkongais -	m-kokaełkoàngais
27.	8,	Joab - - -	Joab.
"	22,	kuesnge lems - -	kuesngèlems
"	30,	chinguilgułt - -	chinguilguìlt
28.	8,	nchesnels - - -	nchèsels
"	15,	guizets - - -	guìzłts
"	18,	kokuėn - - -	kokuéu
"	19,	chánish - - -	cháuish
"	20,	tasknłpagem. Łu -	taskułpagém. Łu
		kakaeuèstem - -	kaeskuéstem
"	35,	esgests zut - -	esgest'szùt
32.	8,	tapshòii - - -	taps'hòi
"	17,	leeus - - - -	leèus :
"	25,	elzłi - - - -	lzíi
33.	4,	elkont - - - -	- - - -
"	8,	epłstomcheelt - -	epstomchèelt
"	9,	se' - - - -	se-
"	12,	lesngenogueus - -	lesngonoguèus
"	28,	lszich'hechsts - -	ls'chz'héchsts
"	29,	U - - - -	. U
34.	34,	ucks- - - - -	uéks-
"	35,	t'suèl - - - -	t'suèuł
35.	2,	gest łu s'cháum - -	. Gest łu s'cháum

PAGE	LINE	ERRATA	CORRIGE
"	9,	chinchinksà	chinchinàks
39.	7,	potllimìgum	potilimìgum
"	11,	epskapkapulse	epskapkapùsel
"	20,	chsìpel	chsìspel
"	22,	kuesthau	kuestkáu
40.	14,	t'gkaltemigu	t'skàltemìgu
"	25,	lskuìgults	lskusìgults
"	32,	sguagoluist	sguagaluìsz
"	33,	nkoegukuéistgu	u koegukúistgu
41.	15,	nsnielsemists	npıélsemists
"	20,	etngelemstems	esngélemstems
"	25,	koi ulegu	koiùlegu
"	30,	lchaeilès	lchełès
42.	22,	zuuis	zùis
"	24,	mgulgui tsts	m-gulguìlt'sts
43.	4,	Kaeschsihzuti	Kaes'chsinzùti
"	8,	sniapkinten	sniapkéinten
"	20,	tigushemenuégn	tigushemenuègu
44.	19,	chséuplei	chsèuplèis
"	24,	tentem	entem
46.	16,	cha t olígu	chastòligu
"	26,	sl u i-	skusì
"	28,	taepskupsigult	taepskusigult
47.	4,	spagtlilsh	spogtílsh
"	16,	lnieheusems łu	lnihèusems łu
		sgukałpagém	sgukułpagém
"	17,	łu kus-	łu ks-
"	18,	titut	tituìt

PAGE	LINE	ERRATA	CORRIGE
47.	21,	koestluthuustep -	koestlutluùstep
"	26,	sngu lgui tis -	snguilguìltis
"	27,	lochochoulegu -	lchochoùlegu
"	28,	eselèate' - -	eslbatè-
"	29,	esmalieimis - -	esmalíémis
48.	7,	kskolilosts -	kskòlilists
"	12,	meleatements -	m-elbaténents
51.	25,	kus'chehihet - -	kus'chchìchet
52.	19,	teps - - -	tep
53.	14,	nilélsementgu - -	nuilèlsementgu
"	23,	mkoksnominguenementgu	m-koksnoninguèné- { mentgu
54.	16,	słgose'úlku - -	słgoséulku
"	21,	ksgùi - - -	kszgùi.
"	25,	kolsncháumenèmis -	kolsnchàumenemis
56.	21,	Nominguéne - -	Noninguène
67.	18,	máus - - -	máuis
73.	26,	konkonemil - -	konkonemùł
77.	13,	pllemstem - - -	pìłemstem
66.	8,	chinełlzkolchìtsh -	chinełzkolchitsh
90.	1,	kaeksteluùtem - -	kaeksteluísem
"	10,	ksminepùłtem -	ksmipenùłtem
91.	21,	kusilchłopen - -	kuzilchłópen
"	30,	es'chnomkéin -	es'chnemkèin
93.	30,	koesagais - - -	koesàzgais
95.	25,	uìchis - - -	uichis,
102.	23,	m-chemenzsit - -	m-chémenzit
103.	6,	ipksnkaséigu - -	i-pksnkasélgu
105.	15,	kokonúłts - -	kokolnúłts

ERRATA				CORRIGE
PAGE	LINE			
107.	17,	tehlzis	- -	tchìzis
108.	11,	n uiezagèili	- -	u i-ezagèili
110.	11,	ksamskageíem	-	ksamskágaem
112.	11,	komiutitests	-	komiútiests
113.	27,	eslutluusem	- -	estlutluúsem
121.	24,	pelzutis	- - -	pelszùtis
126.	26,	t'sKolizuten	-	t'Skolinzúten
134.	28,	minsnloten	- -	snlomìnten

